

309101

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4. } ఐన్న పట్టణము 1917 సం॥ నవంబరునెల 12 వ తేది సోమవారము } No. 186
నంపుటము. ౪. } పింక శ నా మ సంచిక ౧౮౬

The Asian Commercial Assurance Co., Ltd, Bombay.

ది ఏషియన్ కమర్షల్ అసూరెన్సు కంపెనిలిమిటెడ్, బొంబాయి.

- (1) మూలధనము :— రు 50,00,000 నియమిత చందాలు చేయబడినది రు 4,74,025. చెల్లించినది రు 98,555
- (2) సామగ్రి: గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీలలోను, పోర్టు ట్రస్టు, మ్యూనిసిపల్ డిపార్ట్మెంట్లలోను పెట్టుబడి పెట్టబడును.
- (3) గవర్నమెంట్ పాలిసీలు: ఇతర కంపెనిలీలలోవలెనే, వియూయర్ మేమియు లేవండ, ప్రీమియముల తాలాక్ బకాయ నూటికి రు 6 వడ్డీతో నిచ్చి పేకింగ్ లింగ్ అనుబంధం నంబరును.
- (4) పాలిసీలు: వీటికిగల హక్కులు, సౌకర్యములు చు రెక్కడను ఉండవు. (799)

పూర్వమైన లాభపుహక్కుగల ఎండవ మెంటు భీమా:—భీమాచేయించినవారు త్వరలో కాలము చేయునెడల కుటుంబము నకు కలుగు సౌకర్య మొకటి, భీమాదారు చాలకాలము జీవించునెడల ఆతని జీవిత కాలమునందే ధన సహాయము కలుగుట. లాభము (బోనస్) ప్రతి 5 సం॥ ల కొకసారి భీమా మొత్తమునకు చేర్చి, ఆఖరున భీమా మొత్తముతో నివ్వబడును. లేదా, ప్రతి 5 సం॥ పిమ్మట రొక్కముగ తీసికొనవచ్చును. లేక తరువాత చెల్లింపవలసిన ప్రీమియములలో తగ్గించుకొనునట్లును కోరవచ్చును. వివరములును ఏజెన్సీ నిబంధనలును వలయువారు, ఈ క్రింది చిరునామాలకు వ్రాసికొనవచ్చును.
జె. కె. రాజారావు పంతులు సెక్రటరీ, మద్రాసు బ్రాంచి నెం 5, తంబుస్సెట్టిపేథి, మద్రాస్.
డి. శేషచలపతిరావుగారు, చీఫ్ అగ్జెంటు ఇన్ స్పెక్టర్, గుంటూరు.

విదేశీకరమగు తెలుగు నవలలు
తీలాలేక సురేంద్రనగరము:—ఇందు స్త్రీల మనస్సు
స్వము చాటబడినది. రూ. 1.0.0
యశోధర:—ఇందొక యాడుది తననుగనినైగల యనురా
గమునై పడరానిపాటుపడి యున్న స్థితికి చేర్చును 0.12-0
మనోరమ:—మగతులేట కేగి రాత్రి సునాద్ద జిహ్వకొనకని
సాచర్యంబుచే విడిపించి, స్త్రీల పెండ్లిచేయును. 0.10.0
జగ దేవరంధ:—అన్నకై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్థి
తికి చేర్చు సాచర్యవతి కథ ... .. ఆ. 0.10-0
సహోదర వాంఛ:—తమ్మునకు బుద్ధిలేక కలహించినను
అన్న సహింపవలయు నమటును బోధించును. ఆ. 0.4-0
అత్తలారాబిమ్మన కోర్కెనికోడండ్ర ప్రలాపము:-
అత్తలు కోడండ్రను బాధించు విధములుగలవి. ఆ. 0.2-0
మిత్రద్రోహము:—ఆపద్బంధుడగు మిత్రునిపై నిందనూపి
కడకు తాను జిహ్వకొన్న వానిని గురించిన నవల 0.8-0
ఇవియేగాక యితరనవలలు కథలు పంపుదనినను పంపుము.
856 నలయువారు:— కణ్ణాక బుక్ డిపో.
6 వెంకటేశమేష్ట్రీ పేథి, సామకూరు పేట, మదరాస్.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126
(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)
ఇప్పటికాలపు కుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞుడును మహాసరగలది.
ఆల్కాహోలుగాని, యాదాముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము
చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ తువాల్ పై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యుడును
సువాసన ని స్ఫులకరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల నీ సారము నుండును.
చిన్న బైజా (ఆర (ద్రాం) కీసా 1-5 రు 0.8-0
బిద్ధిరకము బైజా 1-ద్రాం " " 0.12-0
కేరొక బైజా 2 " " 1.4-0
కేరొబైజా 4 " లేక 1/2 బైజా " 2.0-0
ని. పి. ఖర్చులు రు 0.4-0 ప్రత్యేకము.
పత్తెల, కట్టణములందలి ప్రసిద్ధుడును ప్రతిపాపులోను కొరకును. దీనికి
ఆగ్రేయగు నకలుపెట్టు కలవు. కావున, తాము కొనుగొనుచు నీసారమున
నా, కాన్డైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపును. ఈ ఆటో
దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువారి నిగురవారికి
వ్రాసినచో ఆటోదిల్ బహార్ గల సువాసనకాన్డ ఉచితముగ పంపుదును.

సోల్ ఏజంట్లు అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్లామసీరు బొంబాయి.

ఎవరింటికి వారే వైద్యులు.
నీవు వైద్యుల బాంనుండి తప్పించుకొన
దలచుచున్నావా? అట్లయిన మా "పాథివ
పదార్థచికిత్సాచక్రికను" చదువుము. ఎట్టి
వ్యాధులవలన నైనను సుఖముగా స్వల్ప
ఖర్చుతో విముక్తులు అగుటకు ఇంతకంటె
చారిత్రము. ఈపుస్తకము చదివితేనే నీవు
గొప్పవైద్యుడ నయ్యెదవు. ఇది ప్రతి ఇంట
నుండిదగినది. కొద్దిప్రతులు మాత్ర మే
యున్నవి. ఆలస్యయిన ఆకాభంగము
గలుగుచు. త్వరపడుము. త్వరపడుము.
వెల కాలికో బైండు 2-0-0.
(947) మేనేజరు,
సరస్వతీచింతకము, బందరు.

తత్వము దరఖాస్తుచేయుదు. కొద్దిప్రతులు మాత్రమే.

భారతదేశ సేవకు రాలైన

లోకమాత ఆనిబిసంటు చరిత్ర

ఇది అంత్ర దేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు

గా. హరినర్సోత్తమరావు పంతులు ఎం. ఏ.

గారిచే సులభ శైలిని వ్రాయబడినది. వెల 12 అణాలు.

తత్వము ఈ క్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుదు:— (916)

ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, టంకనాలపేథి సామకూర్పేట, మద్రాసు.

దీపావళి! దీపావళి!!

బాణాసంచాకు కావలసిన పదార్థము.

అల్యూమినుం బీడు గుండ ను కొనుడు.

దీనిని బాణాసంచలో నుపయోగించుట వలన
వత్తులు ముత్యములవలె నవ నవ కాంతులతో
రాలును. మతాబాలలోను, పువ్వు వత్తులలోను,
తీగలోను, నుపయోగించెదరు. ఈ సామగ్రిని
తయారుచేయు విధము కావలయునను వారికి
తెలుపుము.

బెజవాడ వెంకటస్వామిబ్రదర్స్.
(945) రాజమండ్రి.

బరోడా ప్రభుత్వమున స్వచ్ఛందము బహుమతిగ
నొసంగబడినది. ఆటోమోటార్స్ రిజర్వరూకాబడినది.

ఈగర్విభాగమున మహిళాసంఘం
సెంటు. పరిశుభము వెల్లడుచున్నది.
దును. ఒకమారు కొని దీని యధాశక్తి
మును పరీక్షింపుము.

ధరలు	
1/2 టోన్స్ బుట్టి	2-0-0
1 ట్రాము ,,	0-12-0
1/2 ట్రాము ,,	0-8-0
కాపు	0-1-0

చరప్రాక్ తలచుమును నూతన పరీక్షింపుము. దీనిలో
బోనా సంబంధమును చూచు శ్రమయు కలియుట లేదు.
నుప్రసిద్ధమైన రెలకూసే సీసా 1-కి రూపాయి. పోస్టేజీ వేరు.
ఒక ఆటోమోటార్స్ పంపిణీలో నమోదైన ఒక చిన్న
సీసాలో చమురుచితముగ పంపబడును. (490)

వి. పరప్రాక్ పెర్ఫ్యూమరీ కో,
కెం. 1, కెల్వోని, బొంబాయి సెంటరు 8.

శ్రీ మంతుల కొక హెచ్చరిక

మీరు
పూర్ణముగా దేహపటుత్వమును కలిగియున్నారా?
తనిచో మాడిక్స్ విగ్ అను ఔషధ రాజమును వాడిమాడండి
అమితత్వము నేరగలిగిన బలహీనత, మనోవికారము,
నరపటుత్వము లేమి మున్నగునవి యే కారణములచే గలిగిన
వయసును సరే దీనివలన స్వస్థత తెందును ఆకాల వృద్ధాప్య
మును రానీక పురుషుల పరిపూర్ణ యౌవనవంతుల చేయును.
హృదయమును పోగొట్టి దృఢకాయుల చేయును. క్రొత్తరక్త
ముద్దవిచ్చి, ఉత్సాహము కలిగించి నూతన పురుషుని చేయును.
గొప్పవిలువగల మూలికలచేసిద్ధము చేయబడినది 48 మాత్రలు
గల డబ్బీ పెరు 10-0-0 మాత్రమే. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
శీతోక్ ద్రవ్యముకొని వాడి, వాని చతుర్తాగ్రమును ఫలము
లను పరిశీలించుము. అనేక చుండులు పనిచేయుని పట్టుని
ప్రభావతిగాంచినది. క్రొత్తకే రిక్వారెక్టులు,
మాడిక్స్ మ్యానుఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ,
(863) 386 మెయిన్ స్ట్రీటు మకాం పూనా.
MADIX MANUFACTURING Co.,
(Dept 36, MAIN STREET, Camp, POONA

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి పెరు 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పుల బాని

దోలును. వాయువు

పోట్ల పోగొట్టును.

సహనశక్తిగలిగి యుండును

ప్రతిముంట ముండదగినది.

వనమూలికలచే హింజూడేశమును

తయారుచేయుటకు మంచిముందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము, డిసో, బొంబాయి అండ్ మదరాసు

ది సేవనలు ఫండు డి

ఇండస్ట్రియల్ అసోసియేషన్ హాంటు రోడ్డు, మదరాసు.

దీపావళి వసూలు

కీ॥ శే॥ డి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు

జాతీయనిధి

హిందూజాతీయ వివిధభాగములయందు (వన్న రాజ
ధాని కల్పకొని) మొలకలెత్తిన పారిశ్రామికోద్యమమును
పోషించుటకు నిధి నొకదానిని నేర్పరుచుటకు 1905 సం॥
కడపటి రోజులలో డి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు సామ్యులై
ప్రజల కొకమనిని చేసియుండిరి. దక్షిణ హిందూస్థానమున
దీపావళిపండుగ ఎల్లరకు ముఖ్యముగాన ఆరోజున చేస్తు
యందును, తదితర పత్తనములయందును కొంతమంది యింటింటి
కేగి అన్ని తెగలవారి నుండి సామ్యుల వసూలు చేయవలయు
నని సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు నడిచియుండిరి. వాటి నుం
డియు సహజత్యాగశీలురగు భారతీయులు అన్ని తెగలవారును
మనఃపూర్వముగ తమతమోదినదానిని యధాశక్తిగ ఈ నిధికి
కొంత సామ్యులు సమర్పించుచున్నారు.

మనదేశమున పారిశ్రామికాభివృద్ధికి వై సంఘము
వారు పారిశ్రామిక సమస్యలను గూర్చి కొన్ని ఉపన్యాస
ముల నిచ్చుటకు ఏర్పాటులను గానించిరి. వర్తమాన
సంగ్రామముచే కొన్ని పరిశ్రమలను తామే నెలకొల్పవలసి
వచ్చినది. అట్టి సమయమున వీరే ఉత్సాహముతో కార్య
ములను గడంగిరి. సబ్బుబిళ్లను తయారుచేయుటను గూర్చియు
చర్చయు కాగితము కొవ్వొత్తులు అగ్ని పుట్టల పరిశ్రమల గూర్చి
యు ఉపన్యాసము లీయబడినవి. చాలమంది పరిశ్రమలందు
కృషిసల్పి సాయమునకై దరఖాస్తుల నంపుకొనుచున్నవారు.
అట్టి వారికి మనము సాయ మొనర్చవలసి యున్నది.

అధిక సహాయమునకై ప్రజల కొక మనవి
మన కాజధానియందు పారిశ్రామికాభివృద్ధికై మనమందరము
నడుముగట్టుకొని పనిచేయవలసి యున్నది. రాబోయే దీపావళి
నున కందరకు జాతీయోత్సవదినముగాన వాడు మన మంద
రము ఇంటింటికీగి సామ్యుల వసూలు చేయవలసియున్నది.
సహకారభావముతో మన మందరము కార్యమునకు గడంగ
వలయును గాన మనమందరము పట్టణములయందు చందాలను
వసూలుచేసి నిధికి సమర్పించవలయును. చన్నపురి గాక ఇతర
పత్తనములందు వసూలుచేసి పుణ్యము కట్టకొనవలసిన వా
రీకొంది వారికి వ్రాసికొనినచో విజ్ఞాపనప్రతికలు పంపబడును.
ఏ. రంగస్వామయ్యగారు, సి. గోపాలమూనా,
933 కారవ సంయుక్త కార్యదర్శులు.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై దాంద్రమహాజనసభలయందలి

సన్ధాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యువన్యాసములు,

వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.

పెరు రూ. 1-8-0.

పోస్టేజీ వేటు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టి పీఠి, బార్డిటపుర, మదరాసు.

భాధాసీదేవులకు పరము: బనోడిక్ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

అపరిమితపు రక్తమువలన జనించు బాధ్యములకు కీరీటువడటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గంధములను
తొలగించు, ప్రాంతకొప్పులను అన్ని విధములకలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

ఈవనోషధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను నుద్యమించిన అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. చీరమునందలి పొడరదోషములను, మలబద్ధకమును కార్మిసంబంధమును పోపులను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. కీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 18 రోజులవరకు ముడుపుట 4 టోన్సుల బుట్టిలో అమృతమును.

ప్రొద్దులరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144. No 2. BOMBAY.

ఏక బాహుళ్య ప్రశంస

ఈ ఔషధములకి అపూర్వము విరచితము.

పెరు 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పీఠి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పర్యవేశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది ప్రియమక కట్టమంకి రాజులింగారెడ్డి గారిచే

ప్రచురించినది. పెరు 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పీఠి, మదరాసు.

ఆంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెనుగుభాషలో రచించబడినది.

గ్రంథకర్త: డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు యం. డి.
ఇందు నాలుగువందల ప్రక్రియలు గలవు. శ్రీ పురుషాచార్యులు
ఈ గ్రంథము చాచినచో వా గంభీర వారే వైద్యము చేసు
కొనగలరు. పెరు 1-4-0

2. ట్రెయిఫాయిడు ఫీరరు అను విషయ జ్వరము ఇది
ఇంగ్లీషుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. గ్రంథకర్త
డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు, యం. డి. పెరు 1-0-0

3. సరస్వతి సమానులగు పులగుర్ర లక్ష్మీనరసమాంబగా
రిచే వ్రాయబడిన స్వరములుగల మంగళహారతుల శతకము.
యీ గ్రంథము ప్రతి శ్రీ చేతులో నుండదగినది. ప్రతి కుభకా
ర్యమునకు దానిలో పాటలు అనశ్యము. పెరు 0.8-0

ఇవి ప్రతి పుస్తక పాపులకు దొరకును. 750
ఉ. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి, బి. ఎ., గుడిహోమ, కాకినాడ.

తామర తైలము. డబ్బా 1-కి 0-6-0 (అరులినాలు)

దీనిని రాచివ చక్కము పలు పెక్కము చుట్ట యుండదు.
అమృతాంజనం డిసో, కి, తంబుకెట్టిపీఠి, మదరాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడీపో,
మాంటు రోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యాజమైన
వెలుగుదొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము.

డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
(946) మేనేజరు.

Encourage Swadeshi
Industries
BY
Buying Swadeshi Goods
ANDHRA KNITTING
FACTORY,

220, CHINA BAZAAR ST.
MADRAS.

Socks and Stockings
in different colours
and sizes can be had
at moderate rates.

Trial orders Solicited.
895

ఆంధ్రోత్తర వజ్రాండల బ్రాహ్మణేతరనాయక సభ,

బె జ వా డ

రావుబహదర్ పిట్టి-త్యాగరాయశ్రేష్ఠి, బి. యే., గారి
అధ్యక్షతకొరవవ్యాసము.

ఆంధ్రోత్తర వజ్రాండల బ్రాహ్మణేతర ప్రతినిధులారా! మీయండలములం గాపురమున్న ప్రజాసంఘముల వారందఱు తెలుగువారు; వారి స్థితి నభివృద్ధిలోనికి దీసికొనిరా యోచించునిమిత్త మొనరించుచున్న యామహాజనసభకు, నన్నభ్యుత్థానిజేసి గౌరవించినందునకయి, మీయండల కొక్కసారి నాహృదయపూర్వక వందనము లర్పింపఁ దమనెలవు వేడుచున్నాఁడను. నేను తెలుగువాఁడను; దానంజేసి, యీ తెలుగువారి మహాజనసభ కధ్యక్షత్వమున నోచుకొంటిగా యని యుత్సాహ పూరితుఁడ నగుచున్నాఁడను. నా జన్మ పథ్యమునఁ దమ దర్శనమివలనక జేయలేదు; ఈ వార్ధక దశయందయినను, ఒకసారి మీయందరి దర్శనముఁ జేసికొని, హిందూదేశమంతయు నల్లకల్లాలములతో నిండియున్న యీ సమయమున, మీ రొనరింపఁబూనిన ప్రముఖలోచనములం బాలుగొనఁ నకకాశ మొసఁగిన యీ సర్వేశ్వరునకుఁ కృతజ్ఞుఁడ నగుచున్నాఁడను.

మహాశయులారా! నే నిపుడు చెప్పిన చందమున, హిందూదేశము కలవరముఁ జెందియున్నది; ఈ కలవరమునకు, స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్య సంపాదనము నిమిత్తము బయటజేరి యున్న సలహాకే కారణములు. స్వరాజ్యమున్న నేమియో, అయ్యది సామాన్యప్రజల కెట్టి ముఖ్యములం గలిగింపఁ గలదో, దేశముయొక్క పురోవృద్ధినిమిత్తము తద్దశాపరిణామము నిమిత్తము మనము చేయవలసిన కృత్యము లెవ్వవియో వానింగూర్చి మెలకువతోఁ బర్యాయించుట మనవిధియయి యున్నది. తొల్లి మనదేశ మెట్లు పాలింపబడుచుండెనో యను విషయముంగూర్చి యోచించుటకుఁ బురాణయుగము వలకుఁ బోవవలసివచ్చును. అలెగ్జాండరు మహాసేనుఁడు మనదేశమును జయింపఁగల్గుటకుఁ గారణమేమి? పోరగుభూపాలుఁడు (పురూరవనుడా?) చేసిన యశ్వమేధయాగమువలనఁ గలిగిన యంతఃపురములే గారణమని యెవరెఱుంగరా? ఇట్టి యంతఃపురమువలననే జెంగిజ్ ఖాన్ మున్నగాఁగల యవన సరపాలుగు, మనదేశముమీదికిఁ బ్రక్కడవలసి, దాడులువచ్చి దేశమాక్రమింపఁగల్గిరి; ఇట్టి యంతఃకలహములవలననే మహమ్మదీయ పాలనము మనదేశమున స్థిరపడుట తటస్థించెను; ఇట్టి యంతర్విమర్శములవలననే బ్రిటిష్ వారు మనదేశమునఁ గాలూఁగగల్గిరి. బ్రిటిష్ దొరతనమువారికి వందనశతము లర్పింపవలయును; వారి పుణ్యమాయని, మనమిపుడు, నిశ్చలపాలనమువలనఁ గలుగు లాభములను హాయిగ ఆనుభవించుచున్నారము. విస్తీర్ణములగు గోదావరి కృష్ణ పంజాబ్జ్యోతిసంబు కాల్యవలన మన కృష్ణసాయము చక్కఁగఁ జెంపొందుచున్నది; పల్లపుసాగు వృద్ధిలోనికి వచ్చుచున్నది. ఈజిప్టు కాంబోడియాదేశముల ప్రత్తి యిపుడు మనదేశమందుఁ బైరగుచున్నది. చెఱుకు నేద్యము జనపనేద్యము వృద్ధియగుచున్నది. మనదేశమందలి వ్యవసాయ మభివృద్ధిలోనికివచ్చుచున్నదనుట కింకను అనేకసూచనలుకలవు. కడచిన ముప్పది యేండ్ల కాలములో మనవర్తకము పదియంతలు అభివృద్ధిలోనికి వచ్చినది. రయతుయొక్కస్థితి మునుపటికంటె బాగుపడినదని చెప్పటకు సందియములేదు; బ్రిటిష్ దొరతనమునకుఁ బూర్వముండిన రయతుస్థితి, యిపుడు పాడుకాలేదనుట నిక్కము. మన పుర్రులనుమాడ పూర్వముకంటె ఇపుడు వృద్ధిలోనికి వచ్చుచున్నది; ఈయభివృద్ధితో సంబంధించిన సూచన తీ మండలములం జాలగలవు. చాల దూది యంత్రములు, బియ్యపుమరలు, ఒకటిరెండు జనపనార ఫ్యాక్టరీలు కలవని తెలియుచున్నది.

ఇవియన్నియు భావి ప్రణామదశకు ఆకాపూరితములగు సూచనలు. లోకమంతయు యుద్ధములో మునిగియున్న యిక్కాలమున సయితము, మనము హాయిగఁ గడుపులలోని చల్లకడలకుండఁ గాలక్షేపముఁ జేయఁగల్గుచున్నారము; ఇవియన్నియు మిక్కిలి గొప్పలాభములు; వీరికయి మనమందఱము బ్రిటిష్ దొరతనవారికిఁ గృతజ్ఞులము కావలయును. బ్రిటిష్ దొరతనము చిరంజీవియగుఁ గాక! ఇపుడు జరుగుచున్న లోకభయంకర సంగ్రామమున మన బ్రిటిష్ దొరతనమువారికి విజ

యము కలగవలయుననియు, ఈ మనదేశమున వీరి పాలనము శాశ్వతస్థాయియయి యుండవలయుననియు సర్వేశ్వరుం బ్రార్థించెదముగాక! మహాసంకల్పలార! ఇపుడు మనహృదయములను ఆంధోజన మొనరించుచున్నది ఎయ్యది? అభివృద్ధి! 'అభివృద్ధి' యనుమాటయే మనకుఁ దారకమంత్రము కావలయును. విద్యయందు, వ్యవసాయయందు, పరిశ్రమయందు, కళయందు, వర్తకవ్యాపారములయందు, సాంఘికజీవనమందు, రాజకీయస్థితియందు, అభివృద్ధియే మనకుఁ గావలయును. లోకమంతయు నభివృద్ధిలోనికి రాఁ దమకించుచుండఁగ మనము ముక్కులుముసికొని, సోమరుల చందమునఁ గూరుచుందుమేమి మన యస్వయనామరూపము లదృశ్యములగును. కాని, మన యభివృద్ధి శాంతముగ నిశ్చలముగ సాగవలయును. హైందవదేశము మహాజనసభతో పాటు మనమును వర్ధిల్లోనికి రాఁ బ్రారంభించితిమి. స్థానికపాలనా స్వాతంత్ర్య మునగ్రహించిన చల్లని రిపన్ ప్రభువుగారికి అనేకవందనములు; వారి పాలనము ప్రజలయెడఁ జక్కని యాదరముఁ గలిగియుండెను. ఈస్థానికపాలనా విధానము, అనేక కారణములచేఁ దీవ్రముగ వృద్ధిబొందక పోయినను, నిశ్చలభివృద్ధి గొంతవఱకుఁ గాంచినదని చెప్పఁగలము. ఈనడుమ మింటో-మార్లే రాజకీయ సంస్కరణములు, చట్టనిర్మాణ సభాముఖమున, రాజకీయాభివృద్ధిని విజృంభించునట్లు చేయఁగలిగెను; ఈవిధముగఁ దగిన యభివృద్ధిలగుచుండఁగ, ఈయైరోపామహాయుద్ధము ప్రారంభమయినతోడనే, దానితోపాటు, ఒకకలవరముకూడ ప్రారంభమయ్యెను. దేశమునంగల రాజకీయాభివాదము ఒక్కమృదీ! స్వరాజ్యోద్యమము బ్రతిష్ఠించి, పాలనమునఁబరిపూర్ణాధికార మొసఁగవలసినదని కోరఁ బ్రారంభించిరి. మొన్న మొన్నటివఱకు, హిందువులు స్వరాజ్యమునకుఁ దగిన వారకారనియు, స్వరాజ్యముం బొందవలసియున్న వారు చాలకాలము పాలన రహస్యములయందభ్యసనము గాంచవలసియుండుననియు, లెక్కలేని బాతములు మతములు హిందూదేశమున నున్నంతకాలము ఆ దేశము స్వరాజ్యమున కర్హముకాదనియు, ఈబాతములు మతములు ఒక్కటియగువఱకు దేశము స్వరాజ్యమున కర్హముకాజాలదనియు, నేయంబు చెప్పమండెనో, ఈ యుద్ధమునకు ముగ్ధదర్శియై యేయంబయియున్నదియో ఆహాసంతికాంబ, ఈ ఘోరయుద్ధ మారంభమయినతోడనే, హైందవులు స్వరాజ్యగ్రహణమునకుఁ బూర్తిగ దగియున్నవారని యొక్క పెట్టున జాటించెను; ఈయుద్ధ మారంభమయిన తొట్టనే, హిందువు లందఱు ఒక్కపెట్టున స్వరాజ్యార్హతలు కాగల్గిరో యావిషయము నాకు మాయగఁ గన్పించుచున్నది; నాకే కాదు, యుక్తాయుక్త విదత్తజ్ఞానము కలవారందఱకు అట్లే కన్పించుచున్నది. ఒక్కతెగవారు ముందునకు వచ్చియున్నారు; వీరు తక్కిన తెగలవారందఱకంటె విద్యలయందధికులయి యున్నవారు; దేశపాలనముతో సంబంధించిన యన్ని యుద్వేగకాఖలయందును వీరు తక్కినవారి కంటె, విశేషముగ నుద్వేగములు నేయుచున్నారు; న్యాయవాదవృత్తి (ప్రీడరువృత్తి) విశేషముగ వీరి హస్తగతమయి యున్నది; హిందువులందఱు స్వరాజ్యార్హులగుట కిట్టి వి యే కారణములయి యుండనోవు. ఇన్ని సౌకర్యము లనుభవించుచున్న యీతెగవారు, అత్యున్నతకీర్తిని కాపొందగలిగి, లోకవివాశకరమయి సాగుచున్న యీ ఘోరయుద్ధమందు తృప్తి నిలిపియున్న బ్రిటిష్ వారి వశమగు నీ కీర్తిని లాగుకొనఁ బ్రయత్నించరనిగాని యూహింపవలసి యున్నదియో? కాలము యథావిధిగ నున్న పుడు, స్వప్నేపి, తాము సంపాదించఁజాలని యీ యధికారశక్తి సొక కొంత సంపాదించుట కిది మంచి యాత్మజ్ఞాన శోధితమగునదని, వీరు తలచియుండలేదా? దొరతనమువారి కష్టకాలమున నిట్టి మనోభిప్రాయ దీర్చుకొనుట సులభసాధ్యమని వీ రెంచుటలేదా?

స్వరాజ్యమున కోరుటకొక వాదమును చూపుచున్నారు. "బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవత్సమున హైందవ వైనికులు యుద్ధము నేయుచున్నారు; రక్తమును ధారపోయుచున్నారు. హిందూదేశము విశేషముగ ద్రవ్యసహాయము చేసినది; ఈ యపాయకర దినములలో హిందూదేశము రాజభక్తి జూపుచున్నది; కాబట్టి మేము స్వరాజ్యమున కర్హులము; మీరు మా కదియచ్చియే వీరవలయును" అని చెప్పుచున్నారు. అట్లుగుటకు వీరవరు? వైస్రములలో భటులంగూర్చి నది ప్రజలు కారు; ద్రవ్యసహాయము చేసినది ప్రజలు కారు; మే మీ పని చేసినందునకయి మీరు మాకా యుపకారము చేయవలసినదని ప్రజలు కోరక యాత్మగౌరవముం గల్గియున్నారు. యుద్ధభటుల బంపిగాని ద్రవ్య మొసఁగిగాని సాయ మొనరింపని

అత్యల్ప సంఖ్యాకులను వాచాఅరుదు నగు కొందఱు మాత్రమే యీ స్వరాజ్యముం గోరుచున్నారు. పనిచేసినది యితరులు; దాని ప్రతిఫల మనుభవింపఁ గోరు వారు కొందఱు. 'చెట్టు వేయువాడొకఁడు, ఫలమనుభవించువాడు వేరొకఁడు' అనుసామెత యూరకపోవునా? ఈతెగవారివైఖరి మనకు క్రొత్తదికాదు; మనము హిందూదేశ చరిత్రను విప్పి చూచెదమేని, వీరివైఖరి, స్పష్టముగఁ జెఱియఁగలదు. ఆర్యుల నాగరకము మన కెప్పుడు ప్రాప్తించెనో యప్పటినుండియుఁ గష్టపడు తెగలవారందఱు నేనరులయిపోయిరి. ఎవరికి? ఆర్యులకు. అంతియకాదు. వారందఱు కూడ్రులై పోయిరి. మాటల ప్రోవులగు నీ తెగవారి కిపుడుగల నుస్థితి యెట్లుప్రాప్తించెనో పరిశీలింతుము. 19-వ శతాబ్ద మధ్యకాలమున, ఈస్టిండియా కంపెనీవారికి ఉద్యోగముల నిమిత్తము ఇంగ్లీషు చదువుకొనిన వారు కావలసివచ్చిరి; ఆ సమయమున మెకాలే దొరగారు మనదేశమునఁ దమ విద్యావిధానమును స్థాపించిరి. ఈతెగవారు (బ్రాహ్మణులు) అనేకశతాబ్దముల నుండి యితరులకష్టమునుభవించుచు తీవించుచుండిరి; చేయుట కిరతములేవియు లేకపోవుటచే వీరు సదా చదువుకొనుచు, ఈశ్వరధ్యానము నేయుచుండిరి; అందుచే ఇంగ్లీషువిద్య పిరికి నుగమయిన యది; సమయముఁ గనిపెట్టి లాభము బొందిరి; తక్కిన తెగల వారేమి చేయుచుండిరి? వారి వారి తృప్తులయందు వారు కాలక్షేపము నేయుచుండిరి; ఉద్యోగములు చేయుట నీవమని యెంచుచుండిరి; ఈకారణములచే వీ రేలాభములం గాంచజాలక, తమ్ము గానట్లారతుండిరి. అంతట మాటలప్రోవులగు తెగవారేమిచేసిరి? విద్యాధికులయి దొరతనమువారి కార్యాలయములందన్నిటను, న్యాయస్థానములయందును, పాఠశాలలయందును గొలువవారి, తత్సంబంధమగు అధికారశక్తి సంపాదించి యలరారిరి. బ్రాహ్మణేతరు లేమిచేసిరి? ఉన్నతస్థితిని అధికారస్థితిని సంపాదించుకొనుటకుఁ గల్గిన సమస్తావకాశములను గోల్పోయిరి. మీరు వెనుకఁ బడిపోయి దుస్థితికివచ్చియున్నారయని తెలియఁజెప్పవలసివచ్చు మనవారు కన్నులు విప్పటయేలేదు. తాలూకాజ్యోత్సలలోను, జిల్లాజ్యోత్సలలోను మునిసిపల్ బోర్డులలోను, బాంకులందు బ్రాహ్మణులే సభ్యులయియున్నారని చెప్పవలసివచ్చును. చట్టనిర్మాణ సభాసభ్యులయందుగల ఎన్నుకొనఁబడువారిలోఁ బాంకులందు, బ్రాహ్మణులే సభ్యులయి యున్నవారు. గవర్న మెంటు ఉద్యోగములలో అధిపతులము నాటికి 75గురు చొప్పున బ్రాహ్మణులున్నాడు. న్యాయాధికారిద్యోగ కాఖలోఁ బరిశీలించిమిది పాల్గు బ్రాహ్మణులున్నారు; న్యాయకాశులలో ముప్పాతిక ముప్పైసమువారు రందఱు బ్రాహ్మణులయి యున్నారు. వేయి మాటలే? పాలన మంతయు ఈ తెగవారిలో నున్నది. సంగతిసందర్భము లిట్లున్నపుడు, స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్య మను గ్రహింపఁబడినచో బ్రాహ్మణేతరులస్థితి యెట్లుండును? పరిపాలనము సంపూర్ణముగ ఈ తెగవారికి సంక్రమించును. ఇది వఱలో ఈ తెగవారి పాలనముం బూర్తముగఁ జరిమాచి యున్నవార మగుటంజేసి యీ తెగవారి పాలనమువలనఁ గలుగు ఫలాఫలములను ములభముగ గ్రహింపవలసివచ్చును. ఈ తెగవారిలోఁగలహిందులు మనవనినాటికి, కాకిత హిందులు మన యభిప్రాయముగాదు. విశ్వశత్రుకాని గొప్పయుద్వేగములు సంపాదించి ప్రజాత్రుత్వవనముం బూరినట్లు మన యుద్దేశమై యున్నది. మన సంఘమునకుఁ గల ప్రాముఖ్యమునకు విశ్వోద్యమనకుఁ దగిన చందమున దేశపాలనమునఁ బాలుగొనుటకై యత్నించుటయే మన యోశయమై యున్నది. ఈనడుదేశముతోడనే దీక్షింప హిందూదేశ ప్రజాసంఘము స్థాపింపఁబడి యున్నది. 'జెన్టీల్' 'ద్రావిడ' 'ఆంధ్రప్రదేశ్' యను నీ మూడు వైవిధ్యపరికలును, ఆంగ్ల ద్రావిడాంధ్ర భావలయందుఁ బ్రకటింపబడుచున్నవి. ఈ స్వల్పకాలములో నీ మూడు వైవిధ్యపరికలు నెంతపనిచేయఁ గల్గినదియో దీర్ఘానించు భావము మీదియై యున్నది. మీరందఱు నీ మహాజన సంఘమునకుఁ జేయుఁత నొసఁగి యథాశక్తి దోడ్పడి యీమూడు పరికలను శాశ్వతకల్పముగా నుండునట్లు జయప్రదముగా నుద్ధమింపఁ బ్రార్థించుచున్నాఁడను.

మానసియులారా! కడచిన తిది శతశత్రుములనుండి దేశము మహాజన సభవారు మన రాజకీయాభ్యుదయముం గూర్చి యెట్లు పాటుపడుచుండు నదియు ముఖ్యము. ఈదేశము మహాజన సభానాకను సత్పథముల నిడింప నెందఱో మాలిమిగాఁడ్రుండిరి. నిరుదైవము నుపాసించు సోదరులు ఈదేశము మహాజనసభకు చేరక జీవితమునను నేయు

దీరి. వాసంతికాంబ తన స్వరాజ్యోదయ స్వాతంత్ర్య విధానము హిందూదేశ ప్రజలందఱు కాంక్షించి యున్నారని యధికారులకుఁ దెలుపుటకై, మహమ్మదీయ సోదరులతో సఖ్యము చేసి వారిని మహమ్మదీయతకుఁ గట్టిబాంధవ్యముతో నానా యను విషయమును గుఱించి మనము పరిశీలించవలసిన పనిలేదు. దేశము మహమ్మదీయ వాసంతికాంబకును ఆమె యనుచరులకును కఠినమైనది నిక్కము. మితవాదుల యన్వయ నానుమానములు దేశము మహమ్మదీయ వ్యవహారములందుఁ గనిపించుటయే లేదు. కాంగ్రెస్ ముస్లిములగుల వారు, 19 గురు సామ్రాజ్యవాదన నిర్మాణ సభాసభ్యుల గాజకీయ గంప్రహణ విధానము నంగీకరించి, కాంగ్రెస్ - ముస్లిములగులవారి సంస్కరణప్రజాపితము వ్యతిరేకమువారికి విడిచిపెట్టి, యందుఁ జేర్చుకొనబడియున్న సంస్కరణములయినను కనీస పక్ష మొకఁగఁడవలయునని కోరుచున్నారు. ఈ కోరిక యెట్టిదియో యందుకుఁ పరిశీలించవలెను. రాజధాని సామ్రాజ్య కార్యనిర్వాహక సభలయందు సంగోహముండి హైందవులయి యుండవలయునను; ఈ కార్యనిర్వాహక సభలకు వక్కాణా ఫక్కి నియమించబడు విరోధియును సీమలో జరుపుకొనిన వారును ఆక్రమిణి గాజకీయవ్యవహారములందు దాతీయతన వారునై యుండవలయును. ఈ కార్యనిర్వాహక సభలయందు హైందవ వోవో గులు ప్రజా ప్రతినిధుల చే నెన్నుకొనబడినవారై యుండవలయును; ఇందుం గూర్చి యొక నిరూపణార్థము తూర్పుము (ప్రిన్సిపల్ ఆఫ్ ఎలక్షన్) ననుసరింపవలయు. హిందూదేశమందలి శాసన నిర్మాణసభసభ్యులలో గరిష్ఠ సంఖ్యాకులు ఎన్నుకొనబడిన ప్రజాప్రతినిధులై యుండవలయును. ఆదాయవ్యయాధికారసహితమగు నార్థిక శాసనరూపమున ఆదాయవ్యయములపట్టిక యంగీకరింపఁ బడవలయును. మనము పరిశీలించవలసిన యంశము లీయివియే; ఇవియనుష్ఠానమున నెట్లుపయోగపడునో వివరింపవలెను. ఈ సలహాలు మనకుఁగల యత్యాశాపూరిత దేశభిమాన ప్రేరేపకులగు మహాభివ్రములకుఁ గావలసినంత యనుకూలములై గన్పింపవచ్చును. ఆనుభవజ్ఞానముగల మనమీ సలహా లనుష్ఠానమునకుఁ బనికిరావని చెప్పవచ్చును. శాసన నిర్మాణ సభలలో గరిష్ఠ సంఖ్యాకులగు సభ్యులెన్నుకొనబడినవారై యున్నపుడు కార్యనిర్వాహక సభ కెన్నుకొనబడినవారై రెవరై యుందురు? ఈయెన్నుకొనుట (ఎలక్షన్) లు ప్రారంభమైన నాటనుండి మన కోకిలింత యనుభవముకలదు. దేశమున బ్రాహ్మణుల పలుకుబడి చెల్లుచున్నంత కాలము న్యాయవాదుల మాటచెల్లు బడి వ్యాజ్యగాండ్రువారిద సాగుచున్నంత కాలము బ్రాహ్మణేతర మహాజన సంఘములయందు విద్యాభ్యాసము ప్రబలి యున్నంత కాల మీ యెన్ని కలలో మాటకారితనముగల యీ బ్రాహ్మణులే విజయులగుదురనియు, బ్రాహ్మణేతరులమగు మనకుఁ బ్రాప్తించునది గుండునున్నయే యనియు మన యనుభవమువలన నిరూపింపబడుచున్నది. ఇంతవఱకు శాసన నిర్మాణసభలతో సంబంధించిన యెన్ని కలంకూర్చి చెప్పినాఁడను. కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యత్వముల నపేక్షింప, బ్రాహ్మణేతరులకు స్వప్రమంజైన వీలండదు. శాసన నిర్మాణ సభలలో బ్రాహ్మణసభ్యులు గరిష్ఠ సంఖ్యాకులయి యుండురు. తదితరముల నుండి వీరి తరజాతులవారిలోఁ గలియక యొంటిరి తనముగ జీవించుచున్న వారు. అనాదినుండి బ్రాహ్మణేతరులం జిన్న చూపు చూచుట వీరికి స్వభావ మైపోయినది. ఇట్టి స్థితిలో బ్రాహ్మణేతరులందెంతటి యోగ్యుఁడయినను బ్రాహ్మణ నిర్వాచకుల యైన సెన్నుకొనఁ గలరని న్యాయబుద్ధిగల వారెవరైనఁ దలఁపఁ గలరా? శాసన నిర్మాణ సభలు, కార్య నిర్వాహక సభలు నీ బ్రాహ్మణులకుఁ గాజాయ లగుట నిక్కము. రాజధానికి నొక గవర్నరును న్గురు కార్యాలయన సభ్యులును నుండ వలయునట. అందెఱు విరోధా దేశము నుండి క్రొత్తగా వచ్చిన విరోధియునుగను దక్కిన యిద్దఱు ఉద్యోగేతర శాసన నిర్మాణ సభా సభ్యులచే నెన్నుకొనఁ బడిన హిందువులు గను నుండ వలయు నట. ఎండల కెండి యెండి నిరంకుశ ప్రయోగ నిరేపక గాంచిన సివిలియనుదొరల కార్యనిర్వాహక సభలలోనుండ నేయుండదు. క్రొత్తగా ఇంగ్లండునుండి వచ్చిన గవర్నరు దొరగారెంత రాజకీయ ప్రవీణులైనను మనదేశపుసంగతి తెలిసియుండదుగదా? క్రొత్తగా విరోధానుండివచ్చిన యిద్దఱు విరోధియన్ కార్య నిర్వాహక సభ్యులై ఖరీదు నిష్ఠే యుండునుగదా? తక్కిన యిద్దఱు హిందూసభ్యులు పనికిఁ గ్రొత్తవా రగుదురుగదా? పాలనమెట్లుండునో చెప్పవలయునా? గవర్నరుగారు క్రొత్త.

కార్యనిర్వాహక సభ్యులు క్రొత్త హిందూకార్యనిర్వాహక సభ్యులకుఁ బాలనము క్రొత్త. ఈపాలక పంచకము వివిధజాతులతోడను, వివిధోపజాతులతోడను, తెల్ల సంఘములతోడను ననేకమతములతోడనుగూడియున్న నాలుగుకోట్ల ప్రజలను బాలించుటయో? ఇట్టిదారుణపద్ధతికి బుద్ధిమంతు లెవరొప్పుకొందురు? ఎన్నడును నాదాయవ్యయాధికారమును గాని దేశపాలనమును గాని చేసి యెఱుంగని శాసన నిర్మాణ సభ యేమిచేయఁ గలదో యూహింపఁదరమగు నా? స్వరాజ్యమునఁగా బ్రాహ్మణ రాజ్యమే యని దక్షిణ హిందూదేశ మెల్లడల ఘోషింపఁ బడుచున్న యది. అది మఱి యొకటి యగునా? సామ్రాజ్య కార్య నిర్వాహక సభలను గూర్చి యోచించినను దానిగతియు నిట్లేదుగ నని తోచుచున్న యది. గవర్నరు జనరలుగారు క్రొత్త. ఇంగ్లండునుండి వచ్చిన సంగోహముండి విరోధియన్ కార్య నిర్వాహక సభ్యులు క్రొత్త. తక్కిన సంగోహముండి యెన్నుకొనబడిన యుద్యోగేతర సభ్యులకుఁ బాలనము తెలియదు. ఇట్టి కార్య నిర్వాహక సభా సహాయముతోఁ గ్రొత్త గవర్నరు జనరలు గారి విస్తీర్ణ దేశమును బాలించుట యెట్లుండునో యూహింపఁ దరము కాకున్నయది.

మహమ్మలా రా! స్వరాజ్యవాదుల సలహాలను ఆక్షేపించుచున్నానని చెప్పి మనకే రాజకీయ సంస్కరణలు ఆక్రమిణిలేదని నే ననుకొనుచున్నట్లు తలఁపవలదు; మనకు రాజకీయ సంస్కరణలు కావలయును. మనకవి శ్రీమముగఁ గావలయును. కాని మనకుఁ గావలసిన రాజకీయ సంస్కరణలు స్వరాజ్యవాదుల రాజకీయ సంస్కరణలం బోలియుండఁగూడదు. మొట్టమొదట సమావేశమయిన మన కోయంబుత్తూరు బ్రాహ్మణేతర మహాసభవారు, కొన్ని రాజకీయసంస్కరణ లుపపాదించి యున్నమాట మీరెఱుంగుదురు. ఆంధ్రమండలములలోఁ దొట్టొత్త నిర్వహింపబడిన విక్రమోలు బ్రాహ్మణేతర మహాజన సభవారు కొన్ని రాజకీయ సంస్కరణ లుపపాదించిరి. ఈ సంస్కరణము లన్నియు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముమీఁద నాధారపడి యున్నవి. ఈ సంస్కరణములన్నియుఁ గ్రమక్రమముగా ననుగ్రహింపఁ బడవలయును. బ్రాహ్మణేతరులమగు మనమాలోచించి కోరవలసిన సంస్కరణముల కీసలహాల్నియు నూహనలై యున్నయివి. ఈ మహాజన సభ వారడుగఁ బూనిన సంస్కరణల విషయమై చర్చించి తీర్మానింపవలసిన భారము మీరై యున్నయిది. ఈనడుమ నీపురమందు సమావేశమైన ఆంధ్రమహాజనసభవారు సాంఘిక ప్రాతినిధ్య మవసరమేయని యొక తీర్మానముంజేసినవిషయము నిట వక్కాణింప నెలవొసంగుడు. సుప్రసిద్ధము లగు “హిందూ” “న్యూ ఇండియా” దైనిక పత్రికలు రెండును సాంఘిక ప్రాతినిధ్య మవసరమేయని విధిలేక యొప్పుకొనినవి. కాని, “న్యూ ఇండియా” సంపాదకురాలగు వాసంతికాంబ యీనడుమ గోఖలే భవనమున జరిగిన సభలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము బ్రాహ్మణేతరులకే హానికరమగునని ఆక్షేపించినది. అఖిల భారత దేశీయ మహమ్మదీయ మహాజన సభల వారు సయితము సాంఘిక ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ధర్మనూత్నము నంగీకరించుచు నొక తీర్మానముంజేసిరి. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమవసరము లేదని చలపట్టియున్న బ్రాహ్మణేతరులు సయిత మిధర్మనూత్నము నంగీకరించు చున్నారని తెలిసికొనుట కానంద మగుచున్నది.

మహాశయులారా! మన ప్రతి కక్షవారి నిర్వచనము లన్నియు మన మార్గమును సుకర మొనర్చుచున్నయివి. మనము సంఘముల ననుసరించుచు నక్కఱులబట్టియుఁ బ్రాతినిధ్యముంగోరుచు, మిత్రమస్థానిక నిర్వాచకపద్ధతిని నిరకరింపఁగల మేని, మనకుఁగల యాటంకములు నవాయములు నన్నియుఁ దొలగిపోగలవు. మన ప్రతివాదుల సహాయశూర విక్రమా ర్థులు. వారికి నుపాయములు మొందు. నిరంతరోద్ద్యమములెస్స. దారుణ దూషణములు కుత్సితతంత్రములు విఫలములగునపుడు వారు తియ్యనిమాటలాడి మనదేశభిమానముం గూర్చి పొగడి మాయసేయఁ జూతురు. అట్టి సమయములయందు మనము బాగూరులమై దృఢచిత్తులమై మనసంఘముల నిమిత్తము చేయవలసిన విధాయక కృత్యమును మఱవరాదు. ఉపేక్షా భావముతో నుజ్జరింపఁబడియున్న మన సంఘముయొక్క హక్కులంగూర్చి యడుగుటవలన మనము దేశముయొక్క యక్కఱులకు భంగము చేసినవారము కాఁజాలము.

‘స్వరాజ్యము’ సర్వజనసమృత్తమైనదని నిరూపించుటకై తక్షణస్వరాజ్యవాదులు గంధిమహాజనునందు సంతకములకొఱుట పన్నుచున్న పన్నుగడలను మీరు గమనింపుడు. దక్షిణాఫ్రికా యందు కీర్తిపడసిన శ్రీగంధి గారు హిందూదేశమునకై కూడ బా

టుపడెదరు. ఇండియా ప్లేటు సెక్రెటరీగారు హిందూదేశమునకు వచ్చునంతలో నీ మహాజను మారికర్పించుటకై జనుల సంతకముల కైకొనవలసినదని యుపపాదించు గంధిగారి యుద్దేశము మంచిదేగాని, మన బ్రాహ్మణసోదరు లా యుద్దేశమును మరచి సంతకములకొఱుట మాయోపాయములంబని దేశమంతయు తిరుగుచుండుట యప్రకృష్టము. సంతకములకొఱుట వీరల వ్యయ ప్రయాసలువల్ల నాతీతములు. ఇంతియే కాదు. కార్యసాధనకొఱుట మాయోపాయములకు నైతికము వీరు లోనగుచున్నారు. ‘స్వరాజ్య’ మన నేమియో తెలియని జనులు వీరి వలలం జిక్కుకొనుచున్నారు. గంధి మహాజనునందు జనులు సంతకములు చేయుటకు బూర్వము, మహాజను బాగుగ చరువవలెననియు, వారలకు విపులముగ మహాజనదేశములను తెలియ జేయవలెననియు, సంతకములు చేయించు నిర్వాహకులు గమనింప వలసిన ముఖ్యాంశముని గంధిగారు స్పష్టముగ పల్కియున్నారు. ఇయ్యది కార్యసాధనమం దించుకయైనను గమనింపఁబడుటలేదు. జనులలో ననేకు లకు ఇంగ్లీషుభాషాజ్ఞానము గున్నయని మీరకందతికఁ దెలిసినవిషయమే. నేనుకసారి తెలుఁగున ప్రకటింపఁ బడిన గంధిమహాజను జనులఁగలిగిగాని, తెనుగున పట్టుపరీక్ష యందు కృతార్థుడైన నాకే యయ్యది గ్రహింప తక్కువ కాక యుండగా, సామాన్యజనుల కయ్యది యెట్లు గ్రాహ్యమగునో మీరే యూహింపవలసియున్నది. స్వరాజ్యము వచ్చినతోడనే పన్నులన్నియు తగ్గింపబడునని జనులకుబోధించగానే వారు మిగుల సంతోషముతో నానివిషయమై యేమియునాలోచింపక సంతకములను చేసెదరు. ఇందువలన నేమి ఫలమో తెలియకున్నది. జనులనువంచింది గంధిమహాజనునందు చేయించుకొనిన సంతకముల విషయమై దొరతనమువారును ఇండియా ప్లేటు సెక్రెటరీగారును గమనించవలసి యున్నది. ఇండియా ప్లేటు సెక్రెటరీగారు హిందూదేశమునకు వచ్చినపుడు, ప్రెసంతకముల పుస్తకములు వారిముందుంచినపుడు, వారు చెన్నరాజధాని సంతకముల పాత్రముల దెఱచి, వానియందలి నాలుగు వీధులలోని యొకటిరెండు సంతకములను తీసికొని, మహాజనునం దేల వారు సంతకము చేసినరనియు, మహాజనదేశములను వారేమి గ్రహించినరనియు, ఆ సంతకములను చేసినవారలను దొరతనము వారి మూలమున ప్రశ్నించిన, మోసకృత్యములన్నియు బట్ట బయలుగును.

మహాశయులారా! తక్షణస్వరాజ్యవాదుల వంచనలకు జిక్కువలదని జనులకుఁ దెలియఁజేయుట మనకర్తవ్యము. ఏ మహాజనునందుగాని మీరు సంతకము చేయవలదు. ఈ విషయమై మీరలు శ్రద్ధవహించి ప్రవర్తించవలయును. న్యాయ వాదులలోఁ గొందఱియొద్దతప్ప తిక్కినవారందఱి యొద్దను సంతకముల పాత్రములుంచబడియున్నవి. వారు వారివ్యాజ్య గాండ్రను నిర్బంధించి వారి సంతకముల నేదో యొకవిధమున దీసికొనుచున్నారు! స్నేహితులారా! మీరును ఈ వలలం జిక్కుకొనక జాగ్రత్తగనుండుడు. (సశేషము)

25 రూపాయల బహుమానము:— సుమారు 12 సంవత్సరముల వయసు, ఎఱ్ఱనిచాయ, నత్తిమాటలు, అరవ కరణము, తెలుగు భాష. విశ్వనాథపిళ్ల అను పేరు గల చక్కని బాలుడు సుమారు రెండు మాసములుగా కనబడలేదు. ఈపిల్ల వానిని కనిపెట్టినవారికి నైమేరకు 25 రూపాయల బహుమానము నిచ్చి వారికి అగు తంతి తపాలా ఖర్చులు తామే భరించెద మని చిత్తూరుజిల్లా, కాళహస్తి పోస్టు, చుక్కలనిడి గిల్లగ్రామము. కరణముమహాదేవపిళ్ల గారు వ్రాయుచున్నారు.

ఉత్తరదేశ తీర్థయాత్రలు:— కాళి మొదలైన పుణ్య స్థలములకు యాత్రికులను తీసికొనివెళ్లుటకు దేశాటనము చేయుచుండెడి పండాలు గుమాస్తాలతో వెళ్లునెడల, చాల కష్ట నష్టములు గల వనియు, వారు తమ లాభము నిమిత్తము యాత్రికులచే దానధర్మముల క్రింద ఆనావశ్యకముగా అధికవ్యయములు చేయించి తుదకు వారిని అప్పులపాలు గావించు రనియు, ధన మైపోయినవెంటనే యాత్రికులకు వారేవిధమైన సాహాయ్యమును చేయక చాల చిట్కలు వెట్టెదరనియు, ఈ యకృత్యములందు పండాలును వారి గుమాస్తాలును భాగస్వాము లనియు, కాఁబట్టి అట్టి గుమాస్తాలతో కూడ కాక స్వతంత్రముగా వెళ్లినయెడల అట్టి యబ్బందల కంట యవకాశముండ దనియు, కాళిసాధుగారు స్వామభవమును బట్టి యాత్రికుల యుపయోగము నిమిత్తము వ్రాయుచున్నారు.

వృత్తాంతములు

(౧)

రైలు హానరబులు మాంటాగూగారు:— వీరును సహచరులును ఈ నెల 11 వ తేదీ యుదయమునకు ఢిల్లీనగరమును చేరిన ప్రకటించబడినది.

మైసూరులో “అనుబంధ” నిధి:— ఈ నిధికి మహారాజాగారు 5 వేల రూపాయల నొసంగిరి, మొత్తమునూలు రూ 10771.

దానియా మహారాజాగారు:— ఈ నెల 9-వ తేదీ రాత్రి ఢిల్లీ నగరమున నిజమందీరమున రాజప్రతినిధిగారు మహారాజాగారికి జేరూసలేము సెంటుజాను ఆగ్రుదొనెరు నొసంగిరి ప్రకటించబడినది.

పాము కాటు:— కోయంబుత్తూరులో పి. డబ్ల్యు. డి. ఆఫీసు ఆవరణలో గురువారమునా డోకడు త్రాచుపామును పట్టుకొని ఆజాగ్రతగా దానితో నాటలాడుటచే అది దానిని కరచినది. వాడుచనిపోయెను. ఇంకను ఆ ఆవరణమున నిట్టి ప్రమాదకరము లగు త్రాచులు కలవని తెలియుచున్నది.

బెంగళూరు, నవంబరు 9:— సంస్థానము లన్యోన్యము అప్పు విషయములను గూర్చి యేర్పాటులు చేయుటకు ఢిల్లీ వద్ద జరుగజోవు సమావేశమునకు మైసూరు జిల్లా జడ్జిగారు పాల్గొనిరి. వీ. ప్రభుత్వం, బాంబే గారు మైసూరు సంస్థానమునుండి పోవుచున్న తెలియుచున్నది.

కాంజీవరము విద్యార్థి యూనియను:— వై యూనియన్ 5 వ వార్షికోత్సవము నిష్పాదించు (11-11-17) న జరుపబడెను. పి. జనరాజదాన ఎం. ఏ. గారు కార్యక నిర్దాంతమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. డి. ఆర్. వెంకట్రామశాస్త్రి గారు సభాధిపత్యము వహించిరి.

అయ్యచ్చేద కళాశాలవారి విందు:— ఢిల్లీ నగరమునం దలి అయ్యచ్చేద యునానీ టిప్పీ కళాశాలవారు సామంత రాజులకు విందుచేసిరి. సామంతరాజులు మాత్రమే కాక 50 కంకరనాయకులు, 50 ఎస్. పి. సింహ, మహాదాదాబాబు మొదలగువారల నేకమంది పోయిరి.

కోల్బరి యంత్రశాల:— తాతా కంపెనీవారు కోల్బరి యంత్రశాల నొక దానినూతనముగ స్థాపించునన్నారు. ప్రధాన కార్యాలయము కోల్బరులో నుండు ఈ వ్యాపారమంతయు యధమునకు పూర్వము జర్మనీల యాధీనమం నుండెడిది. ఈ నూతన పరిశ్రమకు వాతేబడిలకుల రూపకములు వెల్లుబడి పోయెదరు.

యంత్రమున చిక్కుకొనుట:— బొంబాయిలో మకంజీ అనునతడు ఉదయము 6 గంటలకు పనిలోనికి వెళ్లి పనిప్రారంభించునంతగా అతని వైపున గుడ్డ యిరుసునకు తగుల్కొని అతనిని పె న వే ని లాగివేసెను. అతని కుడిచేయి మెలిబడి రెక్కనూడు లోనికి విరిగి పోయెను. అతనిని వైద్యశాలకు తీసుకొనిపోయిరి గాని ఆతడచట మృతిపొందెను.

గాజీయ ప్రసక్త కర్నూరు శ్రీనివాసరావుగారు మైసూరు డి. పి. డబ్ల్యూ. ఫిల్మ ఇంజనీరుగారును శ్రీనివాసరావుగారు రాజీనామా నిచ్చిరి. త్వరలో ఛార్జీని వుచ్చుకొన గోరి. ఛార్జీ నిచ్చివేసి వీరు మైసూరునుండి చెన్నపురికి వచ్చి నెల దినము లుండి మరల మైసూరున కేగి ప్రజాహిత కార్య తత్వములుగా నుండునని యొకరు చాసిరి.

నేనల రైలుబండ్లు డికోనుటనుగూర్చిన విచారణ:— 18-8-17 వ తేదీన బి. ఐ. పి. రైల్వేలో యర్హులుయొద్ద బండ్లు డికోని 5 గురు నైనులు హతులైరి. 5 గురు బ్రిటిషు ఇద్దరు ఇండియను ఆఫీసులకును 30 మంది బ్రిటిషు బక ఇండియను నైనులకును ను బెల్లులు లగిలినవి. “కంకరనామ జేవు అను ను దొంగి ని బంధనల నతిక్రమించుట వలన 1051 వ బండి వైపునకు రెండు స్థానముల సిగ్గులు లనుగూడ గమనించునంద చొరుచుకొని వచ్చుటవలన ప్రమాద ము కలిగినది. సిగ్గులు రెక్కలు దింపబడినవి వైపునకు అతని అనుభవమును మాత్రమే చెప్పిరి. అది నిశ్చయముగాను అది కనిపించునని తీర్మానించెను.

ఉరుదుభాష:— బొంబాయి దొరతనమువారు మరల బొంబాయికి పోయిన పిమ్మట మహమ్మదీయ నాయకులను సమావేశపరచి ఉరుదు భాషను బోధించుటను గూర్చి ఆలోచించెదగని బొంబాయి విద్యాశాఖా డైరెక్టరు గౌ. కనరెంటునుగారు మాల్దీరఫి యుద్దేయ అహమదుగారితో నుడివెరి.

రెండు రెయిన్సు:— కొలంబోలో ఈ నెల 1 వ తేదీన ఒకడు పంపెములను జూచి రైలుగట్టుమీదుగా వచ్చుచుండెను. ఎదుట నొకరైలు వచ్చుచుండుట జూచి అతడా వరుస పట్టాలమీదనుండి రెండవవరుస పట్టాలమీదికి బోయెను గాని మరియొక బండి అట్టాలమీదుగా వచ్చుచుండుట నతడుమాత్ర నందున అతడా బండికింద బడిన. పిమ్మట నతనిని వైద్య శాలకు గొనిపోయిరి. అత డచట మరణించెను.

టర్నెక్ మైను త్రాగుట:— కొలంబోలో గత బుధ వారమున అల్పప్ర మేసా అను నాతడు తన తండ్రిని కొట్టెదనని బెదిరించినందుల కతనిని మరు నాడు కోర్టునకు రమ్మని పే జడ్జీగారు సత్తును చేసిరి. అతడు అక్కహాజ్యేసు కొనుట కొక బుడ్డి టర్నెక్ మైను త్రాగినందున వైద్యశాలలో నున్నాడనియు మరునాడు కేసును పీఠీకనపుడు వెలువబడెను గాన వాయిదా వేయబడినది.

ఒడలు కాటు:— వాగార్బురు లోటలో రైల్వరసు చేయుపనివాడగు వి. బి. మోరెసుగారి భార్యయు 5 ఏండ్ల కుమార్తెయు మైసూరు టర్నెక్ మైను కరగ బెట్టుచున్న పొయి దగ్గర నిలుచుబడిరి. అకస్మికముగ వైద్యులకుండు పిల్ల బట్ట లంటుకొనెను. వాని నార్చురాగా తల్లిబట్ట లంటుకొనెను. వారిరువురును కేకలువేయుగా మలుపురు పరుగునవచ్చి వారి నిద్దరిని వైద్యశాలకు గొనిపోయిరి గాని అచట పిల్లచనిపోయె ను. తల్లి యొకరు వైద్యశాలలో నున్నది.

తీరుచునాపల్లిలో జాతీయపాలికా పాఠశాల:— తీరుచునా పల్లిలో మిషనరీల పాఠశాలలేగాని ఇతరపాఠశాలలేలేలేవు. శాలికలుగూడవారిపాఠశాలలేవేవలసియున్నది గాన నేనొక జాతీయపాలికా పాఠశాల నేర్పనకు దలచితిని. ఆపాఠశాల బిసెంటుమ్యగారిపేరట నెలకొల్పుచును. ఆపాఠశాలకు వి. పి. వాడియాగారు సహాయముచేసెదమనిరి. ఇదివరకు రు1200 పాఠ శాల భూతాకు అద్యాయంకోలలో నేయుబడినది. మొత్తము రు10000 లు కావలెను గాన భార్యకులు విరాళములను నాన గాని వి. పి. వాడియాగారిపేర అద్యాయము గాని బంపనకు నని బాబ్బిలి సంస్థానము నైపులు ఇంజనీరు ని ఆయాస్యమి గాత్రీగారు విశాఖపట్టణము జిల్లా పాలకొండహాస్టల్ కంఠిం చుండి చాసిరి.

పూనాలో మహారాష్ట్ర సభ:— ఈ నెల 8 వ తేదీ రాత్రి సినోలో కోలంబో మూనిసిపాలిటీ ఫిల్మ ఆఫీసుకు పువారుగారి అధ్యక్షతక్రింద గొప్ప మహారాష్ట్ర సభ జరిగినది. మహారాష్ట్రులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును కోరుటకును, నిర్వంధోచిత ప్రాధమికవిద్యను కోరుటకును, అప్పు లగు మహారాష్ట్రులకు నేనలో కమిషనులు కోరుటకును వాగ్దానముగ మహారాష్ట్రులకు ప్రవేశమును కోరుటకును మహారాష్ట్రులు వలంటియుగా చేరుటకక వాగ్దానము కోరుటకును రణంగమున హతులైన మహారాష్ట్రీయోధుల కుటుంబములకు కాశ్యత ఈనామల నొసంగకోరుటకును మాంటాగూగారు ఇండియా పరిపాలనావిధానమును ప్రకటించినందులకు వారికి వందనము లను తెలుపుటకు తీర్మానించబడినది.

కేసుకాణము:— తీరుచున్నేలిలోనొకరింటి వివాహము జరుగుచుండెను. వివాహమునకు వచ్చినవారిలో నొకశ్రీరీ విష్ణులతేరు. ఆమె తన ఆస్తివరుల పాలకునకు భయమున తానుగర్భవతివైనని నటించు చుండెను. వివాహమునకువచ్చి న వారిలో యొకరివిష్ణు 6 నెలల భయపును ఆమెవారింది తనయొంటికిగొనిపోయెను. అతడుపున తల్లిదండ్రులువెళ్లి కానక పోలీసువారికి తెలిపిరి. పోలీసువారి కల్గో అనమానము కలిగెనో వారు విష్ణును హరించిన భవనము గాని యొంటికిపోయి పరీక్షింపగోరిరి. విష్ణును తెచ్చియచ్చునను వారికి బహుమాన మిచ్చబడునని సాటింపబడినది. ఈ యొంటిని పరీక్షించుట న్యాయముగానని ల శ్రీ యులు ఆమె సహాయములు వాదించి గాని పోలీసులను బెట్టుకొని పరీక్షించగా ఆ భయపు ఒక క్రమవైద్యులొకరువెనుక. ఆయెను, ఆ సెలెట్టిని, ఆమెగర్భము పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. వారిని న్యాయశాఖకు కలపబడినది. కోర్టుగా జేర్చబడునని భావించెను.

మోటారు బండి కేసు:— కలకత్తాలో మిడియటన్ రోడ్డులో నిశనించు చున్న టోచరుగారు తమ మోటారు బండిని నెలకు నూలు రూపాయలు యిచ్చే వరకువైసి. పి. మిల్లర్లు, ఎస్. లాలు అరువారల కిద్దరు అద్దె కిచ్చిరి. కొంత కాలమైన వెనుక టోచరు గారికిని మిల్లర్లు గారికిని మనస్పర్థలు కలుగుట వల్ల టోచరుగారు తమ మోటారు బండిని తిరిగి తమ స్వాధీనము చేసుకొనిరి. మిల్లర్లు గారు దస్తావేజు ప్రకారము టోచరుగారివై దావాచేసిరి కాని నావా కొట్టిచేయ బడినది. గత బుధవారమున టోచరు గారు తమ మోటారు బండిలో మెటకాపు వీధి గుండు జోవుచుండి సపుకు మిల్లర్లు, లాలు గారు బండికి ఆపి బలవంతమున టోచరు గారిని క్రిందకు దింపి తా మా బండిలో గూర్చుండి దానిని నడపించుకొని పోయిరి. జోలీకు వారు వారిద్దరివై కేసు వేసిరి.

మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో దొంగతనము:— కలకత్తాలోని సీల్ దా పోలీసుకోర్టు మేజిస్ట్రేటుగారు గత సోమవారము మధ్యాహ్నము కేసులను విచారణచేసి ఫలహారము నిమిత్తము ప్రత్యేక పు గడిలోనికి పోయిరి. అచ్చట అయిన కోలంబోడెను. ఆమె ఆయనతో కొంత సేపు మాటలాడి ఫలహారముచేసి చేతులను కడుగుకొనుటకు స్నానములగడిలోనికిపోయెను. ఆమెకంగి చేతులను కడుగుకొని తిరిగి తలయెత్తి చూచునపుటికి యము నికలె ఒకడొక బావతో ఆమె ముందుబిలచెను. గట్టిగ అరచిన యెడల చంపివేసెదమని వాదామెను భయపెట్టి యామెచేతుల దండెన నులను తీసికొని పారిపోయెను. ఫలహారము చూసిన వెనుక చేతులను కడుగుకొనుటకు మేజిస్ట్రేటుగారు స్నాన ములు గడిలోనికి పోయి తమ కోడలి యరనస్థులు చూచిరి. వెంటనే ఆయన దిగువకువచ్చి కోర్టు ప్రహరీగోడ తలుపుల నన్నిటిని మూయుచి కోర్టులో ప్రతివానిని పోదాచేసిరి. కాని దొంగవాడు పట్టుపడలేదు. అనుమానముచే కొంతలు వ్రాం దపులు పట్టుకొనబడిరి.

రాజప్రతినిధిగారి వివాహ, హిందూ జేత కార్యక్రమ గారి వివాహ చేయుడిక ఖండము:— రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ విషయములలో నీయిరువురి ప్రభుత్వములును కూడ జోక్యము కలుగజేసికొన రాదను వానముగ ప్రచురినది. ఔన్నపురలో నున్న బిసెంటుమ్యగారిని విడుదల చేయ నాజ్ఞాపించుటకు బొంబాయి రాష్ట్రీయను నామె నడుగడరాదను అజ్ఞను తొలగింప నారాష్ట్రీయప్రభుత్వము వారికి బోధించుటయు, వాయిదా సంస్కరణముల యెడల భారత జేత సంస్కరణల యాతి నిర్మూలించ యత్నించినపంజాబు లెట్టి నెంటు గవర్నరు నాకో పించుటయు వెల్లువెత్త ప్రభువుగారు చేసిననీతియు. ఈ చర్య రాష్ట్రప్రభుత్వాధికారమును తగ్గించునట్టి ఖండింబ కాని రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు గావించిన నేరములకు, జే నందలి యున్న తాధికారమువారు సుభ్రుంచినయెడల, బ్రిటిష్ గౌరవము స్థిరముగ నిలువగలదు. మరియూ, నిర్బంధముగాన ఇషులు దూర్వప్రతినిధిగారి కార్యము లనియు, ప్రభుత్వముచర్య ఇషు లగుచు, యందు రాష్ట్ర సంస్కరణగుణముల నిరూచుచు, సర్ మైకేలు ఓ.వ్యయాను, రోనాష్ట్రమే ప్రభువుగాన యపవ్యాసముల అనందస్థమును ఎట్లొనరు విడిచివే! అంగ్లో ఇండియనుల అభిప్రాయముల క్యక్రవరమ “వదరాను మెయకు” పత్రిక మున్నగు పత్రికలకు, ప్రజాభిప్రాయ మును ఈ ఖండమునకు ప్రతిఘటముగ నుండునగాక! ప్రభుత్వ మందరును కాంతివాదావరణమును నెలకొల్పు యత్నించి, మాంటాగూగారు రష్ట్రీ విషయములకు తృప్తికరముగ చర్చించి, యొచ్చిండు కనువిచ్చుట అన్ని పక్షములవారికిని శ్రేయోదాయకము. “మ్యూన్సిపల్ మిన్” పత్రిక.

మొసల్లను పట్టుకొనుట:— క్షేయిటులో సురరా హాక్ నిలోనిమోతేజ్ చాల మంది ముసల్మాను ప్రాసము లను గోల్పోవుటచేత దొంగతనము వారు వాటినికొనుటకు బే ర్నియూచేరివ్ అనువానిని నిమిమించిరి. అతడు రహస్యములలో ఊ మొసల్లను పట్టుకొనెను. అందు ఒకటినుమారు ఊ అడుగు పొంతుగనుండెను. అతియెక్కి టిక్కు పెద్దది. దానికోయగా వెండిబంగారు మున్నగునగున, మనుష్యులకు తలవైచుటకు తలచే ప్రకలతువుగాను ల మునువడినది. దానితోట గాయక గలదు. తొలివరకు వేలకొలది మొసల్లను చంపితినియను జరి దొంగవానికేత క్షాంక క్షాంకాక్షే గుండును బోర్డు మిట్టెను.

వక్రటనము

శేషజీవనము దీపావళి శంకుగ యగుటచే కత్తిక వెలువడను. సంపాదకుడు.

ఆంధ్రవత్తిక

1917 సం॥ నవంబరు నెల 12-వ తేది

సోమవారము

బాహ్యతేతర నాయకనభ.

హైందవాశయప్రతికూలరుగ నుండిన, సర్ వాలెట్రెక్ ఛిరోలు, సర్ జె. డి. రీసు, కర్జను ప్రభువు, బోనన్దాగార్లు తమ యభిప్రాయములను ముద్రికొనవలసి నట్లునది. కాలప్రవాహమున కట్టుకొనిచుట ప్రయోజనవిరహిత మని చెలిసి కొని, యిప్పుడు హైందవాశయఫలితమున కభ్యంతరముల బెట్టుటమానిరి. కాని విజయవాడలో జరిగిన బ్రాహ్మతేతరనాయకసభాభ్యుదయ లగు రావు బహదూర్ పి. త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారు మాత్రము తై బెప్పిన ఆంగ్ల ప్రముఖుల పూర్వాభిప్రాయ ములకన్న, పెనుకంజ వైచుచున్నారు. శ్రేష్ఠిగారు తమ ప్రారంభోపన్యాసమున, స్వకరిపాలనము నల దని నిరూపించిన కారణముల జూచిన, ఆందు రాజకీయ పరిస్థానము గాని, ప్రాపంచిక పరిస్థితుల గోచరము గాని, హైందవ సమస్య గూర్చి విశాల దృష్టి గాని, గొప్పించు. ఉపన్యాస మనకయసం గతములతోను, స్వవచన వ్యాఖ్యాతములతోను, సంబంధమున్నది. అందు నూచింపబడిన దేశస్థిని నిపాయి కలమామనకు పూర్వపు స్థితియై గన్పట్టు చున్నది. దేశములో అతి త్వరితముగ ప్రజల మనోభావములందు గలుగుచున్న మార్పుల గూర్చి యపన్యాసము తేటపరచుటలేదు. దేశమువై సాను భూతిలేని ఆంగ్లోహైందవ చరిత్రకారులు వ్రాసిన విషయముల, నేకరువు పెట్టుచున్నది. ఆ విషయము లలో చాల భాగము అసత్యము లని నూతనపరి శోధనలు నిరూపించినవి. హిందూదేశము రాజ భక్తికి పేరెన్నిక గాంచినది. అట్టి స్థితిలో ప్రజ లకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువలన గలిగిన లాభముల గూర్చి పునశ్చరణ జేయు నవసరముండదు. ప్రతి భారతీయునికిని అట్టి లాభములు స్వానుభవములే. అందు గూర్చి భేదాభిప్రాయ ముండజాలదు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమున మన కింకరకు గలిగిన ముఖ్యలాభము శాంతిస్థాపనయై యున్నది. ప్రజ లు శాంతిస్థాపనతో ఏ తకాలము తృప్తిపొంది యుండగలరు? సాటిదేశములు, సామ్రాజ్యములో వాయువేముతో కభివృద్ధి గాంచుచుండగా, భార తభూమి ఎన్ని దినములు నిలకడగ నుండగలదు?

శ్రేష్ఠిగారు వ్యవసాయము, వర్తకము, పరి శ్రమలు బ్రిటీషు పరిపాలనము నందు విశేషాభి వృద్ధి జేచినవనియు, రయితు స్థితి బాగు పడినవనియు, అందుచే బ్రిటీషు దొరలైనను చిరం జీవి గ నుండునలయు ననియు గోరు చున్నారు. వారిలోపాటు లెక్కిన భారతీయు లును బ్రిటీషు ప్రభుత్వము చిరంతవిగ నుండవల యు ననియే గోరుచున్నారు. కాని బ్రిటీషు సా మ్రాజ్యాధిపత్యము క్రింద, ప్రజాపరిపాలన మభి వృద్ధి జేంచడవలయునని, స్వాతంత్ర్య వాదుల యభిప్రాయము. విద్య, వ్యవసాయము, వాణిజ్యము, పరిశ్రమలయందు తగిన యభివృద్ధి

యంతవరకు గలుగలే దనియు, ప్రస్తుత దుస్థితి మారుటకు స్వపరిపాలనమే పరిమాధమమని, స్వ పరిపాలనాశయులు నడుపుచున్నారు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానమున నభివృద్ధికి తావు లేదని, మాంటాగూగారు మెసపోటేమియా నివేదికము గూర్చి యపన్యాసించుటలో స్పష్టపరచిరి. “హిం దూదేశ ప్రభుత్వవిధానము, కట్టకన్న పలుచనైన దియు, ఇనుముకన్న గట్టిదియు, వంగనిదియు, ప్రళ యమునకన్న ప్రాచీనమైనదియు గావున, నూతనాన సరముల కెంతమాత్రము సరిపడదు..... నూతనానుభవము ననుసరించి, నూరు సంవత్సర ముల క్రిందటి ప్రాతయంత్రమును పునర్నిర్మించక బోయినచో, హైందవసామ్రాజ్యభావిష్ఠినిమీరు నడువజాలరు” అని మాంటాగూగారు నడివిన వాక్యముల గమనించిన, ప్రభుత్వ యంత్రమున తీవ్రమగు మార్పులుత్పరలో గావలసియున్న పనికర తలామలక మగుచున్నది. ఈ మార్పులు హిందూ దేశాభివృద్ధికొరకే గాక, ఆంగ్లదేశ లాభము కొర కును, సామ్రాజ్యస్వావళముకొరకును సంగ్రామ విజయముకొరకు గూడ నవసరమని రాజకీయ తత్వజ్ఞులు గ్రహించియున్నారు. పాల్లెమెంటు సభ్యు లుగ నుండిన డాక్టరు రూథరుఫర్డు గారు “సం యుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వము, సామ్రాజ్యము” యను గ్రంథము నెటీవల ప్రచురించిరి. ఆ గ్రంథమున “సామ్రాజ్యమునకు పరిహారము” అను అధ్యాయ మున హిందూదేశ సమస్య గూర్చి చర్చించిరి. సామ్రాజ్య స్వాస్థ్యమునకు అమూల్యమగు నవ కాళము 1914-వ సంవత్సరమున జనించెననియు, దానిని ఆంగ్ల దేశము జూబిలీచెననియు డాక్టరు గారు చెలిపిరి. అందుచే డాక్టరుగారి క్రింది సూహ నొసగుచున్నారు. “కాంపే బెలు బానరమెరుగారి భావప్రతిభతో శతాంశ మైనను ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞుల కున్నయెడల, వెంటనే హిందూదేశమునకును ఈజిప్టుదేశమునకును సంపూర్ణ స్వపరిపాలన మొసగి, ఆ సురక్షితముని పునాది నాధారపరచికొని హైం దవ విగుప్త వైస్యముల నసంఖ్యాకులగు సను కూర్చు గలిగెడివారు. ఆ వైస్యము లీపాటికి పాలె స్తీను, మెసపోటేమియాలగుండ కాన్ స్టాంటి నోపులు పత్తనమునకు వెడలియుండెడివి లాయడు జార్జిగారు నడివినటుల, స్వేచ్ఛాసమన్విత లగు ప్రజలే తమ గృహములను, భద్రముగ రక్షించి కొనగలరు. బాధ్యతగ ప్రభుత్వము నొసలుటయె, సాంఘిక మత నైషమ్యముల నడచుట గదివ్యమం త్రము. ఈవిషయ మన ఆలస్యము గాని, నిరాకరణ ముగాని అపాయకరము బరిణమియింప. మెసపోటే మియా నివేదికము స్వపరిపాలనమునకు కవాటము దెఱచినది ” డాక్టరుగారు మరియొకచోట వ్రా యుచూ “శత్రువును జయింప వలసినది క్రమ్యా లోనే గాదు. ఆంగ్లదేశీయులు తమ జాతిధర్మము ననుసరించి పరిణామము జెందవలయునను సూత్ర మును నాగరికత యందు వెనుకబడినను ముందంజ వేసినను ఎల్లజాతులకును వర్తింప జేయవలయు ను. హిందూదేశము, ఆంగ్లసామ్రాజ్యమున స్వా తంత్ర్య మనుభవించసంతవరకు, మానవపరిణామ మునకు తోడ్పడ గలుగునా?.....ఆంగ్ల ప్రభుత్వ ము మంచిది గావచ్చును గాని, బానరుమెరుగారు చెప్పినటుల, స్వపరిపాలనముతో సాటియగునా? పరాధీనత జాతీయప్రతిభకును, ఉత్తమగుణప్రజ్వల నమునకును వేరుపురుగువలె పరిణమించును.” ఈ సందర్భమున 1883 వ సంవత్సరమున సర్ జాన్ సిలీగారి వాక్యములను రూథర్ఫర్డు గారుదహరిం చిరి. “హిందూప్రజాసంఘముచే నడువబడు జాతీ యప్రభుత్వము నెక్కుడులాభకరము గాదా యని మాకు సంశయము కలుగుచున్నది. ఏలననగ అది

నాగరికమునందు వెనుకబడియున్నను, దేశతత్వ మున కనుకూలించియుండు”నని సిలీగారు వ్రాసిరి. డాక్టరు రూథరుఫర్డుగారు నడివినటుల, ఆంగ్లదేశీ యము 1914 వ సంవత్సరమున బోగోట్టకొనిన అనకాశ మును తిగి పొందుటకే మాంటాగూ గారు మొదలగు ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞు లీ తరుణమున తమ యావచ్చుక్తిని వినియోగించుచున్నారు. ఈ విషయమై మాంటాగూ, రూథరుఫర్డు మొదలగు రాజ్యాంగవేత్తల హితవచనముల కన్న, త్యాగ రాజనీత్యేష్ఠిగారి ప్రాస్థవృత్తి ఆంగ్లపరిపాలనా సామ్యమున కెక్కుడు లాభకారి యగునేమో, చదువరు లూహించికొనవచ్చును. ఇటీవలనే, అరే బియాపై అరబ్బి ప్రముఖులకి పట్టముగట్టి, ఆంగ్లేయు లాదేశమునకు స్వాతంత్ర్యప్రదానము గావించిరి. పాలెస్టైను దేశమున యూఫ్రాటి గదు హింసలకు బాలగుచున్నది. ఆ రాష్ట్రమును యూధులకు ముఖ్యస్థానముగ నేర్పరచెదమని, బాల్కరుగారు వాదనము జేసిరి. ప్రపంచములోని స్వల్పరాష్ట్ర ముల కన్నిటికిని స్వాతంత్ర్య మొసగ బద్ధకంకణు లయి, యుద్ధారస్థభావము జూపుచున్న, ఆంగ్ల జాతిని, భారతీయులు స్వపరిపాలన మొసగ గో రుట త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారికి విపరీతముగ గన్పట్టు చున్నది!

పాపము శ్రేష్ఠిగారే, స్వవచనవ్యాఖ్యాత ముగ, విద్య, వాణిజ్యము, పరిశ్రమలు మొదలగు నవి ఆంగ్లపరిపాలనమున నభివృద్ధి జెందలేదనియు, పూర్వపుస్థితియే యంతకన్న సామ్యముగ నుండ ననియు, ఉపాన్యాసాంతమున నంగీకరించిరి. వారి వాక్యముల నిందు బొందుపరచెదము.

“తొల్లింటి చరిత్రములు జరివి చూచితమేని మన దేశము పరిశ్రమలకుఁ బ్రసిద్ధిపడసి యుండి నట్లు గనిపించుచున్నయది. మనదేశనస్తుప్రల నిమ త్రము పూర్వము లోకమంతయు ముక్కువ గలిగి యుండెను. పూర్వము మన దేశనస్తుప్రలు స్వదేశ నాకలలోఁ బ్రపంచమందలి సర్వవికలకు నెగు మతి యగుచుండెనట నుక్రమింప. తొల్లి జరి గిన మత విషయక యుద్ధములలో విపదకూర్చిల యా అను ఇంగ్లండు దేశపురాజు మన దేశపు మజిలీ జట్లను ముచ్చిబొమ్మలను బ్రిటీషు దీవు లకుఁ గొంపోయెనని చదివియున్నారము. భరత వర్షము యొక్క భగ్యమంతయు వాణిజ్యమువల నను బరిశ్రమల వలనను బ్రసిద్ధికి పచ్చుచుండెను” ఈ వాక్యములు మన స్వపరిపాలనాస్వాతమ చా లుచున్నవి. ప్రస్తుతకాలమున వాణిజ్యపరిశ్రమ లె దుకు క్షీణించినవి? ఇందుకు కారణములను శ్రేష్ఠిగారి తీరున నుడివియుండిరి. “మన పాల కులు, మనము పరిశ్రమలయందును, వాణిజ్య మందును అభివృద్ధిం బొందుటకుఁ దగిన విద్య లొసంగుట యుచితమని తలంపరైరి. ఇప్పుడు మన కొనగబడుచున్న విద్య మనము విలేఖకులం జేయుటకును, ఉపాధ్యాయులం జేయుటకును, న్యాయవాదులం జేయుటకును ఉపయోగపడుచు న్నదే కాని మణి పాపనకును బునికవచ్చుటలేదు. వర్తక వ్యాపారముల కభివృద్ధి సేయగల ప్రత్య యోపయోగకరము లగు రసాయనప్రకృతిశాస్త్ర విద్యలు కావలయును. దొరతనముచా రిట్టి విష యముల కుపయోగపడునట్లు గం దమ విద్యా విధానమును సంస్కరింపవలయును.” ఇట్టి విద్యను దేశమునందు వ్యాపింపజేయుటకే, ప్రభుత్వ విధాన మున మార్పు లవసరమని కొరతబడుచున్నదని శ్రేష్ఠిగారు గ్రహించవలెను. దుచ్చాయతుల బెట్టిం చుటకు గూడ ప్రజానాయకులు కృషిసలిపిరిగాని, వారి ప్రయత్నములు సఫలత గాంచలేదు. ఇట్టి లోపములు సవరింపబడుటకు, స్వపరిపాలనమే

దివ్యావధము. ప్రాచీనకాలమున ప్రజలు తమ వివాదములను పంచాయతీల మూలమున బరిష్కరించికొని, స్వపరిపాలనార్హతను జాతిరి. ఈ విషయమై శ్రేష్ఠిగారి వాక్యముల పరిశీలింపుడు. "బిటిషువారు రాకముందు మన కుండిన పద్ధతి మీ రెఱింగియున్నారు. గ్రామపరిపాలనము పూర్వముగానుండెనను గ్రామపద్ధతి మీరువినియున్నారు. గ్రామములో నేడేని వివాదము గలిగినయెడలఁ బెద్దకాపు గ్రామములోని పెద్దల గొందఱిని సహాయముగాఁ గొని వారివ్యాజ్యముం దీర్చి, గ్రామమునకు నేమ్మది గలిగించు చుండెను. బిటిషువారి రాక ఈ స్థితిని బొత్తిగా మార్చివేసెను." ఇట్లుననే త్రాగుడు గూడ ఇక్కాలమున అభివృద్ధి గాంచు చుండుట శోచనీయమని శ్రేష్ఠిగారు సెలవిచ్చిరి. వై జూపిన లోపములను బోగొట్టి ప్రజాసౌకర్యము గలిగించుటకు స్వపరిపాలన వాంఛింపబడుచున్నది. ఏ దేశమందయినను, ప్రభుత్వము లోపముల గావించినపుడు, సహజముగ ప్రభుత్వ విధానమున మార్పులు గావించబడును. అంతియగాని, ఎక్కడను, క్రజల యర్హత గూర్చి నిరూపించిన పిమ్మటనే స్వపరిపాలన మొసగ బ్రారంభింపలేదు. క్రజల స్థూలజేయు టకై స్వపరిపాలనము ముఖ్యపరము. ఇందుకు ఇంగ్లండు అధినివేశ రాజ్యములు, ఫిలిప్పైను దీవులు మొదలగు దేశముల చరిత్రయే ప్రమాణము. ఈ సత్యమును వదలివైచి, స్వపరిపాల నాశయులను, అందు ముఖ్యముగ బ్రాహ్మణులను వీరు తూలనాడుట, యేలాకో గ్రహింపలేకున్నారము. స్వరాజ్యము బ్రాహ్మణరాజ్య మని వీరు పాదముజేయుట మిక్కిలి విపరీతము. ప్రజాధికార మెక్కుడయిన కొలదిని, ప్రజాసామాన్యమునకు ప్రభుత్వమున ప్రాతినిధ్యము హెచ్చితరవలయును.

నరకాసుర విజయము.

క. కంటిమి నరకండు కడఁగా
పంటిమిఁ కేఁడవడు వెన నమస్త్ర్యలు మునఁ
స్థింతుం బుప్త్యులు గరియుచుఁ
బంటంక పొగడి కోరిఁ బద్మరకామణి. భా.

అనాదినుండియును విశ్వమునందు ధర్మాధర్మము లకుఁ బలాపలాపము లకుఁ జూనములకు సంరంభము వర్తిలుచున్నది. ఈ నిత్యసంరంభము నందు ధర్మము బలము జ్ఞానము విజయమును బడయుచున్నది. మహాకపురు వారి సురుదిరకావ్యములందును కళాసంతులు వారి చిత్రకళ యందును పండితులు వారి శాస్త్రము లందును గాయకులు వారి మృదు మధుర గానంబులందును నీ మహాకపదేశమును లోకమునకు భిన్నరూపములను జేసిరి. ఈ సరమ ధర్మమును లోకమునందు సకల వ్యవస్థల యందును ప్రాజ్ఞులు చూచుచున్నారు. ఈ పవిత్ర ధర్మాధారముననే లోకమభ్యుదయంబు నొందుచున్నది. ధర్మాతిరిక్తంబును జ్ఞానవృత్తు బునునైన బలంబునకు తాత్కాలిక విజయము సంప్రాప్తమైనను శుభములు గలిగినను అధికారము ప్రబలింపనునవి అనిత్యములు గాని నిత్యములు గావు. వర్తమానకాలము నందు లోకసంహారమునకు గారణమైన భీకర దారుణ సంగ్రామము నీ ధర్మమునే ప్రతిపాదించు చున్నది. దారుణ సంగ్రామమునందు ఆధర్మపరులకు తాత్కాలికముగ విజయము సాధ్యమైనను ధర్మపరులకు విజయము సహజముగ సంతమున గలుగగలదు. ధర్మజ్ఞులైన పుండ్రో విల్వపుగారు లాయుడుబాద్లిగారు ఆస్కేత్తుగారు మొదలగు మహానీయు లీ పవిత్ర ధర్మమునే పునః పునః ప్రతిపాదనమును జేయుచున్నారు. భారతీయుల మహాదాశయంబులన్నియును నీ ధర్మ సంస్థాపనముపై నాధారపడియున్నవి. ద్వారక

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల!!

దీపావళి పండుగ!

ఆంధ్రులందరూ తమ శక్తివంచన లేక పండుగదివసమున జాతీయ కళాశాలకు కానుకల సమర్పించి, ఆంధ్రమాతృపూజ గావించఁ బ్రార్థితులు.

యుగమునందు సంభవించిన సరకాసుర విజయేతిహాసమును నీ యుత్కృష్ట ధర్మమున ప్రతిపాదించుచున్నది.

సరకాసురుడు వసుంధరకు బ్రతునందనుడు. మహాబుడు. మహారాజు. శ్రీమంతుడు. కానిదుష్టశీలుడు. లోక కంటకుడు. సరకాసురుడు లోకమున మహాపకారములను జేసెను. ప్రజలను పీడించెను. స్త్రీలను చెరవట్టెను. శ్రీ కృష్ణుడు సత్యభామతో గూడి సరకాసురుని సంహరించి ధర్మమును స్థాపించెను. ధర్మవృత్తమైన బలము నిస్సారమని ప్రకటించెను. ఈ ధర్మ సంస్థాపనోత్సవమును భారతీయులు చిరకాలమునుండియును దీపావళి పండుగ రూపమున జేయుచు నానందించుచున్నారు. ఆపర్వదిన మహిమాతిరేకమును గ్రహించుచుండ జలకు తరణోపాయము. కరతలామలకము. వసుంధరసుతులైన మానవులహృదయములందు సరకాసురు అసంతరూపములను విహరించుచున్నారు. సరకాసుర బలమువలన లోకమజ్ఞానావృతమై విపత్సరంపరలకు పాలగుచున్నది. హృదయాకీర్ణంబైన యజ్ఞానాంధకారసంచారము శుభోదయంబునకు సాధనంబగు చున్నది. అమావాస్య చీకటిని బోగొట్టుటకు దివ్యమైన దీపావళి సాధనంబుగ నున్నది. లోకావృతంబైన యజ్ఞానాంధకారమును బాపుటకు దివ్యమైన జ్ఞానదీపావళి సాధనంబుగ నున్నది. జ్ఞానదీపికల సాధనంబులను గైకొనిన మనుజులు ధన్యులు. వారిబలము సంపదలు బుద్ధిలోకకళ్యాణమునకై వినియోగపడును. సరకాసుర విజయ మీ మహాదర్శమును బోధించుచున్నది. మానవుల తరణోపాయమునకు జ్ఞానమునకు మించిన సాధనంబు లేదు. జ్ఞానదీపికలను బూని యజ్ఞానాంధకారమును బారదోలుట మనుజులకు పవిత్రమైన ధర్మము. ఆ ధర్మమును స్థాపించి వ్యాపింపజేసినమహాధారకులు శూరులు ధీరులు జ్ఞానులు లోకారాధ్యులు. జ్ఞానదీపికలను వికసింపజేసిన వ్యాచుడు బుద్ధుడు శ్రీ కృష్ణుడు లోకారాధ్యులు. దీపావళి పండుగయందు శ్రీకృష్ణుని యుద్భుతచరిత్రమును మనముచేసి యారాధించుట దీపావళిపండుగకు ఫలము. సకల జనులకును సంకల్పము గలిగిన యథాశక్తిని నన్వగ్ధముగ దీపావళి సారాధించుట కవకాశములు గలవు. శ్రీమంతులు నిద్రావంతులు వారి సంపదలను జ్ఞానవ్యాపనమునకై వినియోగించిన జ్ఞానదీపికలు దేశమునందు వ్యాపింప జేయుటకు ముఖ్యసాధన మేవుచును. దేశహిత వరాయణులందఱును దీపావళిపండుగను జ్ఞానవ్యాపనమునకై వినియోగించి స్వీయధర్మమును నిర్వహించెదరు గాత! ఆంధ్రదేశమునందు జ్ఞానవ్యాపనమునకై స్థాపితమైన ప్రతిష్ఠాపవలందు బంధుసం గల యాంధ్రజాతీయకళాశాల యుత్తమ ప్రతిష్ఠాపన యని దేశబంధువులకు నిదితమై యున్నది. యుత్తమకళాశాల కోవల్ల సానుభూతి రావు పంతులుగారు మొదలగు స్వాగత్యగుల నిరంతర ఫలక్రమవలన పోషింపబడుచున్నది. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు శుభకృతి సంప్రాప్త మగుటకు విశేషమైన ధనము గావలసియున్నది. ద్రవ్య మాంధ్రదేశీయుల సహాయమువలన సమకూడవలసి యు

న్నది. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల నిర్వాహకులు ధనసహాయమునకై చేసిన విన్నపము కళాశాలోపయోగము క్షత్రికాపాఠకులకు విదితమై యున్నది. ఆంధ్రులందరూ దీపావళిదినమునందు యథాశక్తిని జాతీయకళాశాలకు కానుకలను సమర్పించి జ్ఞానదీపికలను వ్యాపింపజేసి అజ్ఞానమును బారదోలి దేశోద్ధరణమునకై స్వశర్మమును నిర్వహించెదరు గాత! సరకాసురవిజయమునకు దీపావళిని నిదియె తత్త్వాగ్రము. దీనిని గ్రహించుట శ్రేయోదాయకము ధర్మము.

దేశహితైక బ్రాహ్మణేతర సభ

అల్పసంఖ్యాకులై, స్వరాజ్యప్రతికూలు రగు బ్రాహ్మణేతరులు గావించుచున్న ప్రయత్నములకు, తమ దృఢమగు యసమ్మతిని దెలుపుటకు, దేశహితైక బ్రాహ్మణేతరులు విజయవాడలో సమావేశమయిరి. మూడువేలమంది సభ్యులు సభ నలంకరించిరి. త్రిపురనేని రామస్వామి బార్-అట్లాగారు అధ్యక్షులుగ ఎన్నికొనబడిరి. బ్రాహ్మ సర్ రామమూర్తి, పట్టాభిరామరెడ్డి, దివాను బహద్దర్ కేశవశెట్టి గారులు మొదలగు ప్రముఖులీ సభకు విచ్చేసిరి. అగ్రాసనాధిపతి తమ ప్రారంభోపన్యాసమున, కాంగ్రెసు సంస్కరణముల గూర్చి బ్రాహ్మణేతరులు బహుసంఖ్యాకులు సంపూర్ణామోదము జూపుచున్నారని, సత్యము నెల్లడించిరి. బ్రాహ్మ సర్ రామమూర్తి నాయుడుగారు కాంగ్రెసు సంస్కరణముల గూర్చి తీర్మాన ముపపాదించగా, ఎల్లరచే నైకకంఠ్యముగ నామోదింపబడెను. బ్రాహ్మణేతరుల యభిప్రాయము సువ్యక్తమయ్యెను. ప్రతికూల బ్రాహ్మణేతర సభలోగూడ; రామమూర్తిగారు చెప్పినపరకాంగ్రెసుసంస్కరణములగూర్చి ఎల్లరును ఆ సంస్కరణములకు సంపూర్ణాంగీకారము దెలిపిరి, విశ్వసించదగినవారు మాకు దెలిపిరి. ఈ విషయమై ప్రతికూలసభవారు మరుగుపర చెదరేమో! ఏది ఎటులున్నను స్వరాజ్య ప్రతికూలుర ప్రయత్నములు నిస్సారములయినవని, తేలినది. యుగధర్మమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించిన, ప్రతికూలురకు విజయవాడ సభలు గుణపాఠము నేర్పిన వనుటకు సందియములేదు.

కాంగ్రెసుపక్షము వహించి కృషిసలిపిన కేశవశెట్టిగారును, పాణకా పట్టాభిరామరెడ్డిగారును, త్రిపురనేని రామస్వామిగారును, కోడి రామమూర్తిగారును అభినందనీయులు.

స్వదేశ సంస్థానములు

బికెనీరు మహారాజుగారు తమ క్షేమముల సంతోషించుటకు ప్రత్యేకసభ యవసరమని నూచించిరి. ఇందుకు రాజప్రతినిధిగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచూ, ఈ విషయమై యొక ప్రణాళిక దమారుజేసినచో మాంటాగూగారు హిందూదేశముచుండి వెడలులోపల వారి యెదుట నుంచెదమని, నుడివిరి. బికెనీరు మహారాజుగారి కోర్కె సమంజసముగ నున్నది. రాజ్యాంగ పురస్కారమున, స్వదేశ సంస్థానాధిపతులకు అర్హులైన మొసగుట యవసరమని నివేదించుచున్నారు.

విరోధామహాసంగ్రహము

(రైటరు పి. సి. సి.)

ఇంగ్లండు

భారత సైనికోద్యోగులు; ఫించిసిలు.

లండను, నవంబరు 7.—ఉద్యోగియుల ఫించిసిలుగూర్చి ఈ సంవత్సరము ఆగస్టు నెలలో గావించిన “రాయలు వారంటు” ననుసరించి భారతీయ సైనికోద్యోగులకు ఫించిసిల నీయవలయునను సమస్య ఆలోచనయందున్నదని ఫించుగారు ప్రజల మందరమున తెలిపిరి.

వెండి ధరలు

లండను, నవంబరు 8.—జులైమాసమునందు హిందూ దేశములోనికి దిగుమతి చేయబడిన వెండి బరువు 54,06,825 కౌన్సులు. ఏప్రిల్ మాసము మొదలు జులైమాసాంతమువరకు హిందూ దేశములోనికి దిగుమతియైన వెండి బరువు 8,87,02,499 కౌన్సులు. ఇందు 3,05,52,487 కౌన్సుల బరువుగల వెండిని 8 కోట్ల 90 లక్షల రూపాయలకు మార్చుటకు హిందూ దేశ దౌత్యమువారు ప్రాతిపదియున్నారు.

ముట్టడి.

లండను, నవంబరు 9.—అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి. ఆ మెరికా సంక్షేపములు బ్రిటిషు పరాసు ప్రతినిధులతో మాట్లాడిరి. ముట్టడివలన సంభవించు ఆర్థిక స్థితిగతులను గూర్చి వారు విశేషముగ తర్కించిరి. అందఱు నొకే సమాధానమునకు వచ్చు సూచనలు విశేషముగ బాడ నూపుచున్నవి. ఇంకను శుభము జరుగనున్నది.

పేల్చిన్ననగరము, యూదులు

అంగ్ల దౌత్యమువారి ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 7.—యూదులు పేల్చిన్న నగరమును తమ జాతీయగృహము నుసరించుకొన యత్నించుచుండిరి. దొరలను వారు, పీఠల యాశయములతోడ సానుభూతి కలిగియుండి నవిచార్లుగారు రాత్రిపూర్వపునః తిరియవలసి. కాని పేల్చిన్ననగరమునందు నితరజాతులవారి స్వాతంత్ర్యమున కట్టి భంగమున కతీరింపజడ నేరదు. ఇతరదేశముల యందుండు యూదులరాజకీయమతాది స్వాతంత్ర్యములనుగూడభంగముకలిగింప జడవరుదు. యూదులచరిత్రయందు నూతనశతమారంభ మైనదని జ్యూయిష్క్రొలికలు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ప్రాస్తు

జర్మనీయుల కందకములు.

పరాసువారు పట్టుట.

లండను, నవంబరు 8.—జర్మనీయుల వాయువార్త యిటుల వివరించుచున్నది. డిస్మాడున మందుగనులు గాల్చు బడినవి. ఈజరు, పేషెచడిలు ప్రదేశములయందు ఫిరంగులు కాల్చబడెను. సాండ్స్యందలి ఫిరంగిదళములు రైనులోను కాలకు కుభజపార్శ్వములయందును నన్నిని గురియించినవి. ఈ ప్రదేశమున పరాసువారు ముట్టడించి హిట్లెరు యొద్ద కొన్ని కందకములను బట్టిరి.

ముట్టడించిన జర్మనీయు లోడుట.

ఆల్సేసు ప్రదేశమున పరాసువారి ముట్టడి.

లండను, నవంబరు 9.—ఫిరంగులను తీవ్రముగ గాల్చి జర్మనీయులు సెము అరణ్యమును అరావోరు ప్రదేశములోను ముట్టడి జరిపిరి. అధికమగు నష్టములతోడ జర్మనీయు లొడింపబడిరి. జర్మను సైనికుల ననేకుల శేము బంధించిరిమి తైసెలుకు వాయవ్యభాగమున నుండు జర్మనీయుల కందకముల నొక పరాసు దళము ముట్టడించి, స్థానముల నన్నిటి కోధించి, యధికమగు యుద్ధపరికరములతోడ నెట్టి నష్టమును పొందక స్వస్థానమున జేరెనని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

శత్రువుల ఫిరంగియుద్ధము.

లండను, నవంబరు 9.—నర్ దక్షిణ హేగుగారు నేటి రాత్రి యిట్లు ప్రచురించుచున్నారు.—శత్రుఫిరంగులు చాల తీవ్రముగనున్నవి. మా ఫిరంగులు యధాప్రకారముగనే ప్రతి ఫిరంగియుద్ధమునెసరించి యుద్ధరంగమును ముట్టడించుచున్నది.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను నవంబరు 10.—సెము అరణ్యమును, అప్పరు ఆల్సేసు ప్రదేశములయందు ఫిరంగిదళములు తీవ్రముగనుండెను.

డన్కిర్క్-వై బొంబులు.

లండను నవంబరు 10.—పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:—శత్రువిమానములు డన్కిర్క్-వై బొంబులు వేసినవి. అందుమూలమున మువ్వలకు చనిపోవ, పదిమంది గాయపడిరి. జ్యూడో కోటులో నొక వైద్యశాలపై బొంబుల పడినవి. వైద్యశాలలో దోగుల లేకుండు మృతినొందిరి. తొమ్మిదిగురు గాయపడిరి.

ప్లాండర్స్ న నాంగ్లేయులు ముట్టడించుట

లండను, నవంబరు 10.—నేటి యుద్ధమున తాము పేషెచడిలు పశ్చిమమునను, వాయవ్యమునను ముట్టడించితిమనియు, సైన్యములు పురోగమము కలిగి యున్నవనియు నర్ దక్షిణ హేయుగు గారు ప్రకటించిరి. వాతావరణస్థితి స్వచ్ఛమై యుండలేదు.

సమరవివరములు.

లెస్టుపరిగరమున బట్టిన కైటిలు.

లండను నవంబరు 10.—ఫ్లోమార్షలు హేయుగు గారిట్లు ప్రకటించిరి:—నేటి యుద్ధము ముట్టడియందు అంగ్ల సైన్యములు, కెనడా సైన్యములు సైనికమైలు నిడివిగల రంగమున వైరుల తలపడినవి. ముట్టడికి పూర్వమున ప్రారంభ మైనవర్షము దినమంతయు వీడలేదు. వాతావరణస్థితి ప్రతికూలముగ నుండినను, మాపురోగమను సంకల్ప ప్రకరముగ నున్నది. శత్రుసైనికుల బంధించుచు, మా సైన్యములు ప్రధానపర్వతపంక్తి యందు త్రరముఖములై ముందునకు బోయినవి. ముట్టడికు నేనల కుడిభాగమున కెనడా సైన్యములు పేషెచడిలు కుత్తరమున నుండిన ప్రధాన పర్వతపంక్తియందుగ ముందునకు బోయినవి. తాము పట్టదలచిన స్థానముల నన్నిటి నీ సైనికు లందఱు ముగ్ధులై పట్టిరి.

ఎడమప్రక్క నున్న అంగ్ల సైన్యములు ప్రధానపర్వత పంక్తి పశ్చిమ భాగమున ముట్టడించి, బురద నేలలు మున్నగు నవరోధముల జయించి పొడ్చికు ప్రవాహమున కావలనున్న స్థానములబట్టినవి. అంగ్లేయులు జయించుకొనిన యీ స్థానములయందు దనంతరమున ప్రతి ముట్టడు లారంభమై వైరులు ముందుభాగపు స్థానముల గొన్నిటి బట్టుకొనిరి.

జెస్టు యార్క్-మైరు దళము లెన్నున కుత్తరమున ముట్టడించెను. శత్రువులతో నీ సైనికులు బాహా బాహిని పోరాడిరి. ఈయుద్ధమున జర్మనీయుల కధికమగు నష్టములు కలిగి అనేకమంది సైనికులు కైదీలైరి.

నేల క న తి దూరమున మా విమానములు గొన్ని వాయుమండలమున శుంచరించుచు శత్రు సైనిక స్థానములు పదాతిదళములు, విమానశాలలు మున్నగువాటిపై మూడు టన్నుల బొంబులను పడవేసెను. బొంబులను పడవేసినందున శత్రువుల కధికమగు నష్టములు కలిగినవి. మా విమానములు రెండు గావచ్చుట లేదు. కాని వైరియంత్రము లారు భ్వంసమైనవి.

వైమానికులు దాడిదారులకు సహాయ

మొనరించుట.

లండను, నవంబరు 10.— వైమానికవర్గమువారు గావించిన పనిగూర్చి హేగు గారిట్లు ప్రకటించున్నారు:—కందలములమీద నొనరింపబడిన దాడులందు వైమానికులు చాల క్రిందికి దిగి మా పదాతిదళములకు విశేష సహాయ మొనరించి శత్రు సైనికులమీదను మరఫింగులమీదను అనేక బొంబుల వేసిరి. పగలు శత్రుకందకములమీదను సైనిక గృహముల మీదను వారు ఫలవంతముగ ననేక బొంబుల వేసిరి. రాత్రి కాలమునందు బొంబులను వేయుటకు వీలుకానందున బొంబుల వేయుటకు వీలులేకపోయెను. శత్రువిమానములు 14 నేల గుల్పుబడియెను. 8 క్రిందికి తరిమివేయబడెను. మా విమానములు 10 కన్నించుకొన్నవి.

విమానములు ముట్టడించుట

లండను, నవంబరు 11.—నాకాదళాధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి. గత శుక్రవారమునాడు సెంటు డెన్ని నువెన్డెము, బ్రూగీను నాకానిర్మాణస్థానములపై వైమానికులు బొంబుల వేసిరి. బ్రూగీను నాకానిర్మాణస్థానముల నిప్పుంటుకొనెను. మా విమానము లన్నియు మరలినవి.

సెము ప్రదేశమున పదాతియుద్ధము.

లండను నవంబరు 11.— ఓయిజి - ఎయిసు కాలకు ప్రదేశమున ఫిరంగిదళయుద్ధము సరికాలముగ నుండెను. సెము అరణ్యప్రాంతమున పదాతిదళములు పోరాడుకొనెను. అనేకమగు ప్రతిముట్టడుల నొనర్చి, పరాసువారు తమ స్థానములను మరల నేర్పరచుకొనినని ప్రకటించబడెను.

ప్రధానమంత్రి రాక.

పేరిసు, నవంబరు 11.— సెయిసులెవు గారిటలీనుండి మరలిరి. మంత్రివర్గ శుభకు వీరభ్యక్షిత వహించిరి! మిత్రమండలివారి సైనిక మహాసభ పేరిసు నగరమున జరుగునట్లు తీర్మానింపబడెను.

జర్మనీయులయుద్ధపు పట్టుదల.

లండను, నవంబరు 11.— ప్రధానస్థానముల నుండి రైటరు విశేషము డిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:— వైరి సేనలు మిగుల పట్టుదలతో పోరాడుచున్నవి. ఉభయ సైన్యము లతి సమాపమున నుండి పోరాడుకొనుచున్నవి. రంగమునందంతటను, పట్టదలచిన స్థానముల నన్నిటిని బట్టుటయేగాక, కొన్ని సందర్భముల యందు నూతనస్థానములనుగూడ వశపరచుకొనుచుంటిమి. ఎడమపార్శ్వమున కొన్ని బలమగు స్థానములను మాత్రము బట్టజాలక పోతిమి. ఇచ్చట శత్రువుల ప్రతిముట్టడి జరిపి మా సైన్యములు వెనుకకుబోవలసివచ్చెను. వైరివిమానము లతిలాఘవమున గుట్టుబట్టల నారయ, యుద్ధభూమిని గ్రుమ్మరుచున్నవి. గెల్యువెట్టు విషయమున మాయుద్ధ్యము లేమై యుండునా యని జర్మనీయులు తాపత్రయపడుచున్నారు.

వైరితత్పన్ని తీవ్రత.

లండను నవంబరు 11.— మార్షలు హేగుగారి ప్రకటనమున వర్షము జోరుగ గురియుచుండె నని వివరింపబడెను. పేషెచడిలు, గ్రామపు టుత్తరభాగమున బట్టిన స్థానములపై శత్రువులు ఫిరంగుల గాల్చిరి. పదాతిదళములకు యుద్ధము గందర్భపడలేదు.

లండను, నవంబరు 8.—పరాసువారు నిన్న రాత్రి యిట్లు ప్రకటించిరి.—థెయిస్సీ కుత్తరమందున్న రంగమంతటను, దక్షిణ కాల్పీయుఖ్య ప్రదేశమునందును అప్పరు ఆల్సేసు నందును ఫిరంగియుద్ధము తీవ్రముగ నున్నది.

విజయవంతముగు దాడి.

లండను, నవంబరు 9.— సెప్పాయి అప్పరుఆల్సేకు ప్రాంతమునందు వీసెలన కీశాన్యము నందుండు జర్మను టాంకులమీద పరాసుదళ మొకటి దాడి నొనరించి, ఆ ప్రదేశము నందలి సన్నాహముల నన్నిటిదెలిసికొని, కంకములపాడుచేసి విశేష యుద్ధసామగ్రి గైకొని నష్టములేకుండ మరలివచ్చెను.

ఆఫ్రికా

తూర్పుఆఫ్రికా యందలి భారతీయ సైన్యములు

లండను, నవంబరు 11.—ప్రజల మందరమున మెక్కుర్నుగా రిట్లు చెప్పుచున్నారు.—తూర్పు ఆఫ్రికాలో నున్న భారతీయ సైన్యముల స్థితి ని గూర్చి యా, ముఖ్యముగ వారికి వైద్యసహాయమెట్లు ఏర్పరుపబడినదియు కొంచెముగ స్వస్థత జెందుచున్న వారికెట్లు వైద్యసహాయ మొనరింప జడుచున్నదియు, వారికాహారము తెల్లొసగవకుచున్నదియు. ఇంతలోనే విచారింప బడగలను.

కర్నలుమెటుగారు:—తూర్పు ఆఫ్రికా దళములతో నున్న ప్రత్యేకవిశేషకుని నివేదనలెప్పుడు బ్రిటిషు భారతీయ పత్రికలందు ప్రచురింపబడగలవు?

మెక్కుర్ను గా:—నివేదనమెప్పుడొంపబడిన నానెంటనే యది ప్రచురింపబడగలదు. క్రస్తుత మావితేరినామము జబ్బుపడినవారి జాబితాలో నున్నట్లు గన్పించుచున్నది.

రుమా

ప్రియమిని పార్లమెంటు.

పైనిక కార్మిక ప్రతినిధి వర్గసంఘము.

అంధ్ర, నవంబరు 8:—ప్రతినిధి వర్గసంఘము పెట్రో గ్రాడుకాభివృద్ధి ప్రకటనమును వెలువరించిరి. సంఘసభ జరుపబడినట్లును, ఆసభయందు, సంఘాధ్యక్షుడు, బ్రాటిస్ గారు, ప్రియమిని పార్లమెంటుసభ భగ్నమైనదనియు, మంత్రు లు కొందరు ఆరెట్టుచేయబడినందు, చెప్పిన వెలువరింపబడె ను. పిమ్మట సభయందు తెన్నినగా రుపన్యసిందిరట రుమా ప్రజాసామ్యము మూడు సమస్యల పరిష్కరింపవలసి యున్నది. యుద్ధమును ముగించుట పీఠి లో నొకటి. అందుకుగాను నూతనదొరతనమువారు శత్రువులతోడ తాత్కాలికమగు శాంతిని సమకూర్చుకొన వలయును. ఆర్థికవిషయ వ్యవస్థను పరిష్కరించుట, వ్యవసాయదార్లకు భూముల సొస గుట— ఈరెండు సమస్యలుగూడ పరిష్కారము గావలసియు న్నువి. ఈసమస్యల నన్నిటిని తక్షణమే పరిష్కరింపవలసిన దని పిమ్మట సభవారిక తీర్మానము సెప్పిరట. తాము పెట్రోగ్రాడు సంఘమునుండి తొలగుచుంటిమని సభ మగియు ననగ మాక్సిమిలిట్ట పక్షపు ప్రతినిధులు ప్రకటించిరి.

కార్మిక పైనికసంఘ ప్రకటనము.

అంధ్ర, నవంబరు 9:— పైనిక కార్మికప్రతినిధిసంఘ పైనిక విప్లవసభవారిట్లు ప్రకటించిరి. “పెట్రోగ్రా డిష్టమ మావశ్యమం దున్నది. సంరక్షక పైన్యములు రక్షముకల్ల జూడ కనే అంతను స్వాధీనము గావించినందులకు వారికి వందన ములు. నూతన ప్రభుత్వమువారు వెంటనే న్యాయమగు సంధిని గావించి దేశమును రైతుల కప్పజెప్పెదరు. శాసనసభ వెంటనే యాహ్వానింపబడును.”

రుమా వ్యవహారములు.

అంధ్ర, నవంబరు 9:— పెట్రోగ్రాడు విలేఖరుడు రైటరువార్తాసామున కిట్లు తెలియజేయు చున్నాడు:— పిమ్మటయందు చిన్న పోరాటములు జరిగినవిగాని రక్తముప్రసరించునట్లు కలహములు లేకలేదు. వ్యవస్థ సువ్యక్తము గాక యున్నది. పైనిక కార్మిక ప్రతినిధివర్గ సభకు సుమారు 485 మంది ప్రతినిధులువచ్చిరి. వీరిలో 335 రు మాక్సిమిలిట్ట పాక్షికులు. బాల్లికు, బ్లాకు సమద్రముల నొకాదశముల ప్రతినిధు లు, సంఘమువారికి శతాంశమువారు. పెట్రోగ్రాడులో నిపుడు మూడుకోసర్కు రెజిమెంట్లున్నవి. తాము దొరతనమును సమ ర్థింతుమనియు సేనలో కలకొనిగారితోడ విన్నవించెను.

నింటరుభవనము, పైన్యప్రధానోద్యోగి వర్గ కార్యాలయ ములను మాక్సిమిలిట్టలు బట్టిన మరయొకవార్త తెలియజేయు చున్నది.

అంధ్ర, నవంబరు 9:—రుమాను లిట్లు ప్రకటించిరి:— పైనిక కార్మిక ప్రతినిధి సంఘములవారు మరల సభ గావించిరి. పైనిక సంఘములవారు మరల ప్రతినిధుల నెన్నుకొన నాజ్ఞాపింపబడిరి. ప్రతినిధుల సంపజాలకుండుట విప్లవమునెడ ప్రోహము గావించినట్లు భావింపబడును.

శాంతి నిరసనము.

అంధ్ర, నవంబరు 11:— ఇటీవల గావించబడిన శాంతివాదుల సభాసంతరము కాన్సెట్టు సమీపమునందును స్వేచ్ఛావాదులగు కార్మికుల కార్యాలయముల బడగొట్టి ఆల్లరి మూకలు వాటికి నివ్వంటింది. మంట లాప్సేయబడినది.

పెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 9:—ప్రారంభపు పార్లమెంటు సమావేశ మైనపుడు విదేశీ మంత్రులవ్యాయం దరాజకము ప్రబలుచున్నదను ప్రపంచక మంతయు ఆక్రమణములు లేని సంధిని గోరుచున్నది. అయినను రుమాయెట్టిసంధికి నియ్యకొనుడ దనిరి.

ఇటలీ

మిత్రమండలివారి రాజకీయ సంఘము.

రోము నవంబరు 9:— రెపాలలో మిత్రమండలివారి సభ యొకటి జరిగియుండెను. పశ్చిమరంగమునన్న మిత్రమండలి కంతకును రాజకీయ సంఘమొకటియూ సభయందేర్పాటుయ్యెను. ఫాక్, సర్ హెన్రీ విల్సన్, కెడోర్నా సేనానులు చేరిన పిరమగు ప్రధాన పైనిక సంఘ మొకటి. పైరాజీకు సంఘమునకు సహాయము చేయుచుండును.

నూతన సర్వసేనాధిపతి.

రోము నవంబరు 9:—జనరలు కెడోర్నాగారి స్థానమున జనరలు డియాజ్ గారు సర్వసేనాధిపతిగ నియమితమైరి. డియాజ్ సేనానికి ఏబదియారు సంవత్సరముల వయసు. లిచియాయు దీతడు కల్లుగునుండి, కాన్స్టాన్టినోపూలమున కొకదాని కధిపతిగనుండెను. బేడాగ్లియో, గియాద్దినో సేనాను లీతనికి సహాయ మొనరింతురు. ఇటలీ సర్వసేనాధిపతి మిత్రమండలియు (వెనుకటివలె సెక్కునియుండుగాక) వీరి మువ్వరపరమై యుండును. బేడాగ్లియో సేనాని నలువది యేడుసంవత్సరముల వయసుగలవాడై, ఆఫ్రికా లిబియాయుద్ధములయందు పాల్గొనియుండెను. రెయిను సిజ్జా పీఠభూమియందీతడొక పటాలమునకధికారియై యుండెను. గియాద్దినో సేనానికి షబదిమూడు సంవత్సరములు వయసు. ఈతడు కొంతకాలము యుద్ధమంత్రిగనుండెను. యుద్ధభూమియందితడు జూపిన సాహసమునకు గౌరవింపబడియుండెను.

ఇటలీ పైన్యములు.

ఎదిరింపు సామర్థ్యము.

అంధ్ర, నవంబరు 9:— నిన్నటిదినమున ఇటలీ ప్రధాన స్థానములయందలి రైటరు విలేఖరుడిట్లు తెలియజేసెను:— శత్రువుల గమనమున కవరోధము గలిగించి, కాలయాపన మొనర్ప నిటలివారు లివెంజ్జానదిపై పన్నెండు వంతెనలను పగులగొట్టిరి. పైన్యము లీ తీరున వెనుకపోయినందువలన ఇటలీ వారి పైన్యపంక్తి నిడివి తగ్గిపోయెను. ఇపుడు వీరు ముప్పది మైళ్ళ పంక్తినిమాత్రమే సంరక్షించుకొనవలసి యున్నది. తత్కారణమున రక్షణ యుద్ధతంత్రము కడుగుకరము. పైనికులు వెనుకకు బోవుచుండేరే గాని, సమరోధాహమును విశేషముగ జూపించుచున్నారు. ముందునకు వచ్చుచుండిన వైరి పైన్యములతో వీరు పట్టుదలతోడ పోరాడుచుండిరి. సమ భూములయందభయపైన్యము లిపుడు పోరాడుకొనుచున్నది. (ట్రెవిసు మండలమున కొన్ని గుట్టుల తప్పు నిటలివారికి సహజమగు రక్షణ స్థానము లెచ్చటనులేవు. ఈపట్టులనుండి ఇటలీ పైన్యములు వైరులపై నగ్నిగోళముల గురియించుచున్నవి. అందుమూలమున జర్మనీయు లధికమగు నష్టముల సొందుచున్నారు.

వ్యవస్థ యనుకూల్యమగుచుండుట.

అంధ్ర, నవంబరు 10: ఇటలీవారి ప్రధానస్థానమునుండి రైటరు విలేఖరు డిట్లు తెలియజేయు చున్నాడు:— వ్యవస్థ యనుకూలమగుచున్నది. పైన్యములు వెనుకకు బోవుటయందు వరుసదప్పటలేదు. వెనుకభాగపు కావలిపైన్యములు ప్రధాన పైన్యములను మరుగుపరచుచున్నవి. వెనుకకుబోయిన పైనికులు మరల తమ పటాలముల క్రింద మరల నేర్పడుచుండిరి. జర్మనీవారి పైనికోద్యోగులు పరుసేర్పురు ఇటలీవారి యొద్ద శరణార్థులై యున్నారు. వీరు ఇటలీభాషను స్వచ్ఛముగ మాడట్లాగలరు. శాంతియాదోశనము గలిగింప ప్రోత్సహింప వలసినదని వీరు లంచముల సొసగుచుండ బట్టుకొనబడిరి.

శత్రు పైన్యములను తొలగగొట్టుట

అంధ్ర, నవంబరు 10:— ఇటలీవారిట్లు ప్రకటించిరి:— పెట్రోగ్రాడు యందలి మా ప్రభుభాగపు స్థానముల పైగలిగిన వైరులను తరిమివేసితిమి. సంగానా, పేవులోయలకునడు నచ్చటచ్చట యుద్ధములు జరిగినవి. లారెంజాగొయెద్ద మా వెనుక భాగపు కావలి దుండొకటి శత్రువుల మధ్యను జిక్కుకొని, ఎట్టకేలకు దప్పించుకొని, యొక గ్రామమునాక్రమించెను. నుగానానుండి సమద్రమువరకు వ్యాపించియుండు ప్రదేశమున మా వెనుక భాగపు కావలిపైన్యములు శత్రువుల యొత్తడి లేక పోవుటచే నడినిదాటి వంతెనలను విరుగ గొట్టినవి.

మిత్రమండలివారు; ఇటలీ దేశము,

అంధ్ర, నవంబరు 9:— రైటరుగారి విలేఖరుడు 8 వ తేదీన తంతి నంపును నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— మిత్రమండలివారి టిటలీవారి కొనరింపలయు సహాయమును గూర్చి లాయుకువాడ్లి, పెయిన్లీపు మొదలగు మిత్రమండలి ప్రధానులు రణరంగమున కేగి రెండుగంటల కాలము రాజుగారితో వంతనముండిరి. పిమ్మట వారు పరాసు ఆంగ్ల పైన్యము రణరంగమునకు బోవుచుండుటను గాంచిరి. శత్రువుల నెదిరించుట కత్యంత ప్రోత్సాహములతో బోవు ఇటలీయును పైనికుల ఉన్నతోధానమును బ్రిటిషు పరాసుమంత్రులును వారిలో నుండు అధికారులును మిగుల గొయ్యాడిన తెలుపబడినది.

యుద్ధమంత్రి లేఖ.

డియాజ్ సేనాని యుద్ధపైన్యమును కొనియాడుచు, ఇటలీదేశమంతయు, డియాజ్ గారి భూరక్త్యముల కొర కాశతోడ నెదురుచున్నదని యభినందన పూర్వకముగ డెలియ జేయుచు యుద్ధమంత్రి నూతనసర్వసేనాని కొక లేఖనువ్రేసెను.

పైన్యాధిపత్యమును మాన్చిన కారణము. కెడోర్నా సేనాని సమరకాలమును, పైన్యసాహసములను లోకమెరియెను. పైన్యాధిపత్యమున జరిగిన మార్పునకు ప్రజలును పైన్యమును గూడ విచారించును. కాని పైన్యాధిపత్యమునకింత కెడోర్నా సేనాని నిర్వహింపవలసిన మహత్కార్యము చేరొందుకలదు. ఇటలీవారికిని, మిత్రమండలికిని యామహానీయుడిపుడు సహకారమై మహాత్తరుగు సేన సొవర్నవలసియున్నది. కనుక పైన్యాధిపత్యమును కెడోర్నాగారి భుజములనుండి తొలగింపవలసినదని రాజుగా రాజ్యయిడిన యుద్ధమంత్రి కెడోర్నా సేనాని కొక లేఖను వ్రాసెను.

వెన్ని సువారి ధైర్యము.

కార్యము లతిత్వరతముగ జరుగుచుండుట. అంధ్ర, నవంబరు 11.—ఇటలీ ప్రధాన స్థానములనుండి రైటరు విలేఖరు డిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. ఎచ్చట జూచిన నతిత్వరతగతి కార్యచరణము జరుగుచున్నది. వెన్ని సు నగరపు ధైర్యము కొని యాడదగి యున్నది. తమస్థానముల యందుండ విదేశీపుకన్నులు నిశ్చయించి యున్నారు. సెంటుమార్కును బలపరచు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

శత్రువుల ఇబ్బందులు.

అంధ్ర, నవంబరు 8:— ఇటలీ ప్రధాన శిబిరమువద్ద నున్న రైటరుగారి విలేఖరు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— పైన్యమును గాలమునకు బోవుటవలన ఆయుధములు పైన్యమున మెరుగుగాని వంటించుట ఆస్తినియలకును, జర్మనులచే చాల కష్టములొచ్చెను. రెయిల్వే వంతెనలను, వంతెనలను, కాలువలను జర్మనులు పాడుచేయుటవలన వారికష్టములు గలంతి యధికమయ్యెను. ఇటలీయులు తమ పైన్యములను ఫిరింపలకు బుగ్గె మొకదో ప్రోకుకేసి శత్రులగట్టిగ నెదిరించుటకు ప్రయత్నములు గావించున్నారు. ఇప్పుడు మీది క్రించుచున్నా మని ఆస్తినియ జర్మను లికడుండుగూడ ముందునకునుచుండగలరా? లేక అటు ముందున కేటటవలన వారిదేశములు చాలపలుదనయు ఇటలీ యువచే సులభముగ నిరోధింపబడుస్థితియందున్నవా? అను అంత మిప్పుడు ప్రధానమైనదిగ నున్నది. క్రొత్తదేశములు సంతోషముతో నేతెంచుచుండుటవలనసన్నిహిత్యపడె తగినంతమాన్యగలిగినది. ప్రస్తుతవిషస్థితిని గాపాడుకొనుటకు ఇటలీయుల తెల్లనష్టముల సొందుటకైన సంస్కారై యున్నారు.

అంధ్ర, నవంబరు 9:—ఇటలీ అధికారు లిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—మాదశము లింకను వెనుకకు వచ్చుచునే యున్నది. ఇదివరకు తా మెన్నుకొనిన ప్రదేశము జేరినపిమ్మట వారట నాగి శత్రుల దలపడెదరు. వెనుకకును దశము లింకను శత్రువుల నిలువించి పోరుచున్నవి.

అమెరికా

జాపాను సంయుక్తరాష్ట్రముల దిక్కుబడిక.

వాషింగ్టను, నవంబరు 10:— అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములకును జపానునకును మరయొక యెడమడిక జరిగెను. దానివలన జాపాను తనకా నిర్మాణమునకుగాను వలయు నన్నిటి టక్కులేకుల నమెరికానుంచే పొంగగలదు. అందులకు ప్రత్యామ్నాయముగ నది అనేకటక్కుల బరువుగల నౌకల నంపి జలాంతగ్రాములనుంచుటలో నధిక సహాయ మొనరింపవలయునని తీర్మానింపబడినది.

టోక్యో కన్వింశవంతుటవగాను అమెరికా నావికాధికారు లెక్కుడు కక్షాశాసనముల నుపయోగించుచున్నార. ఇప్పటికిగలిగిన ఫలితములు చాల సంతృప్తికరములుగనున్నవి. ముఖ్యముగ పొగబొంబులందు ప్రకృష్టములు. వాటిమూలమున నౌకలయెట్లుప్రక్కల ననేకముయల్ల దూరమువరకు పొగను విస్తరించి ఆనౌకల శత్రువులకు గన్నవలెండ జేయుగలదు. ఇక మీదజలాంతగ్రాముల వలన నష్టములు చాలవరకు తగ్గలవని నావికాధికారులు నమ్ముచున్నారు.

అర్జంటైను; ప్రజలు.

రోడిజానైరో, నవంబరు 9:—అర్జంటైను మంత్రి విజే కమంత్రితో చాల కాలము పరస్పర మంకన ముండి, అర్జంటైను యాదృశ నాకలన్నిటిలో కెల్ల పెద్దది 15-వ తేదీని అర్జంటైను ప్రజల దృష్టపై మైత్రిని నూచించుచు రయోడిజానైరోను జేరుని చెప్పెను. ఈ సమాజేక మత్యంత్య స్నేహ భిన్నముగ పరిణమించె ననియు, ఇందు వలన దక్షిణ అమెరికా రాజకీయ దృక్పథమున మార్పు గలిగెను గావున నత్యాంత ప్రాముఖ్య మైచునయు తెలియుచున్నది.

రోడిజానైరో, నవంబరు 9:—రయోడిజానైరో శేపు పట్టణమున మూసినేయుటకు ప్రయత్న మొనగ బడెను.

జర్మనీ

వైసుఫాన్సెలరు రాజీనామా నొసగుట

అమ్మన్ బ్యాంకు, నవంబరు 9:—వైసుఫాన్సెలరు వైసు ఫాన్సెలరు పదవికి రాజీనామా నొసగ, కైజరు నారి రాజీ నంకిరించినట్లు తెలిసినందున తండ్రినామకమైన.

లక్నో, నవంబరు 9:—వైస్రాయున జేరుదని ప్రోత్సాహ పడుటకై నిరంతరము ముఖవారమున జరిగిన దర్బారులో, సర్ జేమ్స్ మెట్టెగారు, జర్మను నిరంకుశాధికారముపై మన ముఖేయ సంగ్రాహమున నాల్గవత్సరము జరుగుచున్నదనియు విజయమునకై చేయవలసిన అంత్య ప్రయత్నమున భారతజేతము తన శక్తికొలది సహాయము చేయవలయునని చెప్పిరి. అగడ్త నెలలో సంయుక్తరాష్ట్రములు, పంజాబువలెనే ఆనేక నైసి కుల సేవంగినదని వాదించెడిరి. మిరటుభాగము రాష్ట్రములో నిసంఖ్యలో మాదవంతు నొనంగినది. ఈ విషయమున బులం దుసాహు మొదటి స్థానమును, మిరటు రెండవ స్థానమును అక్రమించినవి. మనము జేయవలసిన కార్యము మిగుల ఘన మైనదనియు, ఇట్టి సమయమున ప్రయత్న భావములను చేయక యెల్లరు సామ్రాజ్యమునకు సహాయముచేసి, ప్రపంచవిజయ మునకు తోడ్పడ వలయుననియు మెట్టెగారు ప్రేక్షకులను ప్రోత్సాహపరిచి.

స్టేట బ్యాంకు:—నవంబరు 3 తేదీన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వాడుకనాటికి హిందూజేత మందలకు స్టేట బ్యాంకు ప్రాధికారము వారి సంఖ్య 15,119 నుండి 11,875 నుండి ముడిచింది. ఈ క్రింద ప్రతిరాష్ట్రమున గల మండలముల సంఖ్య వివరము తెలుపబడినది:— బొంబాయి 5502; మైసూరు రాష్ట్రము 1208; బీహారు 131; కంయుక్తములు 799; పంజాబు 298; బర్మా 48; బుద్ధపురమునాట 679; మైసూరు 897; మైసూరు బాదు 791; బుద్ధపురమునాట 740; రాజపుత్రస్థానము 1030; నార్మల్స్ట్రోను ప్రాంతమున 7; కార్మిక్కుము 10.

సంస్కరణములు; అరాజకము:—క్రిందటి సభవారమునాడు కరండికారు యాజమాన్యమున సభారామం దొక బహిరంగ సభ గాంచుటయెను. మా॥ వి. ఎస్. శ్రీనివాస కాశ్మీరీ గారు సభకు మునుపటి అంగీకరించిన విషయముల వివరించుచు, అధికారుల చేతికింది పోరపాట్లను ప్రజాప్రతినిధుల చేతికి (కాంగ్రెసు ప్రజానికల ముఖ్యోద్దేశము ప్రకారము) మారిన దేశమున తప్పకుండా నరాజకము ప్రబలగదనియు ప్రజల యాదృశ కహాయుల లోకము వాటిల్ల గలవనియు వారు చెప్పి వాక్యముల కిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. అట్టి అరాజకము సంభవించునని తలంచుట చేమియు నవకాశములేదు. కాంగ్రెసులోని ప్రజానిక ప్రకారము వైస్రాయంతయు దొర తనమువారి ముఖికారముననే ముందగలదు. అరాజకములను యూరోపియన్ వర్తకుల కంటె ప్రజల రెక్కలకు గడ్డుములు గలుగుటకు సహజము గావున వాహిత్యలాభాధమై అట్టి యరాజకము గలుగకుండు లాగును. యూరోపియన్ బుణి వారు భయపడు లేమియు నాధారము లేదు. హిందూజేత దొరతనమునకు దేశక సంస్కరణములు బహుగల యెను. ఏలనరాష్ట్రము దొరతనములకు స్వాతంత్ర్యము నొసగి వారిని నిరంకుశాధికారులకు చేర్చివత్త దొరతనమువారి యధికారమునునుండునపు డట్టి స్వాతంత్ర్యములను లాభములే జాలను. కావున కాంగ్రెసులోని ప్రజానికతనందలి సంస్కరణము లన్నియు ప్రోత్సాహ నియునైతెమని వారు గట్టిగ పట్టుపట్టవలయును.

జాతీయనిధి

పారిశ్రామిక సంఘము (చన్నపురి)

(1906 సం॥ న స్థాపితము)

జాతీయనిధి స్థాపనమునకు కారణము

జాతీయైక్య రాజ్యభివృద్ధి ఎంతయు పుష్కలముగదను, వర్తకముగద నాధారపడి యున్నది. వీనిని అభివృద్ధి జేయుటయే మనాత్కార్యము. ప్రభుత్వసహాయముచే ప్రజలు చాల వరకు వీనిని ఆభివృద్ధి చేయవలగును. కాని పరోపకారభువీలులగు ప్రజాసేవకులు వీనిని సాధించినచో సాధ్యమగును. ఈ ఉద్దేశముతోనే కీ॥ శే॥ జి॥ సుబ్రహ్మణ్య య్యగారు పారిశ్రామికోద్యమహోదాకారము ఒకనిధి నేర్పరచవలయునని ప్రజలకు విజ్ఞప్తినిచ్చియుండిరి. 1905 సం॥మున ఈ యద్యమము దేశమందెల్లడలను పరివ్యాప్తమైనది. చన్న రాజధానియందు గూడ ఈ యద్యమము వ్యాపించినది. సంవత్సరమున నొకసారి పండుగదినమున సంతోష పూర్వకముగ మనమందరము కొంచెము స్వాస్థ్యత్యాగముతో జాతీయనిధికి సమర్పించుట మనవిధి యని సుబ్రహ్మణ్య య్యగారు తెలియజేసియుండిరి. దక్షిణ హిందూదేశమున దీపావళిదండుగ ఎల్లరకు గొప్పపర్వదినము. ఆరోజున జనులందఱు సంతోష పూర్వకముగ జాతీయనిధికి కానుకలను సమర్పించుట నిచ్చించెదరు. కాన దీపావళినాడు పత్తనములందును పల్లెలయందును ఇంటింటికీగీ ప్రతిసారున సామ్యము వనూలు చేయవలయును.

అంచనా.

ఇంతవరకు మహాభావులందఱో మాను దీపావళినాడు ప్రతి సంవత్సరము సాయ మొనర్చినందులకు కృతజ్ఞులము. ఈ సాయన కూడ మమ్ము నాదరించెద రని నమ్ముచున్న వారము. ఎచట జూచినను యుద్ధానంతరమున పారిశ్రామికాభివృద్ధి గాంచవలసి వినుచున్న వారము. గాన ప్రతివారును దీనిని గూర్చి కృషిచేసి ఎట్లు పరిశ్రమలను ఆభివృద్ధి సేందింపవలయునో అట్టి మార్గములన రాయవలయును. దేశమున రాజకీయ మార్పులు కలుగనున్నయని. ఇట్లాది ప్రతివానిని సుశ్రద్ధము.

యుద్ధానంతర పరిశ్రమ వర్తకములు.

యుద్ధానంతరమునకు మనము వేచియుండగూడదు. తక్షణము మనము పరిశ్రమల గూర్చియు వ్యాపారముగూర్చి యోచించి చూలను ప్రారంభించవలెను. వర్తమానముగ బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున నభుదే యుద్ధానంతరమునకు వేచియుండక స్వదేశీవర్తకములను అంగీకరింప తమసామ్రాజ్యమున దెల్లడలను నెలకొల్పి ప్రజల ప్రయత్నముల గావించి సముదాయలనికేసాభివృద్ధి గాంచుచున్న వారు. శ్రీకృష్ణులతో సమానముగ వర్తకమును నెంపొందింప జేయుచున్న వారు. పరిశ్రమలందు కూడ శ్రీకృష్ణుల కంటె ఎక్కువగ పురోవృద్ధిని గాంచు చున్నాడు. ఎచట జూచినను దొరతనము వారు తోడ్పడు చున్న వారు.

మనము కూడ బ్రిటిషువారివలె ముందంజవేసి కార్యమునకు కడంగవలయును. యుద్ధానంతరమున పారిశ్రామిక వర్తక స్పందనలు నూతనోద్దేజమును బొందునని మనమందరము ఉద్విగ్ధులమున న్నారము. ఇప్పటివరకు మనదేశము ముమ్మందువ్యాపారములేదు నేరను. ఇదివరకు విదేశీయులు మనకు అనుదినోప యోగమునకు అన్ని పన్నులను సరఫరాజేయుచుండిరి. కాన వారివై నాధారపడిక ఆ యాపన్నులను మనమే స్వంతముగ తయారు చేసికొనుటకు మన మందరము కృషి సల్పవలయును. ఆమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములవారును, జపానువారును తమ వర్తకమును విస్తరింప జేసికొనుటకు లభ్యమగు ఆవకాశముల నన్నిటిని గైకొనుచున్న వారు. హిందూదేశమునలేని వస్తువులనన్నిటిని జపానుగ్రహించి వానిని విస్తారముగ నిర్మించి ఇండియా కంటె అమెరికా లాభమును బడె యుచున్నది. అమెరికా వారు గూడ ఇట్లే చేయుచున్న వారు. అమెరికావారు జపానువారును వర్తమాన ఘోరసంగ్రామము చే విదేశీయులనుండి ఇండియాకు వస్తుసముదాయము రాకుండుటకు ఏలులేదందుటంటే అపూర్వమగునట్టియు అమెరికా లాభములను తియుచున్న వారు. హిందూదేశము మాత్రము మిగిలుచున్నది. తక్షణము మనముకూడ జపానులమెరికావారివలె అభివృద్ధి కొరకు పోటుబడి స్వదేశీవస్తువులను నిర్మించుకొని ఒకటవై యుద్ధానంతరమందే నుండునట్లు ప్రయత్నించవలెను. కాని జాతీయనిధి పారిశ్రామిక సంఘమువారి ఆనగ్ధకములను తొలగించి దేశము నుద్ధరించుటకై వై నుదహరించిన విధానమును

నవలంబించి పారిశ్రామికలనును ఇతర వర్తకులను పోత్సాహ మొనంగుటకు పూనుకొనిరి. కాన పౌరులందఱు తోడ్పడి వారి యత్నములను సఫలీకృతము గావించి దేశము నుద్ధరించవలయునని గోరుచున్న వారము.

నిజమైన దేశభక్తి.

దేశభక్తి మంచిగుణము. శక్తివంచనలేక నిష్కాపట్యముగ దేశాభ్యుదయ మనకు పొలుబడువాడే నిజమైన దేశభక్తుడు. భరతఖండపు పరిశ్రమలను వికాసంపజేయుటయే మన పరమావధి. అక్కతన మీరందరము సాయ మొనర్చవలయును. విద్యాభివృద్ధి పారిశ్రామికాభివృద్ధికి కారణభూతులు. కాన దేశవం దెల్లరకును విద్యను గరపవలెను. ప్రకృతిశాస్త్ర విషయములయందు తరిగిను జేయుటకు మా॥ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారును, రా॥ సా॥ సి. కణ్ణుల పెట్టిగారును 25, 50 రూప్యముల విలువగల రెండు విద్యాభివృద్ధి వేతనముల సేవంగిరి. 10, 15 రూప్యముల పొందుచున్న యువకులు గూడ గలరు. ఇవన్నియు ప్రారంభ విద్యనిమిత్త మాయబడినవి విద్యాభివృద్ధి వేతనములు పారిశ్రామిక ప్రకృతి శాస్త్రములయందు గూడ పరిజ్ఞానమును బడయుటకు పరికొన్ని వేతనముల నొనంగుటకు పూనుకొంటిమి. ఇవన్నియు దేశమందు పరిశ్రమలు వృద్ధిగాంచుటకు తోడ్పడును. కాన దేశమందు బీదసాధులందరము మాకు సహాయ మొనర్చుదని నేనుచున్న వారము.

దివానుబహదరు ఎం. కృష్ణస్వామిరావు సి. వి. ఏ.

ఏ. రంగస్వామయ్యగారు.

సి. గోపాలమోహన్

గౌరవ సంయుక్త కార్యదర్శులు

జాతీయనిధి పారిశ్రామిక సంఘము

హంటురోడ్డు మదరాసు 15-5-17

యూరోపియన్ సంఘము:— యూరోపియన్ భి సంఘముయొక్క అన్ని కాఖలును ఈ నెల 5, 6 వ తేదీలను కలకత్తాలో సమావేశమైనవి. మా॥ సర్ ఆర్చిబిల్డు మైలుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. ఆధ్యక్షుడు దీర్ఘచగు ఉపన్యాసము సేసెను. తమందఱి నొకచో సమావేశము గావించినది ప్రస్తుత ప్రాముఖ్యస్థితి. ఈ సమయమున తాముకొన గూడదు. అడుగనిది అమ్మయైన టెట్టు. ఇదివరకు తమయాత్య బంధువులకు పాలనలు తాము విశేషముగ నెద్దానిని గోర నవసరము లేకుండగనే తమలాభముల కెట్టి నష్టములను వాటిల్లకుండునటుల జేయుచుండిరి. ఇప్పుడట్లుకాదు. తాము జాగరూకులయి యుండవలయును. ప్రస్తుతము అంగ్లోఇండియనులందు గలిగిన రాజకీయచలన మిదివరకెన్నడునుగలుగలేదు. ఈ యుత్సాహము నింతటితో బోనియక దీనినెల్ల కాలమును పోసిందు చుందు మార్గము నరయవలయును. అధ్యక్షుకోపన్యాసాంతము కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. కార్యక్రమము రహస్యము గావున ప్రతికలకు తెలుపబడదు. కాని దానిలో చాలవరకు వారు రాజప్రతినిధి మాంటెనిగారల కల్పించు విజ్ఞాపనమందు తెలుపబడగలదు.

కటక్ పుర వార్తలు.

ఘోరహత్య:—కటక్ పురమున సెంక మహమ్మదీయ యువకుడు సుమారు 18 వత్సరముల ప్రాయముగలవాడు 10. సంవత్సరములు గల యొకస్వబాలి భారతీకు తనతో నవిగమింప మనకు దొడ్కినిపోయి చేతనన్న యువ లాసె కంఠమునకు బిగియించగ నాగబాలక పృతి సెందెను. నేరగాడు కారాగారమునకు జెంట్లనే గొనిపోబడెను. శే నేమైనదియు నింకను తెలియలేదు.

చలిజ్వరము:—ఈ ప్రాంతమున చలిజ్వరము ప్రతియండున బహులము పీడించుకొని తిరుచున్నది.

హితకారిణి సమాజము:—ఈ సమాజము ముమా రారు మాసముల క్రిందట నెలకొల్పబడిన దనియు, సమాజమునకు సంపాదకుడుగా నుండు నతడు ఎచ్చటికో యొగ ననియు చందాదారులలో నొక్కొకని యొద్ద నెలకు రూ. 0-2-0 చొప్పున పుచ్చుకొనుచు వారికేవిధమైన పత్రికలుగాని పాత్రములు గాని ఆదియ్య లేదనియు తెలియచుచున్నది. సమాజాధిపతులు మాతృభాషాభివృద్ధికి పోటుపడుదురు గారే!

సర్వోదయమిలుగారు:—కీర్తిశేఖు లగు సర్ పార్థి యాకినుగారి స్థానమున హిటుగారు రెండుక్రాసు అంబులెవ్వ సంఘముల ఆశ్చర్యకరము స్వీకరించిరి.

THE GREAT WAR

TELEGRAMS.

[Reuter's Agency]

Great Britain

Ministers on the War.

Optimistic Speeches at Lord Mayor's Banquet.

Ministerial Views on Russian and Italian Crisis.

LONDON, November 11.

At the Lord Mayor's banquet at the Guild Hall to-night four hundred guests were present. The banquet was of the most modest proportions as regards food, and except for turtle soup, the same meal could have been had anywhere for three and six pence. Wine was in consonance, and a bottle of champagne was shared between half a dozen. The meal lasted forty minutes. Lord Curzon, proposing the toast of the Allies, said it was only by combined concentrated harmonious and unselfish action by all the Allies that we could obtain victory and a world peace. The Allies now really comprised seventeen States, while an additional nine had broken off relations with the enemy. These peoples had been drawn together—he would not say to crush the German sovereign and people—but to crush the spirit of overwhelming military arrogance and military force in the most brutal, most crude, most organised, and most scientific form which animated them. He referred to the day, when United States troops marched through the streets of London, and the day when they received their baptism of fire in France as historic both in the annals of the war and in the history of the two peoples. Alluding to Russia and Italy he offered our respectful sympathy in their hour of trial and trusted that Russia would pierce the sombre gloom momentarily hanging over her. Italy had yet not been broken. She was now with superb self-control bracing herself to meet the invader. The presence of M. Painlevé and Mr. Lloyd-George in Italy was the best guarantee of what the alliance stood for. "The Allies have been fighting for three years with one heart and one mind. Shall not the future find them more and more with one strategy and one front? Of all this commotion may there not arise greater unity of direction and control rendering the alliance a more effective instrument?" (Cheers.)

Sir Eric Geddes on Submarinism.

Replying to the toast of the Imperial Forces, Sir Eric Geddes declared that on all questions of broad naval strategy there was complete agreement between the Admiralty and the commanders of the great navies afloat. Submarinism had not yet been defeated, but for the present it was held and would be finally defeated. (Cheers). But he did not wish to hulk the country into a sense of security and complacency. On the contrary he urged that there had been no moment in the war when there was greater need for steadfastness, courage, determination, and solidarity. Our losses in ships had been very heavy, and, although they were being steadily reduced they were still heavy; hence the great need for the reduction of imports, increased home production, and increased shipbuilding. The sky was momentarily overcast. A great storm was sweeping over the Russian sky, and a passing cloud was obscuring the Italian sun. But the cloud would pass. Moreover the enemy was suffering from a shortage of essential supplies, want and disintegration. It was a significant fact that the enemy was constantly initiating peace terms. "He had been accused of optimism as it optimism were a crime. Picture to yourselves a fighting bulldog with fangs fixed in the enemy's throat, body braced, and tail wagging. Is he a pessimist? No, he is an optimist born of the determination of optimism and courage". So it is with us (cheers), but we must provide for a long war and conserve our resources. If this is done a real peace might come more suddenly than we dare to hope".

Lord Derby, who also replied to the toast said the morale of the army had never been higher than to-day.

Mr. Bonar Law on Russia.

Mr. Bonar Law, replying to the toast of the Ministry, speaking of the temporary lowering clouds said the future of Russia was a sealed book, but we need not despair. No nation had ever won or deserved freedom which was not prepared to fight for it and which was not ready to strain every nerve and drive out the invader.

Mr. Bonar Law proceeded to pay a great tribute to the Dominion troops to whom Englishmen never grudged praise. But the Germans alleged that we left all the hard fighting to the Dominion troops. None knew better than the Dominion troops that nothing they had done had not been equaled by the deeds of their British comrades. (Cheers). He proceeded to review the general military situation, and emphasised that Germany had secured complete control of the armies of her allies. Such control did not exist and could not exist to the same extent among our allies because we were a league of free peoples, but a step had just been taken which would make co-operation closer than it had ever been. To-day an Allied Military Staff of France, Britain and Italy had been created. (Cheers). It would sit permanently and smoothen military problems as a whole, and as a result of its creation the whole front from the Channel to the Adriatic would in future be treated as one.

The Enemy's Great Advantage.

The enemy's great advantage was that he could move on internal lines, which we had to move, not across the diameter, but around the circumference. He refused to probe regarding Italy, but believed the Italians would be able to hold the enemy until aid came from the western allies. He thought the German attack on Italy was partly actuated by the hope of dividing the Allies and partly to keep up the spirits of the German people, but Germany would never win the war until she defeated the French and British armies in the west. He did not see any prospect of an early peace. It was now a question of nerve and staying power. All the belligerents staggered beneath the load. It was a question of who was going to fall. He knew the hearts of our soldiers and sailors and those of the Allies would not fail them. (Cheers.)

The Blockade.

French, British and American Representatives Confer.

LONDON, November 11.

It is officially announced that the members of the American Mission conferred with the British and French representatives on economic questions connected with the blockade, and there is every prospect of a completed agreement. Further conferences are pending.

Indian Army Officers and Pensions.

LONDON, November 11.

In the House of Commons, Mr. Fisher, stated that the question of extending to Indian officers and the Indian Army Reserve of Officers the provisions of the Royal Warrant of August, 1917 relating to officers' disability for pensions was being considered.

Indian Troops in East Africa.

Inquiry into their Condition.

LONDON, November 11.

In the House of Commons Mr. Macpherson stated that a special inquiry was being made into the condition of Indian troops in East Africa, particularly into their medical equipment, convalescent treatment, and rationing.

Colonel Yate asked:—When will reports of an accredited correspondent accompanying the forces in the East Africa, appear in British and Indian newspapers?

Mr. Macpherson replied:—When any report is received it will, doubtless, be published. I understand that the correspondent is at present on the sick list.

Pacifism Resented.

LONDON, November 11.

Following the recent Pacifist meeting, the mob wrecked the Independent Labour Office near Consett and set them on fire. The flames were extinguished.

Successful Air Raid.

Bruges and St. Denis Westrem Bombed.

LONDON, November 11.

The Admiralty says:—The Air Service bombed St. Denis Westrem and Bruges docks on Friday night. Large quantities of explosives were dropped with good results causing fire in Bruges docks. All our machines returned.

Palestine for the Jews.

Important British Declaration.

LONDON, November 11.

Mr. Balfour has communicated to Lord Rothschild on behalf of the Government, an important declaration of sympathy with Zionist aspirations. He stated that the Government view favourably the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people and will use their best endeavours to facilitate the achievement of this object, it being understood that nothing will be done to prejudice the civil and religious rights of non-Jewish communities in Palestine or rights and political status of the Jews in any other country.

The "Jewish Chronicle" hails the declaration as marking a new epoch for the Jewish race.

War Aims Publicity.

Mr. Hall Caine's New Post.

LONDON, November 11.

Mr. Hall Caine is undertaking the direction of cinema films for the National War Aims Committee for the purpose of acquainting the public of the issues at stake.

Mr. Montagu in India.

How His Duties at Home are Discharged

LONDON, November 11.

(Delayed in transmission.)

Important questions not of great urgency will be decided after the views of the Secretary of State are obtained by telegraph. Questions of less importance will be decided in department in accordance with the ordinary procedure. Lord Islington will represent the Secretary of State in the Ministry and the Parliament.

The Silver Market.

LONDON, November 11.

Messrs. Montagu's silver report says:—A certain amount was offered daily. The tone of the market was heavy so buyers were shy. The China exchange also showed weak tendency.

The net imports of silver into India during July were 6,406,825 ounces and from April to July inclusive were 33,702,629 ounces of which the Government of India was responsible for 30,552,487 ounces to be minted into eight hundred and ninety lakhs.

Winter Racing.

LONDON, November 11.

The railway executive is favourably considering scheme to permit limited number of winter race meetings.

Press Opinions on Recent Events in Russia.

[Delayed in Transmission.]

ALLAHABAD, November 11.

LONDON, November 10th.—The "Times" in a leader while it does not pretend to say whether or not this is the crisis of the Russian revolution declared that it is impossible to believe that the real Russia will ever consent to make a separate peace or to

acquiesce in all the extravagances of the Loviet manifesto. It awaits events in the confidence that Russia's honour, her proved military valour and her instinct for decent orderly life will remain their proper influences.

The "Chronicle" recalls that the proofs that M. Lenin is a paid German agent have been before the Russian public for months and it is impossible to believe that the patriotic sensible majority will sit down helplessly under such a "coup d'etat." The maximalists are a very small body.

A Russian writing in the "Daily Graphic" describes M. Trotsky who is associated with M. Lenin as Russian Jew whose real name is Bronstein. (Pioneer's Cable).

ALLAHABAD, November 11.

LONDON, November 10th.—A leader in the "Times" commenting on the incident in the Imperial Legislative Council ending in Sir Michael O'Dwyer's apologising says: We are glad to observe that he did not withdraw his criticisms. Our view on this incident is that instead of reproving the Lieutenant-Governor the Government of India should themselves have taken the earliest opportunity of reprobating the tendencies he condemned. In this as well as in order directions they seem to have neglected lately to exercise their proper influence. A cry has been raised not without justification that the Government of India are impairing the authority and influence of the Provincial Governors.

Kitchener's Army in India.

LONDON, November 11.

Replying to a question by Mr. Jowett whether soldiers of Kitchener's army stationed in India were liable to be kept there after war, Mr. Macpherson stated that release of men from the army after the war would depend on the conditions then. It was impossible to forecast those conditions, or what priority could be given to particular classes of individuals.

France

Premier Returns.

Inter-Allied Conference to Meet in Paris.

LONDON, November 11.

PARIS.—M. Painlevé has returned from Italy. He presided over the Cabinet. It was decided that inter-Allied Military Conference should meet in Paris.

Probable Composition.

LONDON, November 11.

PARIS.—The "Temps" states that the Allied Supreme Council will probably comprise the Premier, and a member of the war Council of each country meeting twice monthly. They will examine the plans of the various staffs, reporting on operations carried out. Commanders in Chief will still be responsible to their respective Government.

Supreme War Council of Entente.

LONDON, November 11.

PARIS.—It is semi-officially stated that supreme War Council of entente will formally meet at Versailles where inter-allied general staff will also be established.

Sequel of Bolo Case.

LONDON, November 11.

PARIS.—As a sequel to Bolo case, Court of Cassation has dismissed monier, first president of Court of appeal, which is maximum penalty for unprofessional conduct. It was monier who introduced Bolo to Humbert, proprietor of the journal.

Russia

Preliminary Parliament Dissolved.

LONDON, November 11.

The Petrograd agency has issued a statement that at an extraordinary meeting of the Council of Workmen's and Soldiers' Delegates yesterday afternoon the president M. Trotsky declared that the Provisional Government no longer existed. Some ministers have been arrested and the Preliminary Parliament dissolved.

The Soviet's Proposals.

M. Lenin who was received with prolonged cheers made a speech in which he outlined three problems before the Russian democracy, first the immediate conclusion of the war for which the new Government must propose an armistice, second, the handing over of land to the peasants, and third, a settlement of the economic crisis. The assembly then passed a resolution in favour of the most speedy settlement of these problems. At the close of the sitting a declaration was read from the representatives of the Minimalists of the Council of Workmen's and Soldiers' Delegates stating that they disapproved of the 'coup d'etat' and withdrew from the Petrograd Council. The Congress of Workmen's and Soldiers' Councils has elected its officers, namely, fourteen Maximalists and seven revolutionary Socialists.

Situation Obscure.

LONDON, November 11.

Reuter's Petrograd correspondent wiring on the 7th instant, says that at present there has been no bloodshed and only a few minor street collisions have occurred. The situation is obscure. 435 delegates have arrived for the Conference of the Councils of Workmen's and Soldiers' Delegates of all Russia, and 335 of them are maximalists. The delegates of the Baltic and Black Sea Fleets have declared in favour of giving all power to the Councils of Workmen's and Soldiers' Delegates. Three Cossack regiments are now in Petrograd and they have informed M. Kerensky that they are prepared to support the Government. There is no compromising.

TELEGRAMS.

Maximalists Seize Winter Palace.

Another message from the correspondent says that the Maximalists have occupied the Winter Palace and also the Premier of the General Staff. The former was guarded by a women battalion and cadets who surrendered after some gunshots from the cruiser "Aurora" and Peter-Paul fortress on the opposite bank of the Neva, and also fire from the machine guns of the armoured cars and red guards.

The Attack Described.

LONDON, November 11. The Petrograd correspondent of the Associated Press amplifying the account of the attack on the Winter Palace says there was a constant fusillade from machineguns, troops at the palace returning the fire briskly. Fighting continued until midnight. Armed Workmen and Soldiers' Councils' cars dashed up and swung into action in front of the Palace Gates amid the flashing explosions of the cruisers' shells.

Decree to Confiscate Estates.

Approved in W. & S. Delegates Congress.

LONDON, November 11. PETROGRAD.—The Congress of the Councils of Workmen and Soldiers' Delegates has approved a decree confiscating large estates and also appanages of monasteries, which will be handed over to agricultural committees until the meeting of Constituent Assembly. The decree declares that mineral products belong to the state and that every citizen is entitled to own as much land as he can cultivate himself without hired labour.

Cossack Confederation Under National Government.

ALLAHABAD, November 11. LONDON, November 10th.—The "Matine's" Geneva correspondent says that the Don Cossack and the whole of the Steppes, the mountain districts of the Volga and the Caucasus have decided to form a confederation of Cossacks of southeast Russia to create a solid Russia under a national war Government of same parties in the country. The party in the preliminary parliament and the Moscow political party have joined the Cossacks who are headed by the former Commander-in-Chief General Alexeff.

Aaland Islands Occupied.

LONDON, November 11. COPENHAGEN.—A private wire from Uleaborg received in Stockholm says that the German troops have landed on Aaland and occupied most of the islands.

Germans Land in Helsingfors.

LONDON, November 11. A telegram from Stockholm says a newspaper there reports that the Germans have landed at Helsingfors.

Italy

Allied Political Council.

LONDON, November 11. ROME.—The Allied Conference at Rapallo created a Supreme Political Council of the Allies for the whole western front to be assisted by a permanent Central Military Committee composed of General Foch, General Sir Henry Wilson and General Cadorna.

General Cadorna's Successor.

LONDON, November 11. ROME.—General Diaz, the Chief of the General Staff, has succeeded General Cadorna.

New Commanders Described.

LONDON, November 11. ROME.—General Diaz is aged fifty-six. He is said to combine the brilliant intellect of the south with the solidity of the north. He was a colonel in Libya and commanded an army corps in the Carso. Generals Badoglio and Glardin have been appointed to assist him. The "Giornale d'Italia" in this connection states that the supreme command will no longer be confined to one man but to these three. General Badoglio is aged forty-seven and took part in the campaigns in Africa in 1895-7 and in Libya. He commanded an army corps on the Bainsizza Plateau. General Glardin is aged fifty-three and was for some time War Minister. He has been decorated for valour. He served mostly with the Bersaglieri.

A Message from the War Minister.

The Minister of war has sent a letter to General Diaz mentioning that he has always recognised his very high and military qualities and that his Army Corps has always been brilliantly led in good and ill-fortune. He sends greeting in the name of Italy which waits and hopes.

Motive for the Change.

ROME.—The Ministry of War has sent a letter to General Cadorna emphasising that the army and country will feel the change and that the name of Cadorna is a symbol of skill, bravery, firmness, and vigour. The King has decreed the sacrifice in order that General Cadorna shall make still greater contributions to Italy's and the Allies' task.

Feverish Work Everywhere.

Fortitude of Venice Admirable.

LONDON, November 11. Reuter's correspondent at the Italian headquarters wires:—Feverish work is going on everywhere. Venice is giving an admirable example of fortitude. The foreign Cossacks have decided to remain at their posts. The work of strengthening the Mark's continues as usual.

Italian King's Proclamation to Forces.

LONDON, November 11. ROME.—The King has issued a proclamation that the nation has never had to face greater difficulties or trial, but we shall confront the adversity with virile intrepidity. Soldiers will once more carry forward the tattered standards by the side of our Allies.

Cowardies discord or recrimination is treason. The enemy reckons on breaking up our spirits and solidarity even more than on Military Victory. Let Unanimous reply be that we are all ready to give everything for victory and honour of Italy.

Germany

Vice-Chancellor Resigns.

LONDON, November 11. AMSTERDAM.—An official telegram from Berlin says that the Kaiser has accepted the resignation of Herr Helfferich of the post of Vice-Chancellor.

A German Warning Against

Hopes in Russian Situation.

ALLAHABAD, November 11. LONDON, November 10th.—The "Koelnische Zeitung" prints a warning against basing too great hopes on the recent events in Russia.

Russian Resistance Disappoints Germany

Sure of Enemy Defeat.

ALLAHABAD, November 11. LONDON, November 9th.—Reliable information states that the German high command decided on the stroke against Italy as the line of least resistance, and as a result of the defeat this year on the western front, they thus return to the policy of assaulting the allies in detail with the hope of eliminating one at least. The position of the Russian army which has hitherto been holding up 110 divisions has been disappointing to Berlin where it was hoped that large reinforcements from there would be available against Italy. Germany is throwing in all she can now to score before the United States comes into the field. The great German dread is winter food riots. Berlin papers recognise that submarine warfare is not succeeding and that their air raids are valueless. The Germans are campaigning with money to corrupt certain people and secure support for their peace movement. The military value of their success against the Italians is not great as even with Italy and Russia on the defensive attack by France, Britain and America still mean a sure enemy defeat.

Egypt

The Gaza Victory.

Official Report of British Advance.

LONDON, November 11. An official communique from Egypt says:—We assaulted and captured on Tuesday night lightly held works southward of Gaza and continued to advance upon the right to Alimuntar dominating Gaza from the south-east. We advanced on the left to the Sheikredwan fortifications a mile northward of the town and pushed through the town during the day reaching the mouth of Wadi Hesi, eight miles to the north of our original line. Our Sheria forces also successfully continued to advance north-westward. The Turks still occupy some trenches east of Gaza, but there are indications of a general retirement northward. Our aeroplanes inflicted losses on the retreating Turks, and also on concentrations at railheads. Our captures of prisoners and guns have been considerable on the whole front.

The Fighting Described.

LONDON, November 11. Reuter's correspondent at the Egyptian headquarters in a despatch dated the 7th inst says:—Gaza is ours and the enemy is in full retreat all along the line. Large quantities of war material and guns have fallen into our hands. The Turks began to weaken last night after successful operations against their right by London troops. The Irish dismounted yeomanry supported by Anzac cavalry, and East Anglians who attacked west of Gaza sector last night at eleven-thirty, while West Country and Indian troops advanced against the eastern defences. The Turks destroyed some ammunition dumps but the booty was great in this operation which resulted in a great victory, due largely to the strategy of General Sir Edmund Allenby who outflanked the Turk left and right thus annulling all the advantages of their positions. His efforts were nobly seconded by the self-sacrifice, courage, and persistence of all ranks who endured every hardship cheerfully and defeated the enemy in every encounter. Troops are now busily pursuing the Turks whose lines of retreat are being heavily shelled by naval forces. Yesterday's operations consisted of a faint against the Turkish rear followed by a heavy flank attack upon their main defences on the left which fell successively before the irresistible onslaught of London troops and the Irish. One of the features of yesterday's fighting was the remarkable stand which Welsh and Home Counties troops made against a Turkish attempt to get round our right. The sound of heavy guns is still audible indicating that the Turks are still receiving severe punishment.

General Allenby's Brilliant Strategy.

LONDON, November 11. Reuter's correspondent at the Egyptian headquarters in a despatch dated the 6th inst, says our achievements are again excellent. To-day we attacked enemy positions at dawn north and north-west of Beersheba attaining all our objectives with a goodly bag of prisoners and guns and war material. The new positions threaten a part of the Turkish line and will probably compel the Turks to evacuate the sector. Fighting still continues. To-day's offensive took place on a front of twenty miles. Owing to the capture of Beersheba, we were able to outflank the main Turkish line extending originally from

Gaza to Beersheba consisting of four elaborately organised system with connecting trenches and scattered redoubts. The Beersheba system which was most isolated fell into our hands, thanks to the brilliant strategy coupled with a sudden onslaught which turned the enemy's position by cutting off supplies along the Hebron road and threatening the Jerusalem Shiria Railway which apparently disturbed the whole of his defensive plans as he suddenly obliged to meet a menace east when all the principal defences faced south-west. Unavoidable delay due to our advancing across long tracts of sandy waste enabled him to dig trenches across the line of our advance but mixed elements of regiments and divisions which were thrown against these positions bear evidence to confusion in which his organisation was involved. Instead of meeting frontal attack upon which he apparently counted, he found General Allenby's forces threatening to enclose him within a pair of claws which were ever gripping more tightly. The execution of General Allenby's plans entailed a tremendous physical strain on all ranks but their exceptional fitness has been proved at every call.

Of the Enemy Fighting.

The Welsh and Home Counties' troops opened the fighting this morning on the right flank of our attack and they rushed Kuweilfa Ridge, ten miles north-east of Beersheba in a furious onslaught after marching the greater part of the night practically annihilating one battalion and capturing numerous prisoners and a few guns. The Turks apprehending this move, had concentrated in some strength and counter-attacked vigorously recovering a little of the lost ground, but our men were as steady as rocks and test of the efforts most successfully, while dismounted yeomanry attached trenches covering station and bridge Sheria at midday. We had mastered the whole line in this sector by evening and had advanced the intervening three miles and occupied the place itself. Four guns were captured on the left flank. Yeomanry and Londoners and Irish attacked the Kawukah system, one of the main features of the Turkish line. It was a veritable labyrinth of trenches with extensive wiring but the enemy was completely deceived by our tactics and so impressed by the threat further east that it was comparatively lightly held and speedily succumbed to a dashing assault.

New Zealanders Beat off Attack.

Throughout the operations the weather was unfavourable due to a heat wave, a most unusual thing in November. The men were described as going into action with their tongues hanging out like a pack of hounds. Yesterday New Zealanders had a sharp brush with the enemy who attacked with fixed bayonet, but were driven off by machineguns, losing three hundred casualties.

Further British Advance in Egypt.

LONDON, November 11. Egypt communique says:—Our mounted troops advancing rapidly have captured another four hundred men and ten guns. Our line now runs in southeasterly direction from Hamameh to two miles north of Arakelmehiye on central railway, or generally ten to six miles north of Widihiel. We have occupied Askalon. Our aeroplanes continue to bomb retreating bodies, also important centres and communications dropping three hundred bombs during the day. The captured guns number over seventy, including several five point nine inch guns.

Allenby estimates the enemy's casualties amount to ten thousand, exclusive of prisoners.

Brilliant British Success in Egypt.

LONDON, November 11. A Egypt communique says:—A whole Turkish Army is retreating northward, bombed by British aeroplanes. The enemy on our right is retiring on the Hebron. We hampered his retreat capturing prisoners and transport. Our mounted troops, advancing through Jamameh and Huj, thirteen and nine miles respectively eastward of Gaza have reached the south bank of the Wadihesi which is twelve miles north of the old Turkish front and have thus established contact with our forces advancing from Gaza. Latter forces captured the north bank of the Wadi Hesi and Herbie, reaching railway and turning the enemy's prepared position on this Wadi. We also captured Turkish coastal railroad at Beithanun and are pursuing the enemy in the direction of the Wadihesi. We captured over forty guns. The British Navy, assisted by the French a Active co-operated throughout bombarding the enemy's communications near the coast and affording other valuable assistance.

Siam

Great Floods in Siam.

LONDON, November 11. BANGKOK.—There have been unusually great floods, damaging the rice crops; railways have also suffered.

Argentina

Rio De Janeiro Closed.

LONDON, November 11. RIO DE JANEIRO.—A decree has been issued, closing the port of Rio de Janeiro.

East Africa

Enemy Abandons Possessions.

LONDON, November 11. An East African communique says:—Between October 23rd and November 8th, the British southeast of Mahenge drove the enemy east, capturing 142 Germans and 140 Askaris. The Enemy evacuated Mngangire and is now retreating towards Liwale. Our advance continues in Lukeledi valley. The enemy abandoned material including a naval four inch gun.

TELEGRAMS.

Argentine and Brazil. A Testimony of Friendship.

LONDON, November 11.
RIO DE JANEIRO.—The Argentine Minister had a long Conference with the Minister for Foreign Affairs, whom he informed that the largest Argentine cruiser would visit Rio de Janeiro on the 15th instant as a testimony to the unchangeable friendship between the Argentine and Brazil. The conference was most cordial and is considered most important from the point of view of its effect on South American policy.

America

U. S. Japan Agreement. Combatting Submarinism. New and Effective Devices.

LONDON, November 11.
WASHINGTON.—A further agreement has been reached between the United States and Japan whereby the latter receives sufficient steel plates to carry out her shipbuilding programme and undertakes to furnish a large tonnage and extend her co-operation in the warfare against submarines.

The United States Shipping Board is applying more drastic regulations for reducing the visibility of ships. Remarkable results have been achieved, especially with smoke bombs which have enabled vessels to create artificial fog extending a great distance and resembling natural fog. Although the zone of sinkings was formerly confined to the English Channel and the British, Irish, and French coasts and has now been extended to the Azores, the Shipping Board is confident that the losses from submarinism will continue to decline.

British Front

Hostile Artillery Activity.

LONDON, November 11.
F. M. Sir Douglas Haig's communique to night reports considerable activity by hostile artillery. Our artillery carried out the usual counter-battery work, and a bombardment of the battle front.

Aviators assist in Raids. Twenty Enemy Machines Felled.

LONDON, November 11.
F. M. Sir Douglas Haig's communique with regard to aviation, says that low-flying machines on Thursday co-operated with infantry in raids on trenches and fired many rounds at troops and machine-guns. Numerous bombs were dropped on trenches and billets in the daytime with good results. Unfavourable weather prevented bomb-dropping by night. Fourteen enemy machines were brought down and six driven down. Ten of ours are missing.

British Again Attack in Flanders. Good Progress Reported.

LONDON, November 11.
F. M. Sir Douglas Haig's communique this afternoon says:—At dawn this morning we attacked positions north and north-west of Passchendaele making good progress. The weather is wet and stormy.

Enemy's Positions Penetrated.

LONDON, November 11.
Reuter's correspondent at headquarters wires: This morning's attack was carried out in high wind and pitiless rain. Apparently the object was to lessen the bulge in the salient created by the Canadians in the capture of Passchendaele. This result has been achieved. We penetrated the enemy's positions on a front of nearly three thousand yards to the depth of a mile, in places.

The Fighting Described. Prisoners Captured near Lens.

LONDON, November 11.
F. M. Sir Douglas Haig's communique to-night says:—The Canadians and the British delivered this morning's attack over a mile front astride the Passchendaele-Westroosebeke road. Heavy rain commenced before the attack and continued throughout the day. Despite the weather we made further progress northwards along the main ridge, taking a number of prisoners. On the night of the attack the Canadians continued to advance along the crest of the main ridge north of Passchendaele and gained their objectives early in the morning.

The British on the left attacked along the western shoulder of the main ridge, overcame the obstacle of marshy ground in the neighbourhood of Paddebeck stream, and reached their objectives beyond. Heavy counter-attacks developed later in the morning against the ground gained by the British, and the enemy regained, after fierce and obstinate fighting, some of the more advanced positions.

The West Yorkshires made a raid north of Lens. Prisoners were captured in hand-to-hand fighting and many casualties were inflicted on the enemy.

Low-flying aeroplanes attacked the enemy, infantry and transport, and three tons of bombs were dropped on billets and aerodromes with good results. We brought down one and drove down five enemy machines. Two of ours are missing.

Stubborn Enemy Resistance.

LONDON, November 11.
Reuter's headquarters correspondent, wiring on Saturday, said:—The enemy has been offering considerable resistance and the fighting has been of a very close character. We reached our objectives on nearly the whole of the front and exceeded them at some places. The exceptions were a few strong points on the left flank where a violent counter-attack caused us to fall back.

Troops have been sent to clear up the position there. Enemy aircraft has been very actively reconnoitring. The Germans are obviously apprehensive as to our intentions in the neighbourhood of Gheluvelt.

Artillery Activity.

LONDON, November 11.
F. M. Sir Douglas Haig's communique this afternoon reports heavy rain. Hostile artillery has been bombarding our positions at Passchendaele and the ground captured north of the village. There has been no infantry action.

Allied Blow Near Passchendaele.

LONDON, November 11.
The "Morning Post's" military correspondent states that although the Passchendaele heights are the most important tactical point in that region they must not be regarded as the ultimate aim of the operations. The high ground extends through Westroosebeke to the neighbourhood of Statten, whence a chain of low detached hills after enclosing Houthuist forest merges ultimately in the defences. The Germans have prepared in the rear of Dixmude. The measure of our success in the battles in Flanders is not in the positions captured but in the declining strength of the enemy's defence and the fact that he no longer meets attacks with instant counter-attacks developed into a series of blows delivered by successive and increasing reserves.

French Front

French Capture German Trenches

LONDON, November 11.
A German wireless communique says:—Dixmude was subjected to a violent gun fire. Artillery continued active against the Yser sector and Passchendaele. Artillery at Sandgan increased with greatest violence on both sides of the Rhine-Rhone canal where the French attacked in the afternoon and captured some of our projecting trenches westward of Heulweiller.

German Attack Defeated.

French Raid in Alsace.

LONDON, November 11.
This afternoon's French communique says after a violent bombardment the Germans attacked at Chaume Wood, and also in the region of Arracourt, Lorraine. They were repulsed with serious losses, and we took prisoners. A French detachment raided German trenches north-west of Bisel in the region of Seppois, Upper Alsace, explored positions, destroyed dogouts, and brought back war material without loss.

Lively Artillery Activity.

LONDON, November 11.
Last night's French communique reported that lively artillery continued in Chaume Wood and Upper Alsace.

Dunkirk Bombed.

Germans Bomb a Hospital.

LONDON, November 11.
A French communique says:—The enemy aeroplanes bombed Dunkirk killing three people and injuring ten. They also dropped incendiary bombs on a hospital at Zuydcoote, killing seven of the hospital staff and wounding nine.

Active Artillery Duel.

LONDON, November 11.
Last night's French communique reported an active artillery duel in the region of the Oise-Aisne Canal. There was lively infantry fighting in the region of Chaume Wood. The French re-established their positions after several counter-attacks.

Enemy Attempts Fail.

LONDON, November 11.
A French communique says:—There was incessant reciprocal cannonading in the Chaume wood. After lively artillery preparation, the Germans attacked Hartmannweiler in Vosges, but after violent hand-to-hand engagement we completely repulsed the enemy who had for a moment gained a footing in our lookout line. Another enemy attempt at Reichacker failed.

Italian Front

Enemy Attack Repulsed.

Italian Rearguard Obstructive.

LONDON, November 11.
An Italian communique says:—We repulsed an attack on our advanced positions in the Ledro valley. There have been local engagements between Val Sugana and the Plave Valley. At Lorezzo, one of our rearguards, which had been surrounded, succeeded in pushing through and occupied a village. From Sugana to the sea our rearguards disengaged from the enemy and crossed the river blowing up bridges.

Italians Recovering Strength.

Troops' Greater Resistance to Enemy.

LONDON, November 11.
Reuter's correspondent at the Italian headquarters wiring on the 8th inst, said a dozen bridges over the Livenza river were blown up by the Italians in order to delay the enemy's advance. Meanwhile the retreat has greatly shortened the fighting line which is scarcely thirty miles long. This favours concentration for defence. The troops, though still retreating, are showing a keener fighting spirit, and are more strongly resisting the enemy's advance, although the plains where the armies are now fighting offer no natural assistance to the defenders, except the hills in the province of Treviso, whence the Italians are raining shells on the enemy, making him pay a very high price for the advance.

Situation Continues to Improve. German Peace Intriguers Discovered.

LONDON, November 11.
Reuter's correspondent at the Italian headquarters wiring yesterday evening said:—The situation continues to improve. The retreat is now being carried out methodically and divisions are reforming splendidly. The rear-guard is heroically and effectively screening the main body. Stern and relentless measures have been taken to eliminate traitors. Seventeen German officers speaking excellent Italian and posing as refugees have been discovered distributing large sums of money among their companions and endeavouring to stir up a peace agitation.

Italian Retirement Over Plave.

LONDON, November 11.
It is semi-officially stated that as the Plave has been outflanked from the north, it does not seem possible that the Italian defence line can be established on it. Nevertheless there is every reason to hope that the enemy's plan of separating the Italian forces on the upper Plave from the main body retiring along the sea will fail.

Successful Italian Resistance.

LONDON, November 11.
The Reuter's correspondent at Italian headquarters wires that the enemy's strength is daily declining and the Italian resistance increasing. Enemy's plan to envelop the centre and the Italian rearguards and eventually cut off the Italian right wing, has hitherto been frustrated by indomitable resistance of the Italian covering troops, whose artillery and machine-guns have heavily punished the numerically superior enemy. The Italian main body owed its safety principally to the cavalry, most of which fell splendidly charging the enemy like an Avalanche from the hills, shouting war cry. "Sav-ia"

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)
(BY WIRE.)

Delhi

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 11.
H. E. the Viceroy has received the following telegram dated the 9th instant from the Secretary of State for India:—

The British again attacked and after fighting in adverse weather conditions captured the very important position of Passchendaele and hamlets of Mosselmarkt and Goudburg beyond it. These positions were, on the last commanding portion of the ridge dominating the plain of Flanders and the Germans have issued orders for it to be held at all costs. The British have consolidated their gains and the enemy have not attempted to counter-attack. There was a heavy artillery action on the French front and the French have raided the German positions at various points. The German attack on Chaume Wood in Verdun region was repulsed.

As the low water in the river Tagliamento rendered the defence of that line difficult the Italian troops have continued their retirement to the line of river Livenza.

German reports state that the Austro-Germans have now crossed this river and the Italians have retired further west. The British are sparing no effort to prevent further invasion of Italian soil and will continue to send reinforcements with as little delay as possible until this object is achieved.

The British in Palestine continuing their offensive have captured Khawilfeh, 40 miles from Jerusalem and advancing north-west from the height of Beersheba and assaulting the Turkish works south of Gaza captured them and town Gaza, causing the enemy to make general retirement northward. They also captured Teskris 100 miles north of Baghdad, striking a severe blow on the Turkish position.

Losses from submarines are lowest since February. 2374 vessels of all nationalities arrived and 2379 left British ports. 8 British vessels over and 4 under 1600 tons were sunk.

Another revolution has taken place in Petrograd, apparently engineered by Lenin who has been proved to be a paid German agent dispensing large sums of German money. M. Kerenyky is reported to have joined the army.

All-India Rainfall

DELHI, November 11.
The rainfall of the week was 20 per cent, or more in defect in the bay islands, Burma, Assam, Bengal, Bihar and Orissa, the United Provinces, Cashmir, Central India, east Bihar, the Central Provinces, the Bombay Deccan, Hyderabad, Mysore, and the Madras Presidency. It was equal to normal in the Konkan. No rain usually falls at this time of the year in the remaining divisions. The rainfall from the 4th May to date is 20 per cent, on more in excess in Chota Nagpur, the United Provinces, the Punjab, Kashmir, the North-west Frontier Province, Baluchistan, Sind, Rajputana, Gujarat, Central India, the Central Provinces, Hyderabad and the Madras coast north and is within 20 per cent, of the normal elsewhere.

DELHI, November 11.
The Right Hon'ble Mr. E. S. Montagu, Secretary of State for India, and party arrived at Delhi this morning and are staying at the Viceregal Lodge.

The Marwari Association of Calcutta has expressed its opinion on the report of inter departmental conference held in London on Indian labour emigration to Crown Colonies. After discussing the matter at length the committee of the Marwari Association of Calcutta are entirely opposed to further emigration of labouring population to colonies under any circumstances and they hope that the Government will see the futility of allowing further emigration. They further submit that if the question of Indian emigration to colonies is to be considered at all the question of emigration and settlement both in self-governing and Crown colonies should be considered together and not that of emigration of labour alone to the latter for the benefit of planters.

TELEGRAMS.

Bombay

Secretary of State for India.

Departure from Bombay.

BOMBAY, November 11.

Mr. Montagu and party left for Delhi by special train at half past ten o'clock in the evening. Major. Agent, G. I. P. Railway, accompanied Mr. Montagu. The departure was as private as the arrival. Among those present on the platform were the Governor of Bombay, Captain the Earl of Latham, A. D. C., the Hon'ble Mr. Cadell, Chief Secretary to the Government, Mr. Guider, Acting Inspector-General of Police and Commissioner of Police, Bombay.

Reform and Anarchy

Mr. Sastri Replies to Critics.

POONA, November 11.

Speaking to a large gathering at Satara on Thursday last under the presidency of Mr. Karindakar, the Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastri referring to the Anglo-Indian criticism that the transfer of civil power from the bureaucracy into the hands of the people's representatives which has the essence of the Congress-League scheme would necessarily result in the prevalence of disorder in the country and would render their property insecure, said such a result was unthinkable because according to the scheme the army was to remain under the undivided control of the Government and as the people stood to lose far more than European merchants from a revival of anarchy it would be their interest to prevent such a revolt. The fears of European capitalists were perfectly unfounded. Indians must insist on the reform of the Government of India along with that of the provincial Governments as provincial autonomy would not be such if popular councils in provinces were to be subjected to be overruled by an autocratic central Government. They must stand firm for the whole of the Congress-League Scheme.

All-India Mahratta Conference.

POONA, November 11.

The first Session of the All-India Mahratta (Political) Conference began this afternoon at 4 o'clock in the spacious hall of the Belgam March Factory, the hall being packed to its utmost capacity. Nearly 300 delegates attended. The Central Provinces, Berar, Madras Bombay and some other provinces were well represented. On arrival at the hall Shrimant Namrao Deshmukh, Bar-at-Law, (Aurangabad) was welcomed by Rao Saheb Aharao Sawant (Chairman) and other members of the Reception Committee. The Chairman in course of his speech welcomed the delegates. Mr. Jaysugrao Rane proposed Mr. Deshmukh for the chair. Mr. V. R. Shinde seconded the proposal which was further supported and duly passed. The President in his presidential address dwelt at length on the demand for communal representation made by a section of the Mahratta community. He thought that the principle under lying that demand was a vicious one and full of harm to the best interests of the community in particular and the country in general. He therefore made an earnest appeal to the Mahratta brethren to give it up and not be instrumental in creating discord when harmony was most wanted.

The subjects committee having been appointed the conference adjourned till 8 A. M. to-morrow.

BOMBAY, November 11.

The Gujarat Sabha has resolved to recommend the adoption by as many mass meetings as possible held in towns and villages of Gujarat at the same hour on the day of the arrival of Mr. Montagu and the Viceroy of resolutions welcoming them and approving the joint reform scheme and urging the Imperial Government to enforce the scheme.

United Provinces

Sir James Meston's Speech at Convocation.

ALLAHABAD, November 11.

During the course of his Convocation address Sir James Meston said that they should by controversies of the moment not invade class rooms, but political speculation should in a more generous sense, the well ordering of the country's future, means, as I shall attempt to show you, something very different and may rightly engage the attention of this assembly of young graduates. Sir James Meston declared that the British Government's decision in favour of responsible government for India committed Indian administration to complete overhauling of educational policy. Responsible Government he observed, is a pyramid which can only grow with its base and its base is intelligent electorate. Our task is thus to introduce into the apathetic masses in our rural areas and into ignorant proletariat of our towns degree of education which will fit them in ever increasing numbers to the basis of our future political structure. Another aspect of India's future to which Sir James Meston invited attention was the responsibility now resting on the educated classes for helping to decide the type of political society which India is to evolve for herself and in this connection he reminded his audience the essential qualities of civic freedom are still what Plato defined them as wisdom, courage, temperance and justice. The first duty of educated men, he said, is to help in establishing the habit of patient endurance in all common effort. His second duty is discipline which covers a large field of qualities which are absolutely essential to self-government. Continuing the Chancellor said: - The task of Governing has a gravity which we all recognize and for which we try to fit ourselves, but the task of being governed is no less equally hard. In India there is no use concealing from ourselves that it is enormously complicated by racial and religious differences, by traditions of ages of conflict. It is only the steady pressure of Education which will help liberal mind and understanding heart to surmount those barriers and

will prevent the majority from becoming a tyranny and the minority from chronic rebellion. No artificial safeguards avail to protect rights and privileges which men or factions claim. Their only chance in a real democracy is the habit of wise obedience. It is that habit which all of us have got to learn for it is alone which will engender the habit of wise and liberal rule.

Central Provinces

C. P. Scholars Strikes.

NAGPUR, November 11.

At a meeting of the Provincial Congress Committee held last night resolutions recording the committee's opinion that students should go back to their respective colleges and schools and leave the question of general policy of circular and rules thereunder to be dealt with by the leaders of public opinion and requesting the Government to admit all students without distinction and appointing a committee consisting of Messrs Joshi Dixit, David and S. M. Chitambar to approach the authorities to implore them to remit the punishment meted out to the students were carried unanimously.

Provincial Reform

Central Provinces Deputation Scheme.

[Delayed in Transmission.]

NAGPUR, November 11.

The following is a summary of the scheme of Provincial Reforms drawn up by the Central Provinces Deputation to be submitted to Mr. Montagu and H. E. the Viceroy: - All revenue should be Imperial or Provincial. All Imperial Revenue should belong to the Government of India in addition to which it should receive a percentage from provincial revenue. The Government of India should ordinarily make contracts with the Provincial Government for a period of five years. In order to make the Indian Empire self-contained there should be constituted an Indian Privy Council, the High Court for India. All judicial appointments should be held exclusively by the members of the bar. The distinction between regulated and non-regulated or major or minor provinces should be abolished. Free and compulsory primary education should be regarded as the first charge on the State. The functions of the provincial councils should be both administrative and legislative and it should possess the power of local taxation. The head of Central Provinces Government should be the Governor who should not ordinarily belong to Indian Civil Service or any of the permanent service. Not less than half of ministers should be Indians. If the strength of the Imperial Council is fixed at 150 then the Central Province and Behar should be allotted 15 elected members. Judicial and executive functions should be separated and the judiciary should be placed under the direct control of the High Court. All divisional commissioners should be abolished. In making the appointment preference should be given to natives of the province. Rural boards and village panchayats should be constituted and encouraged. Municipalities, District Councils, and Local Boards should be wholly elected and should have full control over their finance. The Provincial Council should consist of 100 members. So long as Mahomedans have separate electorate they should not participate in other elections. The Provincial Council should possess all powers of legislation and control over all matters relating to the provincial administration except the direction of military affairs or foreign relations declaration of war, making of peace and entering into treaties other than commercial treaties. The head of the local Government should not be president of the Council who should be elected by that body. All items of expenditure and all proposals concerning the ways and means for raising necessary revenue should be submitted to the Council for adoption.

BRIEF TELEGRAMS.

Summary of the second forecast of rice crop, Burma for 1917-18 shows that the total area under rice was 10,702,731 acres or 250,562 acres more than the estimate on the same date last year. The total area likely to mature is estimated at 10,499,370 acres.

The Hon'ble Mr. S. P. O'Donnell took over charge of the Chief Secretaryship to the U. P. Government from the Hon'ble Mr. R. Burn yesterday morning. The Hon'ble Mr. R. Burn proceeds on one year's leave.

With reference to his interview Moulvi Rafiuddin Ahmed has been informed by the Hon'ble Mr. Governor, Director of Public Instruction, Bombay that the Governor has decided to reconsider the question of Urdu teaching and the Government's recent orders thereon at a meeting of the Mahomedan gentlemen to be convened by His Excellency in Bombay after the Government has moved thither.

The Chiefs Conference closed to-day and the Maharaja of Bikanir thanked the Viceroy for presiding throughout the session and in the course of his speech desired to convey to Mr. Montagu their assurances of warm welcome and good wishes for the success of his mission. They also desired to be consulted on questions connected with Ruling Princes and the Indian states. He expressed anxiety to see early establishment of a constitutional chamber to safeguard their rights and also those of the states. H. E. the Viceroy in reply said: -

His Honour Sir James Meston, as Chancellor, presided this afternoon at the annual Convocation of the Allahabad University and delivered an instructive address. One of the subjects dealt with by the Chancellor was politics in relation to education, during the course of which Honour drew distinction between political speculation and political excitement, and pointed out the duties of educated men. The address was full of sound advice to new graduates of whom the Chancellor strongly impressed the necessity on toleration in a country like India.

Booking of goods traffic from Madras to Ootacamund having been suspended the Secretary of the Nilgiri Trades Association has wired to the Agent of the southern Mahratta Railway as follows: - The Nilgiri Trades

Association views with grave concern the constant stoppage of goods traffic from Madras to Ootacamund. The suspension of such traffic from Thursday has caused very heavy loss to one firm in consequence of goods having to be booked by mail train. No notice whatever is given to the public of Ootacamund when these suspensions of goods traffic are contemplated and this association earnestly prays that the railway authorities may show little more consideration to this station.

— O —

An All-India Cow Conference will be held in Calcutta, during Christmas holidays. The definite date of the meeting will be announced hereafter. Sir John Woodroffe will preside. The object of the conference is neither political nor religious but is an entirely economic one. All communications are to be addressed to the Secretaries of all India Cow Conference at No. 10 Hastings Street, Calcutta. All subscriptions are to be sent to Kumar Manindra Chand Singh at Palkpura, Rajbari, P. O. Kashipur, Calcutta.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

— O —

LONDON, November 11.

A telegram from Cairo dated 8th inst., says the Scottish Troops have crossed the Wadihese and are advancing along the high ground northwards. The Australians have seized a railway station at Umsabkhal taking three hundred prisoners and much booty. The enemy is retreating on the whole front vigorously pursued.

Mr. Lloyd George has arrived in Paris.

AMSTERDAM.—A telegram from Gorizia relates the narrow escape of the Austrian Emperor while crossing a torrent.

A motor car broke down and a footman and a soldier were carrying the monarch to the bank when all fell and were swept over a considerable distance, beyond. Prince Felix arriving at the critical moment plunged into the torrent accompanied by his suite and eventually rescued the Emperor who has constantly being submerged.

LONDON, November 11.

A British communique says we repulsed without loss a raid westward of Lens. Organisation of ground captured on Saturday continues. Aviation was restricted owing to rain.

A French communique says there was a pretty lively artillery struggle in Belgium in Papezroad sector and on the right bank of the Meuse in the region of Hill 344 and Bois de Chaum.

The Bezvada Pro-Congress Non-Brahman Conference

(From our Special Correspondent)

BEZWADA, November 11.

As a protest against the hole and corner meeting of the so called Non-Brahmana leaders there met a very crowded gathering of over three thousand non-Brahmins in Mylavaram Zamindar's theatre with Mr. T. Ramaswamy Barrister in the chair. The President elect accompanied by professor Ramamurti, Dewan Bahadur Kesava Pillai and Pattabhirami Reddy were carried in procession to the conference. The Proceedings began with Vandema taram. Prof. Ramamurti proposed Mr. Ramaswamy to the chair. The president in his address referred to the necessity of holding a separate conference which was to show the real unembellished opinion of the Non-Brahmana communities of the Telugu Districts about the Congress League Scheme. Another reason was the arrival of Mr. Montagu to acquaint himself with the real condition of India to ascertain the real wishes and aspirations of Indians. This meeting is therefore held with the full confidence in the righteousness of our cause. My friend Mr. Venkataraddi Naidu and others who can't see eye to eye with us seem think there are serious defects in the Congress-League Scheme which can't render it acceptable to government. Two or three schemes have been formulated by two or three Non-Brahmana conferences and are already before the public. But in my opinion and I hope in the opinion of you all the scheme of reforms formulated and published by the Congress may be accepted as the best that could be devised to ensure an effective popular form of Government. I know, gentlemen like Mr. G. Patro and Venkataraddi, have laboured long in the Congress and accepted this scheme of reforms in its entirety and have been loyal to it up to date. I am sure you are all as anxious as they are to secure in the coming reforms representation on reasonable communal basis. The Madras Presidency Association was established in order to secure reforms on the lines of the Congress Scheme subject to communal representation. You should join the association and support its representation to Mr. Montagu. At this stage we can't pick holes discrediting the national Congress Scheme as impracticable and start ill-digested, inconsistent new schemes. This function may be safely left to the Anglo-Indians but is too hard for people who have all along placed their trust in the wisdom and patriotism of the leading public. Therefore we Non-Brahmans of the Telugu Districts gathered should adopt the congress scheme. In saying this I am not transgressing the powers given to me as your spokesman. Most of you here have already signed the monster petition of Mr. Gandhi. Therefore I should repudiate the insinuation of Rao Bahadur Tyagarayachetti that men like you signed that scheme in ignorance. Unlike some of our friends, I have full faith in your capacity and discrimination to exercise wisely the privileges of franchise or other powers to the best account. I am sure it will be agreeable to your feelings that we should adopt and support the Congress League Scheme. After the President's speech Prof. Ramamurti proposed the resolution on the Congress League Scheme giving approval to it subject to the clause on communal representation. It was carried unanimously. He referred to the wisdom of the framers of the scheme and their foresight which proved them as having the best brains in the country. A branch of the Madras Presidency Association was formed on the spot. A Deputation was appointed to wait on Mr. Montagu in Madras.

దేశహితై
బ్రాహ్మణేతర మహాజనసభ.

విజయవాడలో సమావేశమగుట

(మా ప్రత్యేక విశేషమనివర్తనండి)

తెజవాడ, నవంబరు 11:—

ఈసభ అగ్రాసనాధిపతులుగా నెన్నుకొనబడిన త్రిపుర నేని రామస్వామిగారు రాంధ్రలోకమునకు చిరకాలపరిచితులు. కృష్ణా జిల్లా అంగలూరు వాసి. శతావధాని. మొన్న నే బాల్కన్ పరిక్షలో పాల్గొని వచ్చిన కమ్మచూపూనడు. ఆయన నెన్నుకొనబడిన ఈసభ వారు వారి దేశస్థుని, వారిబాపిలోగంభీరమయిన పాండిత్యము కలవారిని, యావత్ రాష్ట్రాభివృద్ధిలను పరదేశగమముచే విశాలరాజకీయావలోకనమును గలవారిని సంబంధితభావములకు దూరని నెన్నుకొనిరి. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు పానకా పట్టాభిరామరెడ్డి గారును బ్రాహ్మణేతర యువకులలో, కుల, వర్ణ, చత్ర భేదములను పాటింపక తాము ప్రభుమన భారతీయులమనియు, భారతమాత సేవకుల మనియు, తరువాత కాపులము కమ్మలము మొదలుగా గలవారని భావించి యథాశక్తిని తమ జీవితమును గ్రామములలో దేశ సేవకు వినియోగించువారిలోనొకరు. ఇట్టియావనల భక్త్యుత్సాహములను జూచినప్పుడే ఈ బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమన్వయ విశేష కాల మంశుష్టదిగాదను ఆశ దేశాభిమానులకు నయించి సంశయములను దారద్రోలు చున్నది.

సుమారు 1-30 గంటలకు సభాగృహము ఈరేగింపు టుత్సకము బయలుదేరిది. వాలంటీయరులు బ్రాహ్మణు వాద్యము సాగుచుండగా, హోమురాలు పతాకములుగల పాడుగుపాటి వెనుకకర్రలను చేతపట్టుకొని మండేమాతర ధ్యానములను, జయ ఆంధ్రమాతయనియు, జయభారతమాత యనియు, జయకేశవేశ్వర, రామమూర్తియనియు నివాదములను జేయుచు బావులుదిరి నడచుచుండిరి. మొదటిబండిలో సభాధిపతులను, సభాహ్వానాధ్యక్షులను, కేశవేశ్వరగారును, శ్రీ కోడి గారు మూర్తినాయకుగారును నుండిరి. వెనుక నున్న గుర్రపుంజ్లలో మరికొంతమంది ప్రముఖులుండిరి. బందరు కాలవనకు వెళ్లి, అచ్చటనుండి మైలవరము హోతుల శత్రువుల సాగను. వీధులలో ప్రజలు క్రిక్కిరిసియుండిరి. ఇచ్చటచ్చట జయసూచకచిహ్నములు స్ఫూర్తిగాక్షులతో వీధులలో స్తంభములకుగట్టబడియున్నవి. హోలలోని కథక్షుల కచ్చుపరికిముప్పొలిక భాగము నిండియున్నది. ఉత్సవము వెంటసంటికచ్చు ప్రజలు ప్రవేశించు నప్పుటికి ఇసుక వేసిన రాలకుండ ప్రజలుండుటయే గాక స్థలములేక బయట చాలచుండి నిలబడియుండిరి. మైలవరము హోలలో 2000 వంది పట్టెదరని తెజవాడవా గంగురు. ఇంతి జన మచ్చట కలకట నిస్సందేహము. రామమూర్తి నాయకుగారు 400 కలగరిరి.

నేడికపయినన్న ప్రముఖులలో ఈక్రిందివారు కొందరు. ఎ. రంగనాథము మొదలియ్యగారు, కోడిరామమూర్తి నాయకుగారు, పాణకా పట్టాభిరామరెడ్డిగారు, ఎత్తేని కోనయ్యగారు, పానమూర్త రామస్వామిగారు, టి. కేశవేశ్వరగారు, (దివాన్ బహద్దర్) పద్మతీ నేని మల్లిఖార్జునుడుగారు, త్రిపురనేని గోపాలకృష్ణయ్యగారు, కాజ వేంకట సుబ్బయ్యగారు, మందల పూర్ణయ్యగారు, లింగంనాథుడుగారు, మాగంటి సీతయ్యగారు, మాగంటి లక్ష్మణదాసుగారు, కానూరు వేంకటపతియ్యగారు, కానూరు దామోదరయ్యగారు, గద్దె నారాయణయ్యగారు, గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు, గారపాటిఅంజనేయచౌదరిగారు, కలం పాపయ్యగారు, ప్రతుం బాబీ సీతారామయ్యగారు, మొనూటి గోపాలంగారు, జల్లెల మూడి తీరుపతియ్యగారు, మద్దిపాటి బసవయ్యగారు, మాపు శేట్టి గోపాలరాజుగారు, రేల్లిపర సుబ్బయ్యగారు, మొటపర్తి చినవేంకయ్యగారు, మొటపర్తి నరసయ్యగారు, టి. రంగనాథం నాయకుగారు, వాసిరెడ్డి వెంకయ్యగారు, వై. కనక దుర్గయ్యనాయకుగారు.

ఈసభలలో నింకెవరను పట్టాభిరామరెడ్డిగారు వైశ్యవహజనుల కొంతమంది సభకువచ్చుటయు నితరనిధులవహజనులతోయు టయు కుగిల్చుచును. కొందరు బ్రాహ్మణులు ప్రేక్షకులుగా వచ్చినిజిటర్యక్షేత్రలోగూరుచుండిరి ఈసభలో ప్రతినిధులంత మందియో, ప్రేక్షకులంతమందియో నిర్దేశించుటకు వీలుపడలేదు. త్యాగరాయ రెడ్డిగారి సభలోను నిదియేవర్తతి. ప్రతి నిధులకుని ఒక బౌద్ధిష్టిక అచ్చటను, నిచ్చటను లేను. సభా సదులు స్వస్థానములలో గూరుచుని శిస్తులు అణగిన తరువాత ఆంధ్రవీరికక్షేత్ర లగు కోడి రామమూర్తి నాయకుగారు ఉద్దేశపూర్వకమున ఉపన్యాసము నొసంగి, బ్రాహ్మణులను ప్రశంసించి, బ్రాహ్మణేతర మహాజనుల సుగ్రహించి, ప్రాణ, భిక్షు, అశ్వసాహ, అర్జున, త్రికృష్ణ, వ్యాస, పరాశర, రామ, శివ, అపాల్య, గంజలిసింగు మొదలగు బ్రాహ్మణేతర మహానియుల నాయులను పేర్కొని ఈ స్వరాజ్య వాదుల పక్షేతరులకు బయలుగునుగాక యని ప్రార్థించిరి. దేశ

భక్తి లేనివారికి రాజభక్తియుండుట కల్ల యని ఘంటాపథముగా వక్కాణించిరి. మహామహాలక్ష్మీ స్థాపింపబడిన కాంగ్రెసువిధానమును మన మంగీరించుటకు పరమకర్తవ్యము. దేశాభ్యుదయకరము. అందుచే ఆ విధానము నంగీరింపవలసినదని సభాసదుల మనఃపూర్వకముగా గోరి తమ యుపన్యాసమును చాలించిరి. తరువాత నాయకుగారు పట్టాభిరామరెడ్డిగారిచే కర్పూరమాలంకృతులు చేయబడిరి. వందేమాతరగీత మంతట బ్రాహ్మణేతరవిద్యార్థులచే నతి మనోహరముగా బాదబడెను.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు పాణకా పట్టాభిరామరెడ్డి గారు దాదాభాయి నాగోజీగారు స్వరాజ్యవాదమును నిరంతర పరిశ్రమచేత స్థాపించి రనియు, కాంగ్రెసుయొక్క 33 సంల కష్టము ఇప్పుడు ఫలింపె ననియు జెప్పిరి. మాంటెగ్యూగారి రాక మనదేశమునకు మహాపకారముననియు ఈతరుణము తప్పిన మనగతి అభోగతియనియు పలికిరి. మనకు ఆదర్శమైన తీర్థము ఎదురువచ్చినది. కాని బ్రాహ్మణేతరులలో పెక్కిమచ్చా వారు ఆంగ్లోహైందవుల కుత్సితములన భారతలోకమునకు మహాపకారమును చేయుటకయి బద్ధకంకణులయి యున్నారు. ఆద్రోహమును మన మోడింపవలయును. బ్రాహ్మణద్వేష మంతరించవలయును. బ్రాహ్మణులు రాసనసభలో విద్యను, ఆలోచనమునకు, నీటిపారుదలకు ఇంకతాపానేకవిషయములలో దేశజన సామాన్యమునకు పాలుపడిరిగాని వారి స్వలాభముకొరకు గాదు. మాంటెగ్యూగారికిని మనము కాంగ్రెసు లీగువిధాన మునకు తక్కువగా బుచ్చుకొనవలయు తెలుపవలయును. శ్రీ త్రిపురనేని రామస్వామిగారు శతావధానము ఆంగ్లవిద్యా ధకులు. బాల్కన్యులు. ఈ జిల్లావారును. అందుచే త్రిపురనేని రామస్వామిగారు అగ్రాసనాధిపతులుగా నుండుట కర్తవ్య లభిచెప్పిరి.

యత్రనేని కోనయ్యగారి ఉపసాదనము నంగీరింపగా కరతాళవ్యయల మధ్య రామస్వామిగారు అగ్రాసనము నధిస్థించిరి. రామస్వామి గారు తాము అగ్రాసనాధిపత్యము నంగీరించుటకు ముఖ్య కారణములలో మొట్టటి తాము బ్రాహ్మణద్వేషులని అనేక చంద్రి మనస్సులలో నున్న అపాహలను పోగొలుటకనిరి “నేను అనగరమయ్యపును బ్రాహ్మణులతో బోరుటకు సంసిద్ధుడను గాని మనము తగవులాడి కొట్టుకొనుటవలన ఆంగ్లో హైందవులు లాభమును పొందగోరు నప్పుడు నేను బ్రాహ్మణులతో కేర దేశాభిమానమును, దేశ గౌరవమును కాపాడుకొందును. కాని దేశాపకారమునకు గడంగ జాలను” అని దృఢముగా వక్కాణించిరి. మన దేశమును కూపకర్తవ్యముల వలె వికృతజాల గుండు వారు స్వరాజ్యభిలాషను గలిగియుండనంత మూఢులయి, ఇతరులు నూత్రములు లాగగా తైతెక్కిడు చున్నారు. కాని అన్యదేశములకు వెళ్లి వచ్చినవారు తమ మాతృదేశము స్వరాజ్యమును ఎప్పుడు పొందు నాయనితపాతహలమనుండెదరకుట ముమ్మాటికిని నిజము. మనము బ్రిటిషుఅధినిదేశములలో నెంతిహేనులముగా జూడబడుచున్నామోచూడుడు. ఈమధ్య నేనేకీకనచ్చిన నావ కేపుటవునలో (దక్షిణాఫ్రికా) నికి వచ్చినప్పుడు హిందువులు అచట అడుగుబెట్టరాదనిరి. అది మన సామ్రాజ్యమునకున్న పక్షము. సామ్రాజ్యములో మన మింత చిన్నతనముతో చూడబడుటకు కారణము మన పారతింత్రము. కాబట్టి స్వరాజ్య మనగా మన ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనుట. అయితే మనము కర్తవ్యకారముల పట్టుకొని స్వరాజ్యము నడుపటలేదు. భవతి భిక్షోందేహి అని అడుగు చున్నాము. ఆ భిక్షు నడుగుటయు తప్పని మన సోదరులు చెప్పవలసిన పరిహాసాస్పదము కాదా! ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యములగు బ్రాహ్మణుల నాన్లు చేసుట కట్టి నేసితిమి గాన వారికలన మనకు వియములేదు. ఇంకను వారు కొందరియుదు గనుట కల్ల. వెనుక తాళము నేయుచున్నవారి మోసములలో పడక, బాగయూతై శ్రద్ధాభివృద్ధి ఇతరుల మాటలు వెడలనినబెట్టి, అంతిరంగమును పాటించి స్వరాజ్యమును కోరుడు. మనకు నేటికీ మార్గములేదు. స్వరాజ్యమే ముక్తి. మమ్మాటికిని ఆదియే ముక్తి” అని చెప్పి ముగించిరి.

1 వ తీర్మానము

స్వామప్రతిష్ఠాపన కయి పోరుచున్న మహా ఘోర సంక్రామమునను ప్రభుత్వమువారికి జయమును ప్రసాదించు గాక ఆని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాము.

అగ్రాసనాధిపతిగారిచే ఉపసాదించబడి అందరినలన నామోదించబడినది.

2 వ తీర్మానము

చెన్నరాజధాని సంఘమువారు ఆమోదించిన ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య విధానములో హాలు దేశీయ మహాసభయు ముగల్తూనుసంఘమును సేకరియుగాతీర్మానించిన రాజ్యాంగ సంస్కరణ తీర్మానమును ఈసభవారు పూర్వముగా అంగీకరించుచున్నాను.

ఉపసాదకులు:—ఆంధ్రవీరికక్షేత్ర లగు రామమూర్తి నాయకుగారు.

శ్రీ నాగిరెడ్డి:—“బ్రాహ్మణేతరలోకయులకు ఆంధ్ర దేశమున ఎప్పుడు నాటివది నేను కాని నేను బ్రాహ్మణద్వేషిని గాని, నా హృదయములో ద్వేషమును ను తావులేదు.

బ్రాహ్మణేతరులు వైకిరావలయునని నేనుగోరిదను. బ్రాహ్మణులను వారిధర్మములను పోగొట్టుకొనుటచే వారు పడిపోయి యున్నారు. అందరును విద్యావంతులయి అనురాగముతో వికమత్యముతో పాటుపడవలయును అందువలన ప్రస్తుతము బ్రాహ్మణేతరలోకయులను కనకాశముకలదు. మనలోమనము దెబ్బలాడినను భర్తరాజు అనినట్లు ప్రతికర్షణల పయిన 105 గురువలె మనము ప్రసర్తించవలయును. నాయుట్టుకు నేను భారతమాత యొక్క ఆస్తిని. నాస్వస్థ్యమును ఆమెదే. సంకుచితభావము రావమూర్తినికోసినను కనుపించును. అటులనే దేశభక్తులు, స్వాస్థ్యాగులు, సంస్కరణ పరాయణులు శ్రీకాళీనాథుని నాశేష్యరూపు గారివలెను, వీరేశలింగము పంతులుగారి వలెను ఆంధ్రబ్రాహ్మణులలో చాలమంది కలరు. కాబట్టి భేదములు మనము పాటింపక కాంగ్రెసు-లీగువిధానము మన మంగీకరించుచున్నామని లోకమునకు చాటవలయును

రామమూర్తిగారు:— కాంగ్రెసులీగు విధానము మీ కంగీకారముని చేతులెత్తుడు.

సభాసదులు:— అందరును 2000 మందిఒక్క పెట్టువ చేతులెత్తిరి.

నా:— ప్రతివారును చేతులెత్తండి.

న:— ఒకరును ఎత్తగను. పిమ్మట ఆకాశము మాట్లు పడినట్లు చేయబడిన జయజయ ధ్వనిముల మధ్య రామమూర్తి గారు కూరుచుండిరి.

జయ జయ ఆంధ్రమాత్యయిజయ భారతమాతా అని ఒక్క పెట్టువ ఎక్కాత్రి సభ్యులు పొంగునోవునట్లు అజవిరి. కానూరు వెంకట నానయ్యగారు రంతట తీర్మానమును బలపరిచిరి. ఈ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడినప్పుడు రాసననుల ఉత్సాహమును చూచి తీరవలయును గాని కర్ణింప శక్యముకాదు. ఆంధ్రమాత భగ్యయనినది. నేడు నుదినము” అని అగ్రాసనాధిపతులు, అనందముతో బలికిరి. దివాన్ బహద్దరు కేశవేశ్వరగారు రామమూర్తిగారు తాము తింతి నిచ్చినంతమాత్రాన పాపకీర్తిపురుషునండి యింత దూరమువచ్చి యింత యుపకారమును జేసిండునయి కృతిజ్ఞతను తెలిపిరి. 3 వ తీర్మానము

మనదేశమునకు నిజమయిన స్వరాజ్యము అలవడజేయువలయునని సదుద్దేశముతో విశ్వసిత శ్రీ చక్రవర్తిగారి మంత్రీగారయిన లైట్ ఆరబెల్ డి. ఎస్. మాంటెగ్యూగారికి హృదయపూర్వక స్వాగత మొనగరుచున్నాము.

ఉ:—గద్దె రంగయ్యనాయకు గారు.

వీరిట్లనిరి:—“స్వరాజ్యము వచ్చుట బ్రాహ్మణేతరులకు మేముకలము. స్వరాజ్యమువచ్చినప్పుడు బ్రాహ్మణులకుపంచాంగములు కచ్చుక. బ్రాహ్మణేతరులు కత్తి పుచ్చుకొని దేశము నేలెదరు. భాగ్యభోగ్యము లప్పుడు బ్రాహ్మణేతరులని. ఇప్పుడు బ్రాహ్మణరాజ్యము. అప్పుడు బ్రాహ్మణేతర రాజ్యము.” కాబట్టి మాంటెగ్యూగారితో స్వపరిపాలనమునకు సోపానముగా కాంగ్రెసు స్పీము ఇచ్చునలసినదనియు మనము దేవుని ప్రేమను పండెముకాక.

ఆమోదకులు:—కానూరి వేంకటరామయ్యగారు. తీర్మాన మేకగ్రీవముగా నంగీరింపబడినది.

4 వ తీర్మానము.

వైశిష్ట్యములగు డి. ఎస్. మాంటెగ్యూగారికిని ఇతర ప్రభుత్వాధికారులకును నివేదించుటకయి వైశిష్ట్యములకు స్థాపింపబడిన ఆంధ్రబ్రాహ్మణేతర సంఘమువారికి దేవుని ప్రేమతో ఎప్పుడును ఈసభవారు ఆధికారమిచ్చుచున్నాను.

మాంటెగ్యూగారిని సంబర్హించు నాయకుల నాయులు.

దివాన్ బహద్దర్ కేశవేశ్వరగారు, త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరిగారు, పానకా పట్టాభిరామరెడ్డిగారు, మాగంటి సీతయ్యగారు, మల్లెలపర రామకృష్ణయ్యగారు, పద్మతీ నేని మల్లిఖార్జునుడుగారు, గారపాటి అంజనేయ చౌదరిగారు, టి. రంగనాథము నాయకుగారు, లింగం నాథుడుగారు, గద్దె నారాయణగారు, ప్రాధేవర్ కోడి రామమూర్తినాయకుగారు, ఎ. కనకదుర్గయ్య నాయకుగారు.

5 వ తీర్మానము.

చెన్నరాజధాని సంఘమునకు కాళుగా ఆంధ్రగొట్టె బ్రాహ్మణేతర సంఘము మొకదానిని స్థాపించుటకు ఈసభ వారు తీర్మానించుచున్నాను.

ఉ:— టి. రంగనాథము నాయకుగారు. ఆ:— పెట్టెటి ఆనినారాయణరెడ్డిగారు. సర్వసనాంగీకృతము.

6 వ తీర్మానము.

రాష్ట్రీయపరిపాలన దేశభావలలో జరిపిన యెడల బ్రాహ్మణేతర సంఘములలో నాంగ్లేయ విద్యావ్యాపకము నిలిచి కాలేని కొంతమందియు అప్పుకు పరిపాలన నిజముగా స్వపరిపాలనఅని అభిప్రాయము కలననియు, ప్రత్యేకసంఘప్రాతినిధ్యమునకు సాఫల్యము చేకూరుననియు, ఈసభవారు రూఢి నాగమ్మి అట్టిసంస్కరణమును నిలయింత త్వరితము అయిలుగోరినకే తెలిసినదియు నొకతనమువారికి ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నాను.

ఉ: చింతమనేని చౌమయ్యగారు.

ఆ: నాగిరెడ్డి వెంకయ్యగారు.

స్వస్థనాంగీకృతము.

మంత్రములు; యుద్ధము.

లండను, నవంబరు 9.— నేటి సాయంత్రము “గ్లిజ్ న్యూస్”లో లాన్డన్ నుండి గాంధీ విందును గావించిరి. అతిథులు 400 మంది విచ్చేసిరి. విందు మాత్రము హాంబుర్గుగా నుండలేదు. విందుతోయు నలువది నిమిషముల కాలము జరిగెను. మిత్రమండలివారి విజయము నభిలషించుచు కష్టము ప్రభువు గారిట్లు చెప్పిరి. మిత్రమండలివారందఱును గలసి స్వాగత రత్నమును వీడి యుద్ధ మొనరించిన నే విజయము ప్రాప్తించ గలదనియు దా న ప్రపంచమున కంతయు నెమ్మది గలుగగలదనియు వారు చెప్పిరి. మిత్రమండలిలో ప్రస్తుతము 17 రాష్ట్రములు చేరినవి. మరి యేడు రాష్ట్రములు శత్రుసంబంధమును వీడినవి. అత్యంత యంత్రతంత్రకాళములతో దృఢవత్తరము గావించబడిన జర్మను వైనికాధికారత నైనను—జర్మను చక్రవర్తిని ప్రజలను గాకున్న నీ యాధికారత నైనను ధ్వంస మొనరింపవలయునని ఈ రాష్ట్రములవారందఱును నైకత్యమునొందిరి. ఆమెరికనుదళములు లండను నగరమున కేతెంచినదినమును పిమ్మట ప్రాన్సులో వా రాదరింపబడినదినమును యుద్ధపరిత్రముననే గాక ఉభయదేశచరిత్రములందును కాశ్య తముగ నిలువగలవని వారి అభిప్రాయము. ఈ యుద్ధ ఇటలీదేశముల ప్రసంగమున రుస్సాదేశము ప్రస్తుత విషమస్థితిని దల గడుచు ననియు, ఇటలీదేశ మింకను దైర్యము వీడలేదనియు బలికి ఆ దేశములయొడ తమ సామధ్యుని జూపిరి. ప్రియ స్థితి, లాయడుబార్జి గార లీ సమయమునందు ఇటలీకు బోవుటయే మిత్రమండలివారి యొకమత్యముయొక్క గొప్పతనమును చాటుచున్నది. “మూడు సంవత్సరములనుండి మిత్రమండలివారి లోకే హృదయమున నేకమనస్కులై పోరాడుచున్నార. ఇకముందు వా లోకేరంగమున నొకే యెత్తుగడతో బోరుట సంభవింపదా? ఈ మిత్రత్యమును దృఢవత్తర మగు నటు లందఱు నొకే యాధికారమున నైకత్యతో పని నొనరించిన నెక్కుడు లాభకరముగ నుండదా?” (ఉత్సాహము)

నర ఎరితు గడ్డిగురారు.

సామ్రాజ్యదళముల యభ్యున్నతిగోరు ప్రతిపాదనకు త్రువు వొసగుచు నర ఎరితుగడ్డిగురారు చెప్పిరి. విశాలవాచికా సన్నాహములందు నావికాధికారులకును తక్కినమహానావికాదళాధికారులకు పరిపూర్ణమగు వికమత్యముగలదు. జలాంతగాముల దుండగవ్యాపార మింక పరిపూర్ణపరాజయ మొందలేదు గాని ప్రస్తుతమునకు వాటివలన నెట్టి బాధయు గలుగకుండునట్టి యేర్పాటులు గావించబడినవి. ఇకముందు అవి ప్రాక్తిక శోధింపబడగలవు. (ఉత్సాహము) ప్రస్తుత స్థితి యిట్లున్నదని చెప్పి ప్రజలు సంత్పత్తి నొందియుండ గూడదు. ఎక్కువదైర్యము, నిలుకడ, మనోనిశ్చయము, వికమత్యములు గావలయుతరుణ మింకొకటి యెన్నడును తటస్థింపనేరదు. శాశ్వతములు నిరంతరము తగ్గుచున్నను ఇంక నది చాల నధికముగ నేయున్నది. అందుచేతనే దిగువకుల తగ్గించి అంతరంగికవ్యాపారము నభివృద్ధిపరచి నౌకల నభివృద్ధి చేయవలయు అవశ్యకత గలిగినది. శత్రువులకు వలయు ముఖ్యపదార్థములు చిక్కక అపరిమితబాధ నొందుచున్నారు. శత్రువులు నిరంతరము సంధిషరుతుల నూచించు సంగతి అందఱుకును విశదము. “నేను నిరంతరము మునుస్కందు లాభము చేకూరుననియే చెప్పెనుందునని నాయం దనేకులు దోషాకోపణము చేయుచున్నారు. అట్టిది మహాదోషమనియే వారి యుద్దేశము కావలెను! శత్రువు నైకురికి నోట గజవిపట్టియుంచిన పేటకుక్కును మీ మానసమందుండు. దానికి పలుకా కట్టియున్నది. అది తోకనాడించుచున్నది. అట్లనే యున్నది మన స్థితియు. కాని మనము దీర్ఘ కాలమువరకును సమరము జరుగునను నిశ్చయముతో యుద్ధసన్నద్ధులమయి యుండవలయును. ఇట్టి ప్రయత్నమును మనము గావించిన నిశ్చిత మగు సంధి మనమనుకొనునంతకంటె త్వరగా నాసన్నము కాగలదు!”

దేశీయప్రభువుగారు వైనిక వైతిక శక్తి యిప్పటికంటె నెక్కుడు నధికముగ నుండలేదని.

బోనర్లుగారు.

మంత్రవర్తమువారి యభివృద్ధి నభిలషించుచు బోనర్లుగారు రుస్సాదేశమునుగూర్చి యిట్లుపలికిరి. రుస్సాదేశపు భవిష్యత్ స్థితిని గూర్చి యేమి యూహించుటకును నీలులేకున్నది. అయినను మన మదైర్యమొందరాదు. స్వాతంత్ర్యలక్ష్మికి పోరాటమునలుపని జాలి యేయదియు నెన్నడును స్వాతంత్ర్యమునకు దగియుండలేదు.

బోనర్లుగారు వలసదేశీయ వైన్యములు విశేషముగ గొని యాడిరి. ఈస్తుతి కేయాంగ్లేయుడును గోపగించుకొనడు. అయిననుకఠినతరమగు యుద్ధము నంతటిని వలసదేశీయులకే విడిచి తిమని జర్మను లనుచున్నారు. ఆంగ్లేయదళములు ప్రాముఖ్యమగు పోరాటములందు తమ కావంతయు దీసిపోలేదను సంగతి వలస దేశీయుల కంటె నింకొకరి కధికముగ తెలియదు.

(ఉత్సాహము) ప్రస్తుత యుద్ధ స్థితి నంతటిని సంగ్రహముగ నూచించుచు జర్మనీదేశము తన మిత్రులందఱిదళములమీదను పరిపూర్ణఅధికారమును గలిగియున్న మన అంశమును నెక్కిపలికిరి. అట్టిస్థితి మనమిత్రులలో నిదివరకు గలుగలేదు. ఇకమీదలైన గలుగజాలదు. తామందఱును స్వతంత్రజాతు లగుటయే దానికి కారణము. అయినను పూర్వము కంటె నవ్యోక్తి గహకాకత నధిక దృఢవత్తరముగ చేయునట్టి ప్రయత్నము లిప్పుడేపడు ప్రారంభమగుచున్నవి. నేటిదినమున పరామ ఆంగ్ల ఇటలీ వైనికోద్యోగులుండు సంఘము కట్టెరు పబడినది. (ఉత్సాహము) అది స్థిరముగ నిలిచి వైనికా వత్సలనన్నిటి నొకే యాదర్శమున జూడగలదు. తత్సంఘభుతియుగ నికముందు అద్రియేట్టెక్కు సముద్రము మొదలుకొని ఇంగ్లండు భావలవరకును గల రంగమంతయు నొకటిగ భావించబడును.

శత్రువుల గొప్పలాభము.

శత్రుల నొక గొప్పలాభము గలదు. వారంతరంగిక రాధారుల ననుసరించి నులభముగ రాకపోకల గావించగలరు. మనమన్నచో యట్లుగాదు. మధ్యలేఖ ననుసరించి మనము పాని చుట్టినప్పుడు నొక చోటినుండి ఇంకొక చోటువరకు పోవలసి వచ్చుచున్నది. ఇటలీదేశము గూర్చి యెమె జరుగుచున్నదియు తానచెప్పకపోవకు. కాని పశ్చిమరంగమునుండి తగినంత సహాయము వచ్చుననుట ఇటలీయులు శత్రువుల నిలవరింపగలరని మాత్రము నమ్ముచున్నాడు. మిత్రమండలివారిలో విభాగముల గలిగింపవలయు నను నుద్దేశము నను జర్మను యుత్సాహమును కేక త్రింపవలయునను నుద్దేశము నను జర్మనులిప్పుడు ఇటలీమీదికి దాడివేదలనట్లూహింపవగును. ఏదియెట్లయ్యును జర్మనీదేశము పశ్చిమరంగమున బ్రిటిషు పరానుదళముల నోడింప నిది యెన్నటికిని విజయమునొందనేరదు. ఇంత నేగము సంధి యగునట్లెనిగి గన్పట్టును. యుద్ధము మొనరించు జాతు లన్నియు యుద్ధభారమును మోయజాలకల్లనాడుచున్నవి. ఇం దెవరు ముందు నేలబడుదురో యనునది నిశ్చయింపవలసియున్నది. బ్రిటిషువైనిక నావికానివాముల హృదయములును, మిత్రమండలివారి వైనిక నావికానివాముల హృదయము నిండుకయు జలించలేదను సంగతి తానెలుగును. (ఉత్సాహము).

“మందుల పెట్టెలు”

శత్రువులకు ప్రాకార సమానములు.

ప్రాండర్లులోని జర్మను రక్షణవిధానముల గూర్చి వ్రాయుచు, నొకరు “డెయిలీఎక్స్ ప్రెస్సు” పత్రికకు “మందుల పెట్టెలు” గూర్చి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

“మందుల పెట్టె” అను పేరు ప్రతివైనికుడును వాడుక చేయుచున్నను, అది తృప్తికరముగ లేదు. ఏలయనన, యిండు వలన నది మిగుల బలహీనమైనదిగ తోచవచ్చును. కాని, ప్రాండర్లులో నుపయోగింపబడు “మందుల పెట్టె” ఉక్కుకంటె గట్టిగానుండి, బ్రిటిషువారి కిరంగులనుండి వచ్చు పెద్దకూటాల దెబ్బలను కూడ లక్ష్యము చేయకయుండును. ఇదియొక పెద్ద యినుపపెట్టెవలె నుండును. దీనిని పగులగొట్టి లోనప్రవేశించు నభిప్రాయముతో బ్రిటిషువైనికులు ఆగ్రహపూరితులై, బాంబులచేతబూని, ఘనప్రయత్నముల చేయుచుండుట ప్రాండర్లుయుద్ధములో సంతతము గానవచ్చుచుండును. ఇదివరకున్న కంధికములకు మారుగ నిది యుపయోగింపబడుచున్నది. ఇందు బాంబులు మున్నగునవి నేయుటకు తగిన చిన్నరంధ్రములుండును. వీనికి ముందు కొన్ని తీగలుండి, యీ రంధ్రములను కనబడకుండగ చేయును. వీనివెనుక “మందుల పెట్టె” లొకటి వెనుక నొకటి యుంచబడును. ఈ పెట్టెలలో ననేక విధములున్నను, అవియన్నియు నొకపదార్థముతోడనే చేయబడినవి.

వీనికి వెనుకభాగమున నొక ద్వారముండును. అది పెద్ద బరువగు ఉక్కు తలుపుతో మూసబడి యుండును. ఈ “పెట్టె” నలువదలముగ గాని, మరియే విధముగ గాని యుండును. ఇం దనేకయంత్రశిరోంకు లుండవచ్చును. ఇది భూమివద్దనుండి, వైకపూవరకును సుమారు ఎనిమిదడుగుల యెత్తుగలిగి యుండును. అందు ప్రతి అరయును 12 అడుగులకంటె. నెక్కువ యుండదు.

ఈ “మందుల పెట్టె” పెద్దదైనయెడల, నిం దనేకభాగము లుండును. కప్పు, గోడలు, ప్రక్కలు, మున్నగునవి చాల బలముగలవిగ నుండును. ఇందు గాలి, వెలుతురు వచ్చుటకును, ఫిరంగులు మున్నగునవి యుండుటకు రంధ్రములు కలవు. ఈ లోపల పెద్ద యినుపకమ్ములు రక్షణమునకై నేయబడి యున్నవి. దీని సగముభాగమువరకు భూమిలో నుండును. కావున, నిందులో ప్రవేశించుటకు మార్గము కండకములలో నుండియున్నది.

ఈ “మందుల పెట్టెలు” మిగులగట్టిని. ఎంతటి కఠినశిరోంకు దెబ్బలైన నివి లక్ష్యముచేయవు. కాని, ఈదెబ్బలన, లోపలి వైన్య మొక్కొక్కప్పుడు మరణించుట సంభవించుచుండును. ఇవి, సముద్రములోని ద్వీపప్రాకారములవలె నుండును. అనేకులు జర్మనులు గత్యంతరము లేనప్ప డిందు తలదాచుకొందురు.

సమకాలికాభిప్రాయము.

(౧)

హైందవ వైన్యాధిపతులు

హైందవ వైన్యమున భాగతీయుల కెల్లరకు పాశ్చాత్యులతో పాటు ఎట్టిభేదము లేకుండగ కమిషను హోదాల నీముదవి భాగతీయుల తపును కోరినను మీరు తగరని పలుచురు పరిధిపించబడుచుండిరి. ఎట్లెట్లకు భారతీయుల హక్కులుగూడ భగోన్ముఖము గావించినవి. వారి అన్యతగూడ అంగీకరించబడినది. కాని దేశీయవైనికులకు పాశ్చాత్య వైనికులను హైందవ వైనికోద్యోగులు రణరంగమున నమరగల్గిరను విషయము చాలయంతిక తెలియదు. వీనికి నురకొన్ని దృష్టాంతములు కేయిమాలిసెక్ గారి సిపాయికులహా చారిత్రమున మొదటి సంపుటములో కానవగును. అందులో కొన్నిచట పొందుపరచబడినవి:— “మొదటి సిపాయిపూలములు దక్షిణ ద్వీపకల్పమున బయలిడినవి. క్రమక్రమముగ వీరు తమ శక్తిసామర్థ్యముల గనబరిచి గొప్ప పనులను స్వీకరించుటకు ప్రారంభించిరి. హైందవ సిపాయిలు ఘనకార్యములవైర నిర్వహించగలరను నమ్మకమును కలగజేసిరి. ఒకమారు వీనిని విశ్వసింపి పెద్దపనులందునియమించుటచే హైందవసిపాయిలు నిర్భయముగ రణరంగములందు సింహగర్జనలతో పోర నారంభించిరి. కొన్ని సమయములందు ఆహాయకమగు ఉద్యమములందు గూడ విశేషముగ హైందవవైనికులు అసంఖ్యాకముగ ప్రవేశింపజొచ్చిరి. హైందవ వైన్యాధిపతియే వీరిని పరిశీలించుచుండెను. ఆంగ్లవైనికు డెన్ననును దేశీయవైన్యాధిపతి క్రింద పోరుట న్యాయతగ నెంచలేదు. (148వ పుట) ..... చెన్నపురినుండి వచ్చిన ఆంగ్లవైనికులతో సమానముగ వంగదేశపు సిపాయిలు స్థానీయుద్ధమున సమరమొనర్చిరి. .... సంగరంగమున యూరపుఖండమున ప్రసిద్ధిగాంచిన వైనికులను జూచిన వారందఱును బంగార సిపాయిలుగూడ పాశ్చాత్యవైనికులకు తీసిపో రనియు పాశ్చాత్య వైనికులకు జంకరనియు పాశ్చాత్య వైన్యాధికారులు నిరాటంకముగ వాక్రచ్చుచుండిరి. (149వ పుట). .... కాని హిందూదేశమున నానాటికి మన ప్రతిభ ఎక్కువగుటచే దేశీయవైనికులను మనము త్రోసివేయుచున్నవారము. వారి స్థానమున మనము చొరబడుచున్న వారము ..... తనపొరుగు వారి కంటె చక్కగ కార్యనిర్వాహకమును గావించగల మను నమ్మకము ఆంగ్లేయుని మానసమున నాటుకొనియున్నది. మనము హైందవులకు మంచి చేయుచున్నార మను దృఢవిశ్వాసముతో పారసేవోద్యోగమును వైనికోద్యోగములను మన హస్తగతము గావించుకొన్నారము. మోటుపనుల యందును నీచపువృత్తియందును భారతీయులను నియమించితిమి. .... హైందవోద్యోగులను ఇట్లు న్యాయతపరచుటచే సిపాయిపూలముల యోగ్యతయంతయు మార్పునొందినది. ఉత్తమవంశజులు వైన్యమున చేరుట మానివైచిరి. సర్వంశజులు సాంక్రామిక కార్యభారములందు చొరబడుట కీయకొనరైరి. (153వ పుట)

తారతమ్యము లన్నియు అంతరించినవి. దేశీయవైన్యనివాంబులు సాధారణవైనికవృత్తియందు ప్రవేశపెట్టబడినవి. వైనికవృత్తియందు శ్రమపడి కట్టకడపటికి నామాకాథము వైన్యాధిపత్యమును బడయుట దుర్లభముగ నుండెను. విశేషముగ వైన్యమునజనమును ప్రవేశపెట్టవలసినచ్యెను. కొలదిమంది మాత్రమే కావలయు ననుకాలము పోయినది. అప్పటినుండి ఏతత్కారణమున అల్పజాతులనుండి వైన్యమునకు ప్రజలను తీయుచుండెడివారము. సాంక్రామికకార్యభారములను నిర్వహించ కొరికగల భూస్వాములందఱును స్వదేశ సంస్థానాధిశ్వరుల కొలువునజేరిరి. బ్రిటిషువైన్యమున ప్రవేశింపమొలకుండిరి. (154వ పేజి.)

వర్తమానకాలమున వై సంగతులన్నియు చదువరుల కందరకు వినోదకరముగ నుండగలవు. ఎక్కువ శ్రద్ధతో పఠించెదరు. స్థానీయుద్ధమున వంగదేశపు సిపాయిలు నిరపమానబలపరాక్రమములతోపాటి పాశ్చాత్యవైనికులను మించిరిమేము చాల్చుమానములక్రితము నుడివినప్పడు ఆంగ్లే యిండియను పత్రికలు మా వచనములను పరిహాసము గావించినవి. ఇప్పుడు వీ రేమి ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదరో? (అమృతబజారు పత్రిక.)

చార్లెస్ హెచ్. రాబర్ట్స్ గారు

పార్లమెంటు సభ్యుడు

ఇప్పుడు మాంటాగూ గారితో కలిసి కూడ ఇండియాకు వచ్చిరి. వీరిని గూర్చి ఇండియా పత్రికలో 12-10-17-వ తేదీన ఇటుల ప్రకటించబడినది.

ఇండియా పత్రిక మాంటాగూ గారు పార్లమెంటు ప్రభువుల సభలో సంభుతుల అధ్యక్షుడగు డనుమోరు ఎవలు కే. పి. గారిని చార్లెస్ రాబర్ట్స్ గారిని తమతో కూడ ఇండియా దేశమునకు రా నావాన్నించి విషయ వా రిరువురు సంగీకరించి విషయం ఈ సంగీకారము నాకు (9-10-17) అధికారులు ప్రకటించిరి. మాంటాగూ గారు ఇండియా దేశము నందున్న కాలమున ఇంగ్లండును ప్రభువుగారు మాంటాగూ గారి ప్రతినిధిగా పరిశ్రమమునను పార్లమెంటు ప్రభువులసభయందునుగూడ పనిచేసెడిని ప్రకటించబడినది. 20-8-17వ తేదీన మాంటాగూ గారు పార్లమెంటు ప్రజలసభలో నుడివినరీతిని అప్పుడు ప్రకటించబడిన విధానమును గూర్చి రాజప్రతినిధిగారి తోను ఇండియా పత్రికమువారితోను ఇతరులతోను ఇష్టా గోష్ఠిని ఆనందకారముగ చర్చించుటకే మాంటాగూ గారు ఇండియా దేశమునకు వెళ్ళుచున్నారు. ఆయన ఆలోచించుటయు సంప్రదించుటయు మాత్రమే చేసెదరు. ఇండియాలోనుండగ నా విధానమును నిరూపించుచు నేమియు నుడువరు. రావకార్యములు ఇండియా ఇంగ్లాండు దేశములకు మామూలు ప్రకారము ఇండియా దొరతనము ఇండియాపత్రిక గంభీరముల మూలము ననే జరుపబడునని. అధికారులు ప్రకటించిరి.

దేశస్థుల ప్రభువుగారి సంగతి ఇవివరకే జెల్లడియైనది. కాని రాబర్ట్స్ గారు కూడ పోవుచున్న విషయమిప్పుడు ప్రకటితమైనది. ఇంతకుపై శ్రేష్ఠతరమగు నియామకమిం కొకటియొందదు. 1914-వ సం॥ రము ఫ్రెంచ్ నెలలో మాంటా గూగారి స్థానమున రాబర్ట్స్ గారు ఇండియా సహాయపత్రిక పదవిలో ప్రవేశించినపు డాయన మద్యపాన నిషేధ సంస్కారమును గూర్చి చాల వాదించెనని భారతీయులు బాగుగ నెరిగియున్నారు. తమ సానుభూతి అంత మాత్రముతోనే తీరునది గాదని కూడ రాబర్ట్స్ గారికి కాలమున విదితమైనది. ఆయన ఇండియా సహాయ పత్రికాను 15 మాసములలో ను భారతీయుల విశ్వాసమున కెంతయు పాత్రులైరి. భారతీయుల రాజకీయాయముల పట్ల వీరు నిరంతరమును ప్రశంసా భావమున కనపరుచుచుండిరి. పార్లమెంటు ప్రజల సభలో ఎదుటివరుల ఆసనములలో గూర్చుండి వారీయందా భావమే యిప్పుడు కొరతగానున్నది. ఆ పదవికి రాబర్ట్స్ గారి కెంతయు నర్హులైయుండ 1915 వ సం॥ రము మే నె ల లో ఆ స్థితి తుగా రాయనను సహాయ మంత్రిత్వ పదవి నుండి కదలించి వేరొక సంఘాధ్యక్షునిగ నియమించిరి. రాబర్ట్స్ గారి సహాయపత్రికానుండినవో ఛేంబర్లెడుగారు ఇండియాపత్రికాను 2½ వత్సరములలోను ఆయన మాంద్యము ను పదలించియుండును. హిందూదేశమున నెంతయో పని జరిగియుండును. ఇప్పుడు మాంటాగూ గారి కిట్టి ప్రేరణలాలి యగు భారతీయమిత్రుని సహాయ ముపేక్షించుట చాల శుభోదర్శకము. మాంటాగూ గారిని విశ్వసించు దగునను నూచుట చాలగలవు ఇప్పుడు రాబర్ట్స్ గారి రాయనకు తోడగుటచే నావిశ్వాసము బలపడుచునున్నది.

డనుమోరు ప్రభువును గూర్చి భారతీయుల కేమియును తెలియదు. వారికి తెలిసినంతవర కాయన భరతఖండమును గూర్చి ఎట్టి శ్రద్ధయును బాసలేదు. ఒక ప్రభువుకూడ నుండవలసిన అవసరము కలదేని ఆయనగారి మరయొకరుగారి యుండవచ్చును. అయినను ఆయన ఆయిండు దేశీయుడగుటచే ఆయన యుండుటయే వాంఛనీయ మగుచున్నది. ఆయిండు మహా సమాజేత ఫలితముల నాయన జరుపించుండెను. 1912 వ సం॥ మాస్చి నెలలో కేంబ్రిడ్జిలో మాంటాగూ గారు పర్యవసించుచు నుడివిన విషయముల నాయన నిరంతరము స్మరింపదగినది.

“అధికారశాసన మను నోరునిండిన మాటయొక్క సహాయమున మనము హిందూదేశమున కళపరుచుకొని యుండలేదు. న్యాయబద్ధములగు సత్ప్రతి స్థానములవలనను క్రమక్రమముగ పాలకుల అనుమతి ననుసరించియు మన మాజేతమును వశపరుచుకొనవలసి యుండును. వారు కొడు న్యాయమైన కొరికల నొసంగుటలో దొరతనమువారు అప్పు ఘోషాధికరమగు న్యాయమునందు వారికి మనము గౌరవమును నెట్టిదానినై నాభావపడిన అనుమతిని జడపడుతెను.”

అంతరికలన తీవ్రతలన కాలముపచ్చివది. అంతరికలను నెట్లయెట్లులో భీరుత్వమున అంగీకారమును కూడదు. ఆయన కార్యమున జరుపబడినచో మహా శ్రమగనే జరుపవలెను.

ప్రథమాంధ్రాయుర్వేద వైద్య సమ్మేళనము.

నిబంధనా విమర్శనము.

ఈ నెల 16 తేది మొదలు విజయవాటికయందు జరుపబడు ప్రదర్శనమును గూర్చి ప్రచురింపబడిన నిబంధనల జూచి సంతృప్తిముననే నేటి కాలమునకు మన యాయుర్వేద వైద్యమున కిట్టి ప్రోత్సాహకర్తలు బయలుదేరినందుల కెంతయును సంతోషిల్లవలసి యున్నది. కాని నిబంధనలలో గొన్ని జనసామాన్యమున కసమ్యక్తిని గలిగించునట్లుంటుచే వానిని వెల్లడింపవలసి వచ్చినందులకు చింతిల్లుచు స్వచ్ఛనోపయోగం బగుటంజేసి మనయు బహుభంగుల బురికొల్ప నియోగింజి.

- (1) ప్రథమాంధ్రాయుర్వేద.....నము ఇందు సాంధ్రము ప్రథమనటుకంటె సమ్మేళనము ప్రథమమనుట బాగుండును.
- (2) మూడవ నిబంధనలో ప్రతినిధి గుము ఇయ్య నవసరము లేదని వ్రాయబడినది. ఈ రుసుము ఎంత ఎందుకొరకు?
- (3) నాల్గవ పుటలో 2వ నిబంధనలో (Patent medicine) యోగమును చెప్పక బాధ్యముగా నుండు మందులను తీసికొని రాకూడదు.” అని వ్రాయబడియున్నది. ఎందైనను తమ మందులయొక్క యోగమును గవిస్తరముగా చెప్ప వైద్యులు గలరా? చెప్పవానికి గల లాభమేమి? నష్టమునకు బాధ్యతెను? ఇంతియగాక నవీనముగా జరుపబడిన అభిలభారత వైద్య సమ్మేళనము”న యోగములతో మందుల ప్రదర్శించి తిరో లేదో చదువరులకే విశేషము గాగలదు. నేయేల, లోక విదిత మైనట్టియు, తెక్కకు మిక్కిలమగు యోగ్యతాపత్రములనంది దితల్లె మ్రోగునట్టిదియు నగు “అమృతాంజనము” నకు యోగమును మనము సంపాదించ గలిగితిమా? సంపాదించ గలుగుదుమా? ఐ. యం. యస్., యల్., యం. యస్. పరిశీల నిచ్చిన వారు, పాశ్చాత్యులయొద్దనుండి యెన్ని యోగములను సంపాదించుకొని వచ్చినదియు లోక విదితమే. (4) 5 వ పుటలో 6 వ నిబంధన “సా ధ్య మై నం త వ ర తు సహాయము చేతువలసి.” ఈ సా ధ్య మై నం త వ ర తు ఇతర పట్టణములనుండి వచ్చిన వారికి తర సరు పా యములు లేకున్నను, ఈ మాత్రమైనను స్పష్టముగా చెప్పని యెడల నెవరు కచ్చెదరు? పాఠశాలలో తమ మందుల నెట్లు భద్రపరుచు కొనగలరు? (5) ఆరవపుటలో 15-వ నిబంధన:- ప్రదర్శకులు దరఖాస్తుతో రుసుము ఎందుకొరకు పంపవలయునో తెలియదు. (6) ఈ పుటలోనే 16-వ నిబంధన:- ప్రదర్శకులకు వారీరాకపోకలకు భద్రులైనను ఇయ్యని ప్రదర్శన మొదైనను గలరా? అందువలన వారి కేమి లాభము? (7) 21-వ నిబంధన:- చస్తువుల నమ్మగా వచ్చిన వైకముతో రు 1-కి రు 1-10 చొ॥ “కమ్మిటీవారికి చెందవలసియుండు” ననిరి. ఇది యేటి న్యాయము? వస్తువుల రాకపోకల భద్రులను, భద్ర పరచుట కగు భద్రులను, తుదకు భత్తి భద్రులను, వారే భరించుకొనుచు, తుదకు తా మమ్మి కొనిన దానిలో కూడ మీరు గోరుట బహువింత.

ఇవి యన్నియును జూడ ప్రదర్శనములో జూపబడిన ప్రదర్శనముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము ఎంతమాత్రము నెరవేరుచున్నట్లు నాకు గనిపించ వున్నది. ప్రదర్శకుల కెట్టి ప్రోత్సాహమును గాని వారిచ్చునట్లు గన్నట్లును. వ్యాసముల కుచితరీతిని ప్రోత్సాహమును గవలజుచు, మందుల నుపేక్షించుటచే ప్రదర్శనోద్దేశము నెరవేరుట దుష్టంబు. మై చెప్పినట్లు లోకవిదితమునకు చదువరుల కింతవరకు శ్రమయొసంగినందులకు నేను మన్ననార్హుడను.

ఆయుర్వేదవైద్యులు. : యం. యస్. యల్. మూర్తి, సంతపేట, నెల్లూరు.

ఆయుర్వేదము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 1-11-17 తేదీన “ప్రథమాంధ్రాయుర్వేద సమ్మేళనము - శోధనశీర్షిక” (పండిత ప్రతివాది భజుంకర కృష్ణ సూర్యులు) అని ప్రకటించబడిన వ్యాసమును జూచితిని. వీరు ఆంధ్రదేశపు ఆయుర్వేదవైద్యులను నిరసించి వ్రాయుట కను సాహసము. ఈ యాచార్యులు గారు ఆంధ్రులూ ఆంధ్రీయరూ యని సంజేహము. ఆంధ్రులు కాని మృత్తి, మరయెవ్వరైనను కానిమృత్తి; వ్యాసమునకు జవా బియ్యకతప్పదు. నే నాంధ్రుడను; బవా బిచ్చుచున్నాను.

ఆంధ్రదేశములో ఆయుర్వేదమునకు పరిష్కాధికారులు గా నుండవలసిన వారేమిట నుచున్నట్లు గలరని, ఈ యాచార్యులు గారు గ్రహించుట కాక! “పండిత” యని తమ కేర్లకు ముందు తగ్గించుకొననంత మాత్రమున అట్టి శారదలు బాస్తునేర్తులు గారని తలచుట యనివేకము.

జె. కె. రావు.

సామ్రాజ్యమునాసభకు విచ్చేసిన హిందూదేశపు ప్రతినిధులు.

స్వదేశ సంస్థానాధీశుల క్లాసు.

ధీర్జీవగరమున విందు.

(గత సంచికానుబంధము.)

సర్ జేమ్సు మెస్టను గారు.

తమ కొసంగిన విందునుగూర్చి. తమ ఆమోదమును కృతజ్ఞతను దెలుపుచు, హిందూదేశమునెడల తమకు ప్రేమ గౌరవములు గలవని వక్కాణించిరి. శ్రీ రాజప్రతినిధిగారు మమ్మును యుద్ధసభయందు ఇండియా కార్యదర్శిగారికి సహాయమొనర్ప నేర్పించినపుడు, మా యెడల జూసిన గౌరవమును నమ్మకమును గూర్చి మేము సంతోషించితిమి. కాని మేము కార్యభావమును వహించువరకు, మీరు మాతలవైదెట్లైన బాధ్యతను గ్రహింపజాలకపోతిమి. మమ్మును వారు సహాయులవలె భావించక, స్వపరిపాలనము గల దేశములనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులవలెనే, ఆంగ్లదేశ రాజనీతిజ్ఞులకువలెనే సమదృష్టితో నాడరించిరి. మాబాధ్యతాభారమంతయు, మాకు ఆంగ్లదేశీయులు చూపినదయవలన తగ్గిపోయినది. నేను సాంఘిక సంతోషములలో పాల్గొనక, సభలోనేదియో యొకమూల కూర్చుని, అచ్చటివారలకు సింహాగారి నామము నెట్లుచ్చు రింపవలయునో నేర్పుచు, దాని అర్థమును తెలుపుచుంటిని. సత్వేంద్రుని యుపన్యాసముల నచ్చటివారు మిగుల శ్రద్ధగ వినచుండువారు. మా మాంధ్రేష్టరు సందర్శనమును గూర్చి, లాంక మైత్రుత్వ యిట్లు వ్రాయుచున్నది.

“ప్రాంతేత డాంబికము సోమవారమునాటి సమాజేతమున గాననగునని తలచి వచ్చినవారి కెల్లరకు అనాడు ఆభాగం మాయెను. మహారాజాగారు బ్రిటిషు యుద్ధోగివలె కాభీరుస్తుల దొడిగిని యుండిరి. సింహాగారును, మెస్టను గారును ఆంగ్లదస్తుల దాల్చిరి. వీరు ముగ్గురును స్వచ్ఛమగు ఆంగ్లభాషను, అనర్గళముగ మాట్లాడిరి.”

మీరు మాయెడల జూపిన విశ్వాసమున కనుగుణముగ వర్తించితిమి. సామ్రాజ్య సభలో భారతదేశమును గూర్చి చేయబడిన తీర్మానముల ప్రాముఖ్యమును కొందరు తగ్గింపజూచుచున్నారు. ఏది యెట్లులున్నను, హిందూదేశ మిప్పటి పద్ధతుల మీదనే అభివృద్ధి నొందుట కనేకతరముల వారు ఘన శ్రమలు గావింపవలెను. హిందూదేశప్రతినిధుల మగు మేమెట్లు మాట్లాడినను, ఆంగ్లదేశమును, వలస రాజ్యములును, భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనము నొసంగ నిశ్చయించుకొనక పోయినయెడల నెట్టి లాభమును లేదు. ఈ బ్రిటిషు మహా సామ్రాజ్యమున ననేక నాగరకములును, అనేక జాతులును గలవు. కాని, స్వాతంత్ర్యసౌఖ్యము ననుభవించు జాతుల సమ్మేళనముగల సామ్రాజ్యోత్సయముమాత్రము నిశ్చలముగ నున్నది. ఆంగ్లదేశము తనకుసాధ్యమైన బహుమానమును భారతదేశమునకీయ దలచుచున్నది. హిందూదేశమెట్టిదేశముగ మారునోశక్తి జాలము. హిందూదేశ మొక సామ్రాజ్యంతర్యాగ మగు సామ్రాజ్యముగ నుండును. ముప్పదికోట్లమంది జనులు గల ఈ దేశము బాలిబట్టిగాని, భావలబట్టిగాని, చార్లెస్ సాంధ్రదాయముల బట్టిగాని విభజింపబడిన రాష్ట్రముల గలిగియుండును. ఇందు కొన్ని సంస్థానాధీశుల పాలనము క్రిందను, మరి కొన్ని ప్రజాపాలనముక్రిందను నుండి, భారతదేశమునెడల ప్రేమను, బ్రిటిషు రాజ్యమునకు రాజభక్తిని గలిగి యుండవలెను.

బెంగుళూరు, నవంబరు 9:- బెంగుళూరు మతముకేసులో కూర్చున్నవారి నేటు బడ్డిగారు ప్రతివాదియగు హనుమంత శెట్టి మాధవూరు మతముయొక్క కాఫీభూములు కవులునకు తీసికొని, వానిని బాగుచేసేందులకు ఆరేకి 24,000 రూపాయలు నష్టపరిహారముగా నిప్పించిరి. కాని అప్పీలులో మా|| హెచ్. వి. కాబోగారు, వాది ప్రతివాది అనియు, భూములలోని స్వాధీనములో నున్నవనియు, ప్రతివాదియైనెంటు గావున నాతనినివెప్పడైన భూమిని పదలచేయునని చెప్పవచ్చుననియు అభిప్రాయపడి, సబార్డినేటు బడ్డిగారు చెప్పినరీతినిభూమిలో చేసిన మరమ్మతుల కగువ్యయమును ప్రతివాది కిచ్చివేయవలయునని తీర్పుచెప్పిరి. వాదిపక్షమున మా. టి. రంగాచారిగారును, ప్రతివాదిపక్షమున దివానుబహదరు ఎల్. పి. గోవిందరావువయ్యగారును వకీళ్లు.

నోటీసు (949)

ఈ దిగువ నుదహరించిన పనులు కోరువారు
ది 20-11-17 తేదీలోపున ప్రతిపనికిగాను రు 50
ధరావత్తుతో మునిసిపల్ ఆఫీసులో ధరఖాస్తులు
ధాఖలు చేయవలెను.

(1) ఏల్వీనుపేట రోడ్డుమీదను పునాదులు
త్రవ్వి నీటిగొట్టములు విగించి ప్లంబింగు ఫాన్ టెనులు
కట్టుట.

(2) బెన్ కు రోడ్డుమీదను మునిసిపల్ ఆఫీసు
సమీపమునంచి సూర్యారావుపేట మార్కెట్టు
వరకు పునాదులు త్రవ్వి నీటి గొట్టములు వేసి
విగించి ఫాన్ టెనులు కట్టుట.

(3) గోదావరి యిసుక రెండుపర్యాయములు
గోదావరివద్దను జల్లించి కొళాయిచెర్వు ఆవరణ
లో రెండు పర్యాయములు నూతనిల్లను కడిగి
ఫిల్టరుబెడ్డులో వేయుట. ఇందుకు కావలసిన
సముజాయిషీ మునిసిపల్ ఆఫీసులో ఓవరుశీర్ష
గార్లవద్దను ఆఫీసు కాలములలోను తెలుసుకో
వలెను. ఈ పనులు ది 31-4-18 తేదీలోపున పూర్తి
చేయవలెను.

మునిసిపల్ ఆఫీసు } కె. సూర్యనారాయణ మూర్తి
కాకినాడ } నాయుడు గారు, చెయ్యవస్తా.

ప్రకటనము

1917 సం. 11 వ. పి. నెం 115. లో ఎం. ఏ.
ముత్తయ్యచెట్టి దివాలా తీసినట్లు 16-7-17 నిశ్చ
యించబడినది. కాన బుధదాతలందరును తమ
హక్కులను దిసెంబరు 3-వ తేదీలోపున రుజువు
చేసికొనుచు ప్రమాణపత్రాలను అఫీషల్ అసైన్సి
వారి కార్యాలయమున దాఖలు చేసికొనవలెను.

ఎఫ్. హెచ్. విల్సన్.

(950) అఫీషల్ ఆఫైసరీ.

గూడూరు అధికపు వర్తకుడును, విదేశ
శ్రాతువుడును అగు హెచ్. ఏ. బ్రాండటుగారి
విషయమై—

నెల్లూరు జిల్లాలో ఇందుకూరుపేట గ్రామ
ముములో అన్నూరు సుబ్బనాయుడు, మక్కెన కొం
డ్లపల్లెనాయుడుగార్లకు డొండునట్టి భూముల హక్కు
స్వాతంత్ర్యముగన్నియు 1917 నవంబరు 26-వ
తేదీ, సోమవారమునాడు నెల్లూరుజిల్లా కోర్టులో
బహిరంగముగ ఏలము వేయబడును. కొనువారి
కే విధమైన చిక్కులుండజాలవు. వివరములు
తెలిసికొనగోరువారు నెల్లూరులో హైకోర్టు వక్తి
లుగ నున్న టి. వి. రామస్వామయ్యగారికి గాని
ఈ దిగువ సంతకము గలవారికి గాని వ్రాసి కొన
వలెను.

ఎఫ్. హెచ్. విల్సన్.

హెచ్. ఏ. బ్రాండటుగారి లిక్విడేటరు,
అఫీషల్, ఎసైన్సి ఆఫీసు.

(944) హైకోర్టు, మదరాసు.

జీవితచరిత్రములు.

(932)

- 1. మహాదేవగోవింద రాణదే వెల 0-8-0
- 2. రామత్రికాస్వామి ఎం. ఏ. 0-8-0
- 3. నివేదితసోదరి 0-8-0
- 4. హర్షింజితప్రభువు 0-8-0
- 5. విదన బాధిచక్రవర్తి 0-8-0

ఈ రి గ్రంథములను నోకేపర్యాయము కొనువారికి
పి. పి. ఖర్చులను మేమే భరించి పంపెదము.

ఎం. ఆర్. కృష్ణారావు అందుకో, నెల్లూరు.

ఇటలీవారి పలాయనము.

“ట్రెయ్య ఆఫ్ ఇండియా” పత్రికకు ప్రాస్పెక్టస్
వాటిపైస్సాగా రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

నే నిటలీజాతీయుడ నైనను, నాజాతిని జూచి నే
నెంత సగర్వముగ నుండువాడనైనను, నా మాతృదేశమునకు
తడవేవాసులకును, ఇది మిగుల విషమమునకును నేను గు
ర్తిపకుండుట లేదు. కాని, విశపక్షికుల నిష్పక్షపాత బుద్ధి
తీలకించిన యెడల, రెండున్నర వత్సరములనుండి ట్రెయ్యసాహస
ములతో పోరాడి విజయముగాంచిన ఇటలీదేశ నక్షత్రము,
ప్రస్తుత సందర్భమునకు కూడ అంగమిత్రుల. మానవులు
లలో నాశాకిరణముల ప్రసరింపజాలరీతి తేజోవిహీనమై
యున్నదనిమాత్రము నేనునమ్ముచాలను. ఇట్టిసమయమున నుపశక్తి
వంఛనలేక సర్వవిధముల సహాయము జేయునారి వ్యధనుండి
సానుభూతిని, న్యాయమును అందుటకు బదులు, అని
శ్వాసమును, నిద్రసమును, అహంకారమును పొందుచున్నాము.
వారు మామొదల విశ్వాసమును, న్యాయబుద్ధిని జూపవలెను. కాని
దము, కనికరముజూప నవసరము లేదు. ఇటలీవారి పలాయనము
దురదృష్టవశమున సంభవమైనదనియు, వీరిని త్వరలోనే సరు
ధింపనకు ననియు ప్రాచీన వార్తా పత్రికలు మిగుల దూరదృ
ష్టితో వ్రాయుచుండ, లండను యున్న గు సగర్వములలోని వా
ర్తాపత్రికలు గౌరవవిహీనము లగు వ్రాతలకు గడంగినవి.

ట్రెయ్యతో త్రికోణ సంరక్షకుల మూలమున నపాయ
మువాటిల్లినదను అపవాదమును, గోరంతలు కొందఱులుగజేసి
యే తంజెవా వ్రతా ఆంగ్లేయుల చెవిలోజేసి, వారిపత్రికలలో
నిష్పక్షపాతబుద్ధి లేని వ్రాతలకు కారణభూతమైనది. ఈవిష
యమునుగూర్చి విషమమైనవాదము తెలియకున్నతరి, తెలియ
వచ్చిన విషయములు ప్రత్యక్ష విరుద్ధములుగ
నున్నపుడు, ఇందును గూర్చి విచారములను
మిగుల జాగ్రూకతతో చేయుటవలసింది. జనరలు కడోర్నా
గారు బలికన రీతిని రెండున్నర వత్సరముల నుండి మిగుల కఠిన
తనమును పోషి సర్వ గొప్ప విజయముల గాంచి, కార్యాను
సరణుడును, భావోద్దేవ విహీన మానవుడును అగు లాయుడు
బార్జిగారి మన్ననను పాత్రమైన ఇటలీయును నైస్యము మిత్రుల
కును, శత్రువులకును గూడ విశ్వాస పాత్రము కావలసియు
న్నది. ఏదీయో దురదృష్ట వశమున సంభవమైన పారభౌతిక
జేత సంగ్రామమున కంతకును యెంత యపాయ కరముగ
పరిణమించినను, యిదివరకు రెండున్నర వత్సరములలో చేకూ
రిన విజయ చారిత్రము నది నిర్మూలింప జాలదు.

ఇటలీస్థితి నిరాశను గలిగించుట లేదు. ఇదిఅపాయకర
మైన రీతితో ఆకస్మికముగ నపాయవిముక్తము గావచ్చును.
నేను యుద్ధవిమర్శకుడను గాకపోయినను, విదేశపరిస్థితుల నిట
వివరింప సాహసించుచున్నాను. ఆకస్మికముగ వచ్చిన నైస్య
ములచే నాటంకమునుపొంది, జూలియరంగము నందలి వామ
భాగము తగిన రక్షణ లేకపోవుటచే, జర్మనులు తమ శత
ఘ్నుల కాల్పులు, స్టోలో కామర్సిడ్, నెయింబు యాసియావరకును
రాకలికి. ఇచ్చట వారిని కొన్ని స్వల్పవైస్యము లెదిర్చి, తగిన
మునుష్యులను మందుగుండుసామానులను లేకపోయినను, ప్రా
ణములపై నాశనదలి శత్రువులను వెనుకకుద్రోసి, తాము సం
పూర్ణవివాళము నొందువరకును పోరాడినవి. మా రెండవనై
స్యము చాలవరకు వెనుకకు ద్రోయబడి, ఇస్టోవ్వానొవ్వు
మూడవనైస్యమును కూడ కలవరపరచినది. ఇచ్చటనుండి మా
పలాయనము ప్రారంభమైనది. బెల్జియము, ఫ్రాంసు, రష్యా,
రుమేనియా, స్పెయిన్, మాంటెనీగ్రో మున్నగు రంగములలో
ప్రస్తుత సమయమున నింతకంటె గొప్ప పలాయనము లభ్యవన
రము లైనవి. కాని, యీ స్థలములలో నీదేశస్థికులు బాగుగ
తెలిసియుండుటచే, ఇచ్చటి పలాయనముత అపాయకరముగ
నుండదు. గొప్ప పుష్కలప్రదేశములలో, వారి కవ్యోన్య
సంబంధముండుటయు, దేశము లోని నైస్యము లన్నియు
నైకమత్యముతో కృషిసలుపుటయు కష్టము ఇట్టిస్థితిలో
వాకస్మికముగ జర్మను లామృత్యుడి ముమ్మడి తాకనపుకు,
తత్ఫలితములు మిగుల నపాయకరములుగ నుండునని వేరే చె
ప్ప నవసరములేదు. మా ఆత్మరక్షణమును, అవస్థుండన
మును నిష్ఫలమైనపుడు వెదపరంగులు మున్నగునానిని విడ
నాడి పుష్కలప్రదేశములనుండి త్వరితముగ పలాయన మగుట
కంటె గత్యంతరము లేదు.

ఇదియే యిట్టి అపజయము సంగ్రాస్త మగుటకు
ప్రబలకారణములు. ఇచ్చటి ప్రత్యేకస్థితిగతుల తీలకింపక,
ఈ అపజయమునకు తగిన కారణముల దెల్పుక ఆంగ్లేవార్తా

పత్రికలు ఖండినమును వ్రాయుచున్నతమ చదువరు తెల్లరును
ఇటలీ వారి రక్షణపడి, శక్తి విహీను లగుట చే
పలాయించు లై రని తలచునట్లు చేసినవి. విఖ్యాత సేనాని
యగు కడోర్నాగారి యాజమాన్యమున నుండి, రెండున్నర
వత్సరములనుండి కీర్తితిరముగ పోరాడిన నైస్యము కిట్టి విష
యములు కళంకదాయకములుగ నున్నవి. ఇటలీయును నైస్య
మధ్యభాగము పోవుటచే తమంతట తామే వారు వెనుకకు
మరలిరి, కాని, వారిని జర్మనులు తరిమివేయలేదను ముఖ్యవిష
యము నీ వార్తాపత్రికలు తెలుపుటలేదు. ఇన్ని వత్సరముల
నుండి ఇటలీయునులు జయించిన స్థలముల నన్నిటిని జర్మనీ
వారి రాక్తమురు పట్టుకొనలేదనియు మిగుల శక్తిహీనమును
సంరక్షణ లేనిదియు నగు ట్రెయ్యతో త్రికోణమును మాత్రమే
ఆకస్మికముగ వచ్చుటచే వారు పట్టుకొన గలిగినదియు,
యితర స్థలముల నాక్రమించుట వారికి దుస్సాధ్యమనియు యె
ల్లరును గ్రహింపవలెను.

కాని, సంగతి సందర్భముల గమనింపక, ఇటలీయును
స్థితిగతులను ఆంగ్లే వార్తాపత్రికలు అతిశయోక్తిగ వర్ణించినవి.
అవసరమగు నెడల, వెనిసు, ట్రెవిస్, టెల్లూను మున్నగు
పట్టణముల విడనాడి అడిజువద్ద నిలువబడి మేము యుద్ధము చేసి
నను, ముమ్మడి గూర్చి మా మిత్రమండలివారు నిరాశజెంద
నవలయులేదు. స్వాధీన్యముతో సమరము జరుపుచున్న
ఇటలీదేశముల దేశభక్తిని జూచిన నా కెట్టి రాశాయ జని
యటలేదు.

సంగ్రామ చరిత్రమున నింతకంటె నెక్కుడు విషాదాం
శము లేదనుట అతిశయోక్తి గాని వేరొండు లేదు. ప్రపంచ
మున నన్ని కాలములయందును నింతకంటె గొప్ప అప
జయములుగలిగినవి. అగ్ని బ్యాటలపాలై సమాన్వితగరమునుండి
పలాయనమైన సెపోలియును నైస్యమున చంపబడిన వారిసంఖ్య
125,000 ను, ఆకలిబాధకును, శీతలమునకును యోధులాలక
మరణించిన వారి సంఖ్య 130,000 ను, ఫ్రెంచీలుగా పోయిన
వారి సంఖ్య 193,000 ను కలదు. ఇందు 48 గురు నైస్యాధి
కారులున్నారు. ఖార్జుకాబూలు ప్యాసులో సెక్కు మను
ష్యుడైన లేకుండగ నంతయు నొందిన ఆంగ్లే నైస్యమునకు గలి
గిన నుష్కీతిని మన మెచ్చటను చూచియుండలేము. యుద్ధపరి
కరములు సమృద్ధిగ నున్న యెడల మేము జర్మను పశుబల
మును, జర్మను సామ్రాజ్యమును నిర్మూలింప జేయుదు మనుట
నిశ్చయము.

అంతలేని గౌరవమును ట్రెవొనుటకుగాను యిచ్చించి.
ప్రజలను మోసపుచ్చి పనులు గానించువారు దేశద్రోహులు,
సమద్యమములని పేరుగాంచిన యత్నములగు జొరబడి స్వా
ధీనరాజులులై తమకుజేరు సంపాదించు నుద్దేశముతో నే
గ్రంథాలయములలో, ఏ ద్వరాజ్య సంఘములలోయే రాత్రి
పాతకాలలలో స్థాపించి పనిచేయుచుంటిమని పలువురకు దెలి
యటకుగూడు ప్రతికలయందును గ్రంథాలయ చరిత్రాదులయం
దును బ్రకటించి కల్లనాటకములాడి పలువురు ప్రజలకు వం
ప జూచుచున్నారు. ఇట్టి వారి సమద్యమములను దూషించి
న వారగుటయేగాక దేశాధిపతులకు గూడ కారకులు
యిహమునందు సంఘమునకును పరమపరంగు పరమేశ్వరునకును
గూడ మారులగుదురు. ట్రెవొనీవారి కెరికైన నే యాంధ్ర
కృష్ణ వార పత్రికలో వచ్చునపుడు తమ గ్రంథాలయమున క
యిగు పత్రికలు వచ్చుచున్నరనియు, నేడ్ల కాలమునుండి గ.
బ్బిలముల వెంటచే గవ్వపడుచుండిన శుష్క బీరువాలయం
వొకటి రెండు వందల పౌల్లము లున్నవనియు, పాలు సరికై
నను రెండు గురు ముడుజాలు పతనమందెరము నలంకరింప నపుడు
అంత వంది యొక దినమునకే వచ్చుచుండినదియు. చాల ఏడ్ల
క్రింద స్థాపింపబడి మధ్యకాలమున నానుమాత్రావశేష మయి
యున్న సంఘమును పునరుద్ధరించుటకుగాను రెండు దినములు
కృషి సలిపినను ప్రజలుగాని సంఘసభ్యులుగాని జేరనపుడు
ఒక యెటనే 15 సభలు జరిగినవనియు వ్రాయుట ప్రజల
కన్నులు గప్పి వర్ణింపజూచినను సత్యము బయటబడక మాన
దు. ఇట్టి సంఘముల ప్రజల దేశభక్తుల నామము లిడి వారి
నామములనుగూడ కళంకప్రకారముగ జేయుట విచారకరము.

నిడమర్తి సత్యనారాయణమూర్తి.

కేటలాగు ఉచితము.

మా కంపెనీలో కాశీపీఠాంబరములు సరక చీరలు, రవి
కెలు, రుమాలులు, తలపాకలు, బిడ్డలు ధరించుటకు చిన్న
పీఠాంబరములు, పెండ్లి పట్టుధోవతుల జకెలు, మిక్కిలి శేర్స
రు లగు నేతపనివాండ్రవలన మేలైన పట్టుకో తయారచేయ
బడుచున్నవి. వలయువానికి సరసముగ విషి మూలముగ పంపు
దుము. దానియందు వ్యత్యాసమున్నను లేక, మనసుకు గిట్టని
యెడలను నానిని వాపసు పంపిన తీసికొనెదము. 928

Hari Govinda Dass, Gopal Dass,
Silk Pithambar Merchants, & Com- Agents
Benares City, U. P.

సుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1918 క్యాలండరు

జనవరి 31- తేదీలోపు అమృతాంజనము డిపోవారి రు. 5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

కొలది ప్రతులమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాశం గమగమండుటకు త్వరపడుట యుక్తము.

తామర తైలము	పండ్లపొడి	మోహినితైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము

చక్కని డబ్బీతో వెల్లరు. 0-8-0 ; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయించబడుచున్నది.

అమృతాంజనం డిపో,

109, ఫ్రేజిరోడ్డు, బాంబాయి.

6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

'శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు'.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు : మెసర్సు ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం,

కా, పోటా, ప్రత్తి, పొగాకు, చెజు, అరటి మొదలగు మాగాణి: ఖమ్మి, పయిర్లకున్న, దుంప, ఫలవృక్ష ములకున్న, మొక్క తీగకొర్రాలకున్న సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నాడు. ఇవి యన్నియు పీచీని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి కాలానుభూములపట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణగుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నాడు. "శాస్త్రోక్త ఎరువు" అను మానాంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని 2 మిక్రాన్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నాడు. వైచేష్టిక పత్రికకున్న, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈక్రంద సువిహితములుండే వైవిధ్యమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

మీ బాయిలరు

విశేషకాలము వనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కామ్యూజిషన్" ను యుపయోగించవలయును. దానిని న ఉపయోగించిన బాయిలర్లు త్రువ్వకట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్లకు చక్కని మెరుగు నొచ్చును; అవమనన్న గొట్టములనున్న త్రువ్వ పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామ్యూజిషన్ యుపయోగి: చినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు ఫలహాను గురించియు అసలు రేంజింట్లకే వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తపాలపెట్టె నెం 553 కు

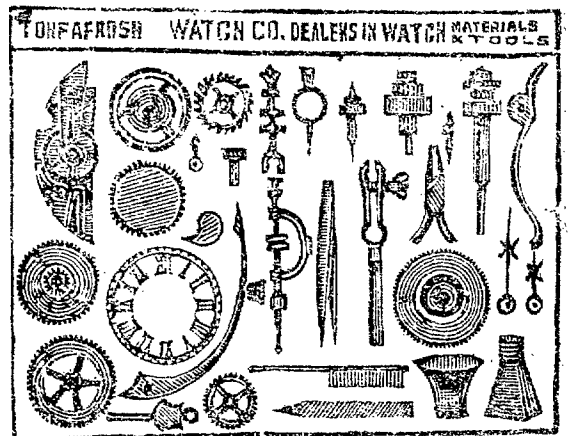
389

మదరాసు

(పై కామ్యూజిషన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

కృతార్థులు

ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY.
(881) ఉత్తరములు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

అమృతార్థుల అవలెహ్యము.

ఈ అవలెహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి కాశ్యతిగుళిము నొసంగును. 219

ఆరోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును.

ప్రస్తుతము శాకభక్షణము అను పుస్తకమునకు

వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము.

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,

ఆతంకనిగ్రహ కైవధాలయం, 151, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

అత్యద్భుతమైన జోస్యము

మీ జననకాలమును తేదీనిగాని లేక మీ వయస్సును నతుక్రిమునుగాని లేక మీరు జాబును వ్రాయుచేసే గాని తెలియజేయుడు. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ రొకరూపా యిని మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి కుంభకోణములో హైకోర్టునకీలుగనున్న టి. కె. శివ రామయ్యరు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-
మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్సరమునకు ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకుండగ నిజమైన దృష్టాంతము నిచ్చినది.

డి కలింగ అస్సోలాజికలు బ్యూరో

902

చోడవరము, విశాఖపట్టణము జిల్లా.

కారణం బ:- ఇది శ్రీధర్మశాస్త్రిని యను నాటకము. సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు జాపబడినది. అందరు జదివితీరవలయును. రు 0-4-0 పోస్టేజి కేటం. ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

వరమరహస్యము

అద్భుతముగ డి టెక్ని వునకు, 256 పేజీలు

క్యాటకోలెండు 1-8-1 చందాదారైన 1-0- మాత్రమే

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము:-

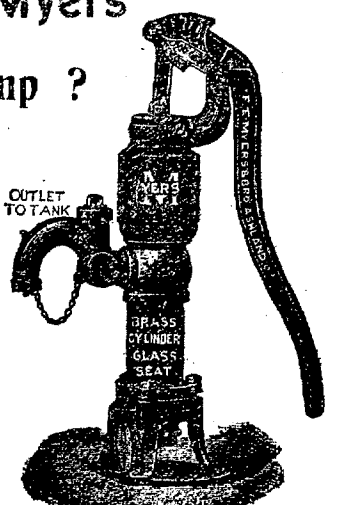
(928)

నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

What is a Myers PATENTED

Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of

various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

537

K. B. Joshi & Co.,

321, Hornby Road Fort Bombay